KUR'ÂN-I KERÎM'DEKİ TEMEL EMİRLER VE YASAKLAR

EMRE DORMAN

İstanbul Yayınevi
2011
www.istanbulyayinevi.net

İstanbul Yayınevi

Eser Adı: Kur'ân-ı Kerîm'deki Temel Emirler ve Yasaklar
***Yazar*:** Emre Dorman
***İletişim*:** www.emredorman.com

***Kapak Tasarım*:** Yunus Karaaslan
***Sayfa Düzeni*:** Adem Şenel

ISBN: 978-605-88082-3-2

Baskı ve Cilt: Kitap Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Davutpaşa Cad. No:123 Kat:1 Topkapı/İstanbul
Tel : 0212 482 99 10 Sertifika No:16053

Genel Dağıtım
İstanbul Yayınevi
Cağaloğlu Yokuşu Evren Han No:17 Kat:1 Daire:33
SİRKECİ – İSTANBUL
Tel: (0212) 519 62 72 Fax: (0212) 513 73 86
www.istanbulyayinevi.net
bilgi@istanbulyayinevi.net

KUR'ÂN-I KERÎM'DEKİ TEMEL EMİRLER VE YASAKLAR

EMRE DORMAN

İSTANBUL YAYINEVİ

İçindekiler

Kur'ân-ı Kerîm'deki Temel Emirler ve Yasaklar

Giriş

Kur'ân-ı Kerîm, dini, ahlâki, sosyal ve beşeri ayetleri ile tüm insanlığa rahmet ve kılavuz olarak gönderilmiş eşsiz bir kitaptır. Bir yazıyı ya da kitabı değerli kılan şey ortaya koymuş olduğu değerlerin akla, mantığa ve insan yaratılışına uygunluğu ile onu diğer yazı ve kitaplardan ayıran orijinalliğidir. Kur'ân, birbirinden çok farklı konulara temas etmesine rağmen kendi içindeki eşsiz tutarlılığı sebebiyle mucizevî bir şekilde insanı kendine hayran bırakır.

Gerek getirdiği örnekler gerekse insanların dikkatini çektiği konuları itibariyle adeta bir ibret vesikasıdır. İnsanlığa gönderilmiş bir kitap olması sebebiyle onlara kendi anlayacakları dilden hitap eder. Ne felsefenin anlaşılması güç problemleri, ne de bilimin içinden çıkılmaz formülleri gibidir. Sade bir anlatım ve üsluba sahiptir. Eşsizliğinin bir nedeni de bu özelliğidir. Çünkü önemli olan bir konunun sadece açıklanması değil; yapılan açıklamanın anlaşılır olmasıdır. İşte Kur'ân ayetleri en zor konularda dahi getirmiş olduğu sade anlatım ve açıklama-

larıyla her seviyeden insana hitap edebilmekte ve bu yönüyle insanlığı doğruya ileten bir rehber olabilmektedir.

Kur'ân'ın herkes tarafından anlaşılmayacak bir kitap olduğu düşüncesi gerçeği yansıtmadığı gibi bu, Kur'ân'daki pek çok ayetle de çelişen bir inançtır. Bu noktadaki en büyük problem Kur'ân'ın anlaşılması güç bir metin olması değil ona inanan insanlar tarafından gerektiği gibi okunmuyor olmasıdır. Kur'ân öyle bir kitaptır ki kendini size, siz ondan istifade etmek istediğiniz oranda açıklayacak ve anlaşılır kılacaktır. Anlaşılmadığı düşünülen hususlarda her konuda olduğu gibi bu konuda da Kur'ân üzerine daha fazla mesai harcayarak uzmanlaşmış kişilerden yardım almak söz konusu olabilir. Ancak bu Kur'ân'ın anlaşılması için yardıma ihtiyaç var demek değildir. Çünkü yardım edebilecek bilgideki insanların seviyesine gelmek isteyen için bir engel bulunmamaktadır.

Kur'ân günümüzden 1400 yıl gibi bir süre önce insanlığa bir rehber olmak ve kıyamete kadar hüküm sürmek üzere gönderilmesine rağmen her dönemde mevcut çağın ilerisinde olmuş, temas ettiği noktalarda ise daima haklı çıkmıştır. Tarih boyunca çeşitli din ve kültürlerde mevcut bulunan gerek evren gerekse en küçüğünden en büyüğüne kadar canlılar ile ilgili inanç ve iddialar göz önünde bulundurulduğunda, Kur'ân'ın önem ve değeri daha da iyi anlaşılmakta ve tarihsel süreç içindeki bu haklılığı da Kur'ân'ın insan sözü olamayacağının önemli bir kanıtı olmaktadır.

Kur'ân-ı Kerîm, yüce Allah'ın ilahî kaynağından fışkıran ve el değmeden insanlara ulaşan bir pınar gibidir. Hem kendisinden önceki kitaplarla Allah tarafından görevlendirilmiş hak elçileri tasdik eder hem de insanlık tarihi hakkında eşsiz bildirimlerde bulunur. Kendisinden önce gönderilen ve insani müdahalelere maruz kalan dinlerin sahip olduğu problemlere açıklık getirdiği gibi geçmiş toplumların içine düştüğü hatalardan haber vererek insanlara uyarılarda bulunur. Kur'ân-ı Kerîm ayetlerinden hareketle Kur'ân'ın içeriği ile ilgili olarak bir sınıflama yapılmak istendiğinde Kur'ân'ın hacmine nazaran oldukça zengin bir içeriğe sahip olduğu görülmektedir. Yüce Allah'ın varlığına, birliğine, isim ve sıfatlarına, her an her şeye hâkim oluşuna, lütuf ve inayetine dikkat çeken ayetler, yerler, gökler ve canlılar gibi tüm yaratılmışlar üzerine düşünmeye sevk eden ayetler, ibadetler, emirler ve yasaklar, beşeri ve sosyal ilişkileri düzenleyerek ahlâki ilkeleri belirleyen ayetler, peygamberlik ve vahiy, geçmiş dinlere uyanlar ile çeşitli toplumların düştükleri hataları bildiren ayetler, cennette mükâfatlar vaat eden ayetler ile cehennemde azap ile tehdit eden ayetler, inkârcıların iddialarına verilen cevaplardan oluşan ayetler, inananların imanlarını sağlam temellere dayandırmalarını sağlayacak imana teşvik edici ayetler, insanların hesap günündeki, cennet ve cehennemdeki durumları ile ilgili ayetler gibi kısacası insanın hem bu dünyada hem de ahirette hayır ve iyiliğe ulaşmasına yönelik ilahi bildirimler içerir.

Birbirinden ayrı pek çok konuya temas etmesine rağmen Kur'ân ayetleri arasında müthiş bir uyum ve tutarlılık bulunur. Bir bilim kitabı değildir ama örneğin yerin ve göğün bitişikken birbirinden ayrılmasını ifade eden evrenin tek bir noktadan başlayan macerasını (21/30) (Big Bang/Büyük Patlama) ya da evrenin genişlediğine dair bir yığın fizikçi ve matematikçinin yıllarını vererek formüle ettikleri gözleme dayalı modern bilim tarafından ortaya konulan bir gerçeği tek bir cümlesiyle ifade eder (51/47). Bir şiir kitabı değildir ama en büyük şairleri gölgede bırakır. İnsanların hem beşeri hem de toplumsal durumlarıyla ilgili olarak sosyolojik ve psikolojik tahlillerde bulunur. Klasik kitaplardaki tasnifler gibi giriş, gelişme ve sonuç kısımlarına ayrılmaz. Emir ve yasaklar, ahlâki buyruklar, geçmiş din ve toplumlardan haberler, dünya hayatının gerçeği ve ölüm sonrasıyla ilgili hükümler kitabın tamamına yayıldığı için okuyucusunu sıkmaz, az sözle çok bilgi öğretir ve bu özelliği sebebiyle daima dinamizmini korur.

Teknik özellikleri açısından Kur'ân 114 adet sureye (bölüme) ayrılmıştır. Her sure, ayet diye adlandırılan ve 'delil' 'mucize' gibi anlamlara gelen parçalardan oluşur. Kur'ân'da sure başlarındaki numarasız besmeleler hariç 6236 ayet bulunmaktadır. Kur'ân, bir seferde toptan indirilmemiş, yıllar içinde vahyedilerek tamamlanmıştır.

Kur'ân'ın dini, akli, ahlâki, sosyal ve beşeri konularda ortaya koymuş olduğu eşsiz ruhu yakalayabilmek için önce-

den edinilmiş dini bilgi ve kabullerle değil; temiz bir zihinle Kur'ân'a başvurmak ve ilahi mesajı bu yolla kavramak gerekir. Şüphesiz Kur'ân-ı Kerîm sadece emir ve yasaklardan oluşan bir buyruk kitabı değildir. Az önce de ifade edildiği gibi ahlaki prensipleriyle hem beşeri hem de toplumsal anlamda bir yaşam kılavuzudur. Okumayı, incelemeyi, araştırmayı ve düşünüp anlamayı teşvik eden ayetleriyle ilme sevk edici bir nurdur. Bunun yanında insanların doğru ile yanlışı öğrenip birbirinden ayırt etmelerini sağlayan bir 'furkan', toplumsal düzenin sağlanması ve bireylerin hem bu dünyası hem de ahireti için hayırlı olacak emir ve yasaklarıyla ilahi bir hukuk kitabıdır.

Yüce Allah'ın, hem beşeri hem de toplumsal erdemi sağlamaya yönelik ayetleri; adaleti, doğruluk ve dürüstlüğü, hak ve hukuku belirleyen ahlakî ilkeleri; ilme ve araştırmaya sevk eden teşvikleri ve insanları kötülüklerden uzak tutacak emir ve yasakları son derece açıktır. Bize düşen, söz konusu emir ve yasakları okuyarak Yaratıcımızın bizden neler istediğini öğrenmeye ve uygulamaya çalışmaktır. Bir yol gösterici olması ve Kur'ân'daki temel emir ve yasakların ana hatlarıyla öğrenilmesi amacıyla hazırlanan bu çalışma ile yetinilmemeli; emir ve yasaklardaki ilahi hikmeti daha iyi kavrayabilmek için Kur'ân bir bütün olarak okunup ele alınmalıdır.

Kur'ân-ı Kerîm'deki temel emir ve yasakların yer aldığı bu çalışmayla gereksiz detaya ve okuyucuyu yanlış yönlendirebilecek açıklamalara girmekten kaçınılmaya çalışılmış, gerek

ayetlerin Türkçe anlamları gerekse konular hakkında getirilen yorumlarda yaşayan bir Türkçenin kullanımına dikkat edilerek söz konusu ayetlerdeki teknik terim ve ifadelerden ziyade manaya önem verilmiştir. Çalışma boyunca metin içinde geçen ayetler koyu renkle yazılarak ilgili sure ve ayet numaraları ayetlerin sonunda parantez içinde verilmiş ve yine ifade edilen hususlarla ilgili bir ayete gönderme yapılmak istendiğinde de sure ve ayet numaralarıyla ilgili aynı parantez içi yöntem kullanılmıştır. Parantez içindeki ilk sayı sure numarasını ikinci sayı ise söz konusu surenin ayet numarasını temsil etmektedir. Örneğin (49/14) şeklinde parantez içinde verilen rakamlar 49. sure olan Hucurat suresinin 14. ayetini ifade etmektedir. Yine konu başlarında yer alan ayetler içinde geçen yüce Allah'ın isim ve sıfatlarının (Esmâül Hüsna) Türkçe anlamları yazılmış, Arapça karşılıkları ise parantez içinde verilerek aynı zamanda yüce Allah'ın ilgili ayetlerde geçen isimlerinin ne anlamlara geldiğinin görülmesi amaçlanmıştır.

Yönümüz ve Dönüşümüz Allah'adır...

Ayetlerinden Hareketle Kur'ân-ı Kerîm'in Özellikleri

Allah'ın en büyük mucizelerinden biri, insan müdahalesinden korunmuş, tutarlı, derin ve eşsiz bir hazine, insanlığa kılavuz, rahmet ve büyük bir hediye olarak gönderilmiş bir nurdur (ışıktır) Kur'ân-ı Kerîm. Varlığa, ölüme ve ölüm sonrasına anlam kazandırır. Neden var olduğumuzu ve varlığımızı nasıl sürdürmemiz gerektiğini öğretir. Hak ile batılı, iyi ile kötüyü, güzel ile çirkini birbirinden ayırır, doğru ve hayırlı olana iletir. Hatırlatıcıdır, uyarıcıdır, ibretliktir. Okunmak, anlaşılmak ve ayetleri üzerine derin derin düşünmek için gönderilmiştir. Yaratanı tanıtır, evreni tanıtır, geçmiş din ve nesilleri tanıtır. Anne rahmindeki oluşumlardan uzayın derinliklerine kadar birçok konuda eşsiz açıklamalar içerir. Kur'ân'ı anlatmak için ne yazılsa az gelir ve hiçbir yazı ayetleri kadar güzel ifade edemez Kur'ân'ı:

بسم الله الرحمن الرحيم*

Kur’ân Allah Tarafından İndirilmiştir

Kendisinde şüphe olmayan
bu Kitap’ı âlemlerin Rabbi indirmiştir.
32 Secde Suresi Ayet 2

Onlar, o Hatırlatıcı kendilerine geldiğinde inkâr ettiler Hâlbuki o, eşsiz yücelikte bir Kitap’tır. Bâtıl (Gerçekle ilgisi olmayan, temelsiz şeyler) ona, ne önünden gelebilir ne de arkasından. Tüm bilgeliğin kaynağı (Hakîm) ve her türlü övgünün sahibi (Hamîd) Allah’tan bir indirmedir o.
41 Fussilet Suresi Ayet 41-42

Kur’ân’ın İndiriliş Sebebi

Biz bu kitabı sana, her şeyin ayrıntılı açıklayıcısı, bir doğruya iletici, bir rahmet, Müslümanlara/Allah’a teslim olanlara bir müjde olarak indirdik.
16 Nahl Suresi Ayet 89

Bu Kitap’ı sana yalnız şunun için indirdik: Hakkında ayrılığa düştükleri şeyi onlara iyice açıklayasın ve Kitap, iman eden bir topluluk için kılavuz ve rahmet olsun.
16 Nahl Suresi Ayet 64

---

* ‘Rahman ve Rahîm (Merhametli ve Şefkatli) Allah’ın Adıyla’ anlamındaki ‘Besmele’ olarak bilinen Kur’ân ayetinin Arapça yazılışı. Metin boyunca bölüm başlarındaki ayetlerden önce bu şekilde kullanılacaktır.

Bu bir kitaptır ki, Rabbinin izniyle insanları karanlıklardan nura (aydınlığa), her türlü övgünün sahibi (Hamîd) ve kudret ve onurun kaynağı (Azîz) olanın yoluna çıkarman için sana indirdik.
14 İbrahim Suresi Ayet 1

Kur'ân'da Tutarsızlık ve Çelişme Yoktur

İşte sana o Kitap! Kuşku, çelişme, tutarsızlık yok onda. Bir kılavuzdur o, korunup sakınanlar için.
2 Bakara Suresi Ayet 2

Onlar hâlâ Kur'ân'ı iyice düşünmüyorlar mı? Eğer o, Allah'tan başkasının katından gelseydi, kuşkusuz içinde birçok aykırılıklar (çelişkiler, ihtilaflar) bulacaklardı.
4 Nisa Suresi Ayet 82

Övgü o Allah'a ki, kuluna Kitap'ı, kendisinde hiçbir eğiklik ve çelişme olmaksızın indirdi.
18 Kehf Suresi Ayet 1

Kur'ân Benzeri Olmayan Bir Kitaptır

Eğer kulumuza indirdiğimizden kuşku içindeyseniz, hadi onun benzerinden bir sure getirin. Allah dışındaki destekçilerinizi/tanıklarınızı da çağırın. Eğer doğru sözlü kişilerseniz... Eğer yapamazsanız -ki asla yapamayacaksınız- korkun o ateşten ki yakıtı insanlarla taşlardır. İnkâra sapanlar için hazırlanmıştır o.
2 Bakara Suresi Ayet 23-24

De ki: "Yemin olsun, eğer insanlar ve cinler şu Kur'ân'ın bir benzerini getirmek üzere bir araya toplansalar, birbirlerine destek de olsalar, onun bir benzerini yine de ortaya getiremezler."
Yemin olsun, biz bu Kur'ân'da, insanlar için her örnekten nicelerini sıraladık. Ama insanların çoğu inkârdan başka bir şeyde diretmediler.
17 İsra Suresi Ayet 88-89

Onlar, O Kur'ân kendilerine geldiğinde onu inkâr edenlerdir. Hâlbuki o, benzeri bulunmaz bir kitaptır.
41 Fussilet Suresi Ayet 41

Kur'ân Bir Öğüt ve Kılavuzdur

Bu, insanlara bir açıklama, korunup sakınanlara da bir öğüt ve kılavuzdur.
3 Ali İmran Suresi Ayet 138

Andolsun ki Kuran'ı hatırlatıcı olarak kolaylaştırdık. Öğüt alan yok mu?
54 Kamer Suresi Ayet 17

Yemin olsun ki size, gerçeği açık-seçik anlatan ayetler, sizden önce gelip geçmiş olanlardan örnekler, korunanlar için de bir öğüt indirdik.
24 Nur Suresi Ayet 34

Kur'ân Gönüller İçin Bir Şifadır

Ey insanlar! İşte size Rabbinizden bir öğüt, gönüller derdine bir şifa, inananlara bir kılavuz ve bir rahmet geldi.

10 Yunus Suresi Ayet 57

Kuran'ı, inananlar için şifa ve rahmet olarak indirdik.

17 İsra Suresi Ayet 82

Eğer biz onu yabancı dilde bir Kur'ân yapsaydık, elbette şöyle diyeceklerdi: "Ayetleri (anlayacağımız) bir dille açıklanmalı değil miydi? Arap olana yabancı söz mü (geliyor)?" De ki: O, inananlar için bir yol gösterici ve (gönüllere) şifadır. İnanmayanlara gelince, onların kulaklarında bir ağırlık vardır ve o, onlara bir körlüktür. (Sanki) Onlar, uzak bir yerden çağırılıyorlar (da duymuyorlar).

41 Fussilet Suresi Ayet 44

Kur'ân İnsanlar İbret Alsınlar Diye Gönderilmiş Bir Tebliğdir

İşte bu, onunla uyarılsınlar, Allah'tan başka ilah olmadığını bilsinler, aklı ve gönlü işleyenler de ibret alsınlar diye, insanlara yöneltilmiş bir tebliğdir (bildiridir/duyurudur).

14 İbrahim Suresi Ayet 52

(Onları) Apaçık deliller ve kitaplarla (gönderdik).
Sana da zikri (Kur'ân'ı) indirdik ki, insanlara kendileri
için indirileni açıklayasın da onlar da
iyice düşünüp anlasınlar.
16 Nahl Suresi Ayet 44

Biz bu Kur'ân'ı sana güçlük çekesin diye indirmedik.
Allah'tan korkanlara bir öğüt olsun diye indirdik.
20 Taha Suresi Ayet 2-3

Kur'ân Gerçeği Açık Seçik Anlatan Ayetler İçerir

Yemin olsun ki, size, gerçeği açık-seçik anlatan
ayetler, sizden önce gelip geçmiş olanlardan örnekler,
korunanlar için de bir öğüt indirdik.
24 Nur Suresi Ayet 34

Biz ayetleri, gerçeği apaçık bilmek isteyenler için iyiden
iyiye açıklamışızdır.
2 Bakara Suresi Ayet 118

Bu, Rabbinin dosdoğru yoludur.
Öğüt alıp düşünmesini bilen bir topluluk için ayetleri
ayrıntılı bir biçimde açıkladık.
6 En'am Suresi Ayet 126

Kur'ân İnsanlar Arasında
Hak İle Hükmetmek İçin İndirilmiştir

Kuşku yok ki, biz bu Kitap'ı sana, insanlar arasında Allah'ın sana gösterdiği ile hükmedesin diye hak olarak indirdik. Sakın hainlerin savunucusu olma.

4 Nisa Suresi Ayet 105

Allah'ın indirdiğiyle hükmetmeyenler sapkınların ta kendileridir.

5 Maide Suresi Ayet 47

Allah, size Kitabı açıklanmış olarak indirmiş iken O'ndan başka bir hakem mi arayayım? Kendilerine Kitap verdiklerimiz, onun (Kur'ân'ın) gerçekten Rabbin tarafından indirilmiş olduğunu bilirler. Sakın kuşkuya düşenlerden olma.

6 En'am Suresi Ayet 114

Peygamberimiz Din Adına Sadece
Kur'ân İle Uyarmış ve Hükmetmiştir

O halde onlar arasında Allah'ın indirdiğiyle hükmet. Hak'tan sana gelenden uzaklaşıp onların keyiflerine uyma.

5 Maide Suresi 48

De ki: Ben sizi ancak vahiy ile uyarıyorum.
21 Enbiya Suresi Ayet 45

Bu Kur'ân, bana, sizi ve ulaştığı kimseleri uyarmam için vahyolundu.
6 En'am Suresi Ayet 19

Onlara ayetlerimiz açık açık okununca, bizimle karşılaşmayı ummayanlar "Bize bundan başka bir Kur'ân getir veya bunu değiştir." dediler. De ki "Onu kendiliğimden değiştirmem benim için söz konusu olamaz. Ben sadece vahyolunana uyuyorum."
10 Yunus Suresi Ayet 15

Hiç şüphesiz o (Kur'ân), şerefli bir elçinin kesin sözüdür. O, bir şairin sözü değildir. Ne kadar az inanıyorsunuz? Bir kâhinin sözü de değildir o. Ne kadar da az araştırıp düşünüyorsunuz? Âlemlerin Rabbi'nden bir indiriştir o. Eğer o, bize karşı bazı sözleri uydurup-söylemiş olsaydı. Muhakkak onun sağ-elini (bütün güç ve kudretini) çekip-alıverirdik. Sonra onun can damarını elbette keserdik. Sizden hiç kimse buna engel olamazdı. O (Kur'ân), korunanlar için bir öğüttür.
69 Hakka Suresi Ayet 40-48

Kur'ân Öğüt ve İbret Almak İçin Kolaylaştırılmış Bir Kitaptır

Yemin olsun ki, biz, Kur'ân'ı öğüt ve ibret için kolaylaştırdık. Öğüt alan yok mudur?
54 Kamer Suresi Ayet 17

(Bu,) Ayetleri muhkem kılınmış, sonra hüküm ve hikmet sahibi ve her şeyden haberdar olan (Allah) tarafından 'birer birer (bölüm bölüm) açıklanmış'(fussilet) bir Kitap'tır.
11 Hud Suresi Ayet 1

Belki onlar öğüt alıp-düşünürler diye, Biz onu (Kur'ân'ı), senin dilinle kolaylaştırdık.
44 Dühan Suresi Ayet 58

Kur'ân'ın İndirilmesiyle Din Tamamlanmıştır

Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm'ı/ Allah'a teslim olmayı seçtim.
5 Maide Suresi Ayet 3

Ey iman sahipleri! Size açıklandığında canınızı sıkacak şeylerle ilgili soru sormayın. Kur'ân indirilmekte iken onları sorarsanız size açıklanır. Allah onlardan vazgeçmiştir. Allah Bağışlayandır (Gâfur), Yumuşak davranandır (Halîm).
5 Maide Suresi Ayet 101

Rabbinin sözü hem doğruluk, hem adalet bakımından tamamlanmıştır. O'nun sözlerini değiştirecek hiçbir kuvvet yoktur.
6 En'am Suresi Ayet 115

Kur'ân'da Din Adına Olan Şeyler Ne Eksik Bırakılmış Ne Fazla Yazılmıştır

Biz bu Kitap'ta, herhangi bir şeyi ne eksik bıraktık ne fazla yaptık. Onlar, sonunda Rableri önünde toplanıp bir araya getirilirler.
6 En'am Suresi Ayet 38

Ayetlerimizi yalanlayabildikleri kadar yalanlıyorlardı. Oysa biz, her şeyi ayrıntılı bir şekilde yazıp saymışızdır.
78 Nebe Suresi Ayet 28-29

Kur'ân Çeşitli Örnekler İçeren Detaylandırılmış Bir Kitaptır

Andolsun ki size beyyine (açıklayıcı, açık delil) ayetler,
sizden önce gelip geçenlerden örnekler ve korunup,
sakınanlar için de bir öğüt indirdik.
24 Nur Suresi Ayet 34

Bunları Kur'ân'da türlü türlü şekillerde (sarf) açıkladık
ki öğüt alıp hatırlasınlar. Fakat bu sadece
kaçışlarını artırıyor.
17 İsra Suresi Ayet 41

Andolsun bu Kur'ân'da her örnekten insanlar için türlü
türlü açıklamalarda (sarrafna) bulunduk. İnsanların
çoğu ise tanımamakta ayak diretmektedirler.
17 İsra Suresi Ayet 89

Bak iyice kavramaları için ayetleri nasıl
türlü şekillerde açıklıyoruz (nusarrifu).
6 En'am Suresi Ayet 65

Bilgiyle uzun uzadıya, etraflıca açıkladığımız (fassalna),
inanan bir toplum için doğruya iletici ve rahmet
olan bir kitabı onlara getirdik.
7 A'raf Suresi Ayet 52

(Bu,) Ayetleri muhkem kılınmış, sonra hüküm ve hikmet sahibi ve her şeyden haberdar olan (Allah) tarafından 'birer birer (bölüm bölüm) açıklanmış' (fussilet) bir Kitap'tır.

11 Hud Suresi Ayet 1

Allah'ın Kelimeleri Tükenmez ve Allah Unutkan Değildir

Eğer yeryüzündeki ağaçlar kalem olsa ve deniz de arkasından yedi deniz daha katılarak kullanılsa; yine de Allah'ın kelimeleri tükenmez. Allah Üstündür (Azîz), Bilgedir (Hakîm).

31 Lokman Suresi Ayet 27

De ki: "Rabbimin kelimeleri için deniz mürekkep olsa, Rabbimin kelimeleri tükenmeden önce deniz mutlaka biter. Bir o kadarını daha getirsek de yetmez."

18 Kehf Suresi Ayet 109

Rabbin asla unutkan değildir.

19 Meryem Suresi Ayet 64

Kur'ân Dini Konulardaki Tek Hakemdir

Allah size kitabı detaylandırılmış bir halde indirmişken Allah'ın dışında bir hakem mi arayayım?

6 En'am Suresi Ayet 114

"Ona Rabbinden bir ayet indirilmeli değil miydi?" dediler. De ki: Şüphesiz Allah, ayet indirmeye güç yetirendir. Ama onların çoğu bilmezler... Biz bu Kitap'ta, herhangi bir şeyi ne eksik bıraktık ne fazla yaptık. Onlar, sonunda Rableri önünde toplanıp bir araya getirilirler.
6 En'am Suresi Ayet 37-38

Allah, hüküm verenlerin en üstünü değil midir?
95 Tin Suresi Ayet 8

Peygamberimiz Âhirette Kur'ân İle Tanıklık Yapacaktır

Gün olur, her ümmet için kendi aleyhlerine kendi içlerinden bir tanık çıkarırız. Seni de şu insanlar hakkında tanık olarak getireceğiz. Biz bu kitabı sana, her şeyin ayrıntılı açıklayıcısı, bir doğruya iletici, bir rahmet, Müslümanlara/Allah'a teslim olanlara bir müjde olarak indirdik.
16 Nahl Suresi Ayet 89

De ki: Şahitlik bakımından hangi şey daha büyüktür? De ki: Benimle sizin aranızda Allah şahittir. Bu Kur'ân bana vahyolundu ki, onunla sizi ve ulaştığı herkesi uyarayım.
6 En'am Suresi Ayet 19

Ve elçi dedi ki: Rabbim gerçekten benim toplumum,
bu Kur'ân'ı terk edilmiş/dışlanmış
(bir kitap) olarak bıraktılar.
25 Furkan Suresi Ayet 30

İnananlar Âhirette Kur'ân'dan
Sorumlu Tutulacaklardır

Gerçek şu: Bu Kur'ân sana ve toplumuna elbette ki bir hatırlatıcı/bir öğüttür. Bundan sorumlu tutulacaksınız.
43 Zuhruf Suresi Ayet 44

Din Adına Kur'ân'ın İndirilmiş Olması Yeterlidir

Karşılarında okunup duran bir kitabı sana indirmiş olmamız onlara yetmiyor mu? Bunda, inanan bir toplum için elbette ki bir rahmet ve bir öğüt vardır.
29 Ankebut Suresi Ayet 51

De ki: Gördünüz mü, Allah'ın size rızık olarak indirdiği şeylerin bir kısmını haram ve bir kısmını helal yaptınız. De ki: Allah mı size böyle izin verdi, yoksa siz Allah'a iftira mı ediyorsunuz?
10 Yunus Suresi Ayet 59

Dillerinizin yalan yere nitelendirmesi dolayısıyla şuna helal, buna haram demeyin. Çünkü Allah'a karşı yalan uydurmuş olursunuz. Şüphesiz Allah'a karşı yalan uyduranlar kurtuluşa ermezler.
16 Nahl Suresi Ayet 116

De ki: Bana vahyolunanlar içinde, bu haram dediklerinizi yiyecek birine yasaklanmış bir şey bulamıyorum.
6 En'am Suresi Ayet 145

Kur'ân Kendi Kendisinin Tefsiridir
Şüphesiz onu toplamak ve okutmak bize düşer. O halde biz onu okuduğumuzda sen de onun okunuşunu izle. Sonra hiç şüphesiz onu açıklamak da bize düşer.
75 Kıyamet Suresi Ayet 17-19

Allah size ayetlerini bu şekilde açıklıyor ki, doğruya ve güzele yol bulasınız.
3 Ali İmran Suresi Ayet 103

Din Adına Hüküm Yetkisi Yalnız Allah'ındır

Hüküm yalnız Allah'ındır. O kendisinden başkasına kulluk etmemenizi emretmiştir. Dosdoğru olan din işte budur. Ama insanların çoğu bilmiyorlar.

12 Yusuf Suresi Ayet 40

Ve O, hükmüne hiç kimseyi ortak etmez...

18 Kehf Suresi Ayet 26

De ki: Ben, Rabbimden (gelen) açık bir delil üzerindeyim. Siz ise onu yalanladınız. Acele istediğiniz (azap) da benim yanımda değildir. Hüküm vermek, yalnız Allah'a aittir. Hakkı o anlatır. Ayırt edip çözüm getirenlerin en hayırlısı O'dur.

6 En'am Suresi Ayet 57

Kur'ân-ı Kerîm'deki Temel Emirler ve Yasaklar

Emirler

بسم الله الرحمن الرحيم

İnsanlardan öylesi de vardır ki, kendini Allah'ın rızasını/ hoşnutluğunu elde etmeye adar/nefsini feda eder. Allah, kullarına karşı çok Şefkatlidir (Raûf).

2 Bakara Suresi Ayet 207

1
Allah'a İman Edin

بسم الله الرحمن الرحيم

Ey Rabbimiz! Bir çağırıcının, 'Rabbinize inanın' diye imana çağırdığını işittik ve iman ettik. Ey Rabbimiz! Günahlarımızı bağışla bizim. Kötülüklerimizin üstünü ört ve bize iyiliklerle ölmek nasip et.

3 Ali İmran Suresi Ayet 193

Hz. Âdem'den itibaren gönderilen ilahi dinlerin en temel mesajı Allah'a iman etmek yani gönülden bir teslimiyetle Allah'a inanmaktır. Allah'a iman eden kul, imanın gereği olan vazifelerini yerine getirerek bir manada imanının hakkını verir. Çünkü Kur'ân ayetlerine göre Allah'a tam manasıyla iman etmek sadece dil ile tekrar edilerek gerçekleşecek bir şey değildir. Evet, kişi aklen ve dil ile Allah'a iman ettiğini ifade ediyorsa şayet İslâm dinine girmiş demektir. Ancak gerekleri yerine getirilmediği takdirde iman kişinin kalbine yerleşmeyecek (49/14) ve bu inanç tam anlamıyla Kur'ân'da çizilen inanan profili ile örtüşmeyecektir. Bu yüzden Allah'a iman söz ile yapıldığından daha da kuvvetli bir şekilde akıl ve kalp ile de yapılmalı ve imanın gerekleri yerine getirilmelidir. Allah'a

iman eden kişi Allah yok gibi yaşayamaz. Yaşantısıyla ilgili kararlarını Allah'ın rızasını gözeterek alır.

Allah'a iman etmek kadar insanı şerefli kılacak başka bir inanç yoktur. Allah'a gönülden yapılan bir iman, kişiyi şeytanın tuzaklarından uzak tutar. Kur'ân'ın ilkelerine yaklaştırarak kötülüklerden alıkoyar.

2

Allah Birdir. O'na Hiçbir Şeyi Ortak Koşmayın

بسم الله الرحمن الرحيم

Allah'a kulluk edin. O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın.

4 Nisa Suresi Ayet 36

Hz. Âdem'den itibaren gönderilen dinlerin ortak adı 'İslâm' yani Allah'a teslim olmaktır.* Aynı zamanda söz konusu dinler 'Tevhit' yani 'Birlik', 'Birlemek' anlamlarına gelen ve Allah'tan başka ilahları reddederek ilah olarak yalnız Allah'ı bilip ona iman etmeyi ifade eden dinlerdir. Kur'ân ayetleri kulluk ve ibadetin yalnız Allah'a yapılmasını, yalnız Allah'ın emir ve yasaklarına uyulmasını, yalnız Allah'a itaat ederek yalnız O'ndan sakınılmasını emreder. Kur'ân ayetlerinin ifadesiyle Allah'a ortak olabilecek hiçbir varlık yoktur (30/40). Hiçbir şey onun eşi ve benzeri değildir (112/4). Yerde de gökte de Allah'tan başka ilah yoktur (21/22).

---

* İslâm dini denilince günümüzde peygamberimiz Hz. Muhammed'e vahyedilen Kur'ân-ı Kerîm'e tâbi olanlar anlaşılmaktadır. Bu anlamıyla birlikte İslâm kelimesinin Kur'ânî kullanımı daha geniş ve kuşatıcı bir şeyi ifade etmektedir. Kur'ânî kullanımda Hz. Âdem'den itibaren gönderilen tüm dinlerin ortak adıdır İslâm. Yine aynı şekilde Müslüman ifadesinin de Kur'ânî kullanım içinde Allah'a teslim olan tüm peygamberler ve takipçilerini ifade etmek için de kullanıldığını görürüz (2/128-2/132-5/43 vd.). Kur'ân'da peygamberimiz Hz. Muhammed ile birlikte inananları özel olarak ifade etmek için daha çok müminler yani inananlar ifadesi kullanılmaktadır.

Ayetlerde: **"Allah, kendisine ortak koşulmasını affetmez." (4/116)** diye buyrulmaktadır. Kur'ân'a göre Allah'ın affetmeyeceği tek günah kendisine ortak koşulmasıdır. Bu sebeple pek çok ayette şirkten yani ortak koşmaktan uzak durulması emredilmiş, Allah'ın yanına başka ilahların konulması ya da bazı varlıkların Allah ile kul arasında aracı kılınması yasaklanarak bu suçu işleyenlerin sonunun cehennem olacağı bildirilmiştir: **"Gerçek olan şu ki, Allah'a ortak koşana Allah, cenneti haram kılmıştır. Varacağı yer ateştir onun. Zalimlerin yardımcıları olmayacaktır." (5/72).**

3

Yalnız Allah'a Kulluk/İbadet Edin.

بسم الله الرحمن الرحيم

Yalnız sana kulluk eder ve yalnız senden yardım dileriz.

1 Fatiha Suresi Ayet 5

Kur'ân'a göre kulluk ve ibadet yalnız Allah'a yapılır. Allah'a iman eden ve O'nu her türlü noksanlıktan uzak tutan kişi, sahip olduğu maddi manevi nimetlerden dolayı yaratıcısına olan borcunun bir göstergesi olarak ibadet eder. Bu ibadetleri ile Allah'a olan kulluk ve teslimiyetini ifade eder. Ayetlerde: **"De ki: Benim namazım, kulluğum, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi olan Allah içindir." (6/162)** diye buyrulmakta ve gerçek manada inanan bir kulun tam anlamıyla Allah'a olan teslimiyeti ifade edilmektedir.

Allah'a gerektiği gibi kulluk etmeyen kişi kendi istek ve arzularının esiri olur. Şeytanın kendisi için hazırladığı tuzaklara kolayca düşer. Anlamsız sevdalar peşinde boş yere tüketir ömrünü. Oysaki gönülden inanan bir kul için hayatı anlamlı kılan şey Allah'a gerçek manada kul olmak ve yalnız Allah'a ibadet etmektir.

4

Allah'ı Çok Anın ve O'na Yaklaşmaya Vesile Arayın

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Ey iman edenler! Allah'ı çok anın!
O'nu sabah-akşam tespih edin (yüceltin).

33 Ahzab Suresi Ayet 41-42

Kur'ân'da birçok ayette Allah'ın anılarak/hatırlanarak yüceltilmesi buyrulur. Allah'ı çok anan kişi O'nun yüceliği karşısındaki acizliğini anlamanın yanında O'nu sürekli akılda ve kalpte tutarak desteğini hissedecek ve Allah'ın her an kendisiyle beraber olduğunu bilecektir. Allah'ın her an kendisini gördüğünü, yaptığı her davranışının hesabını soracağını bilen kul bir günaha yeltenmesi gibi bir durumda hemen Allah'ı hatırlayıp O'na sığınarak kötülüklerden uzak duracak ve hem bu dünyası hem de âhireti için kendi namına hayırlı bir kazanç sağlayacaktır (7/200). Allah'ı çok anan kul hem kendi yaratılışı hem de evrenin yaratılışı hakkında düşünür ve var olan her şeyin yalnız Allah'ın varlığı ile anlam kazanacağını idrak ederek Allah'a teslim olur. Ayetlerde akıl ve gönül sahibi olan inananlar için: **"Onlar, ayakta, otururken, yan yatarken hep**

Allah'ı hatırlarlar; göklerin ve yerin yaratılışı hakkında derin derin düşünürler…" (3/191) diye buyrulmakta ve her fırsatta Allah'ın anılmasının önemine vurgu yapılmaktadır.

Bununla birlikte Allah'ı sürekli anan kul O'na yaklaşmaya vesile arayacak, hayırlı ve güzel işler üretmek için çalışıp çabalayacaktır. Bu çabası ise ona âhireti için bir kurtuluş olacaktır: **"Ey iman edenler! Allah'tan (O'nun buyruklarına ters düşmekten) sakının; O'na yaklaşmaya vesîle arayın. O'nun yolunda gayret gösterin ki, kurtuluşa erebilesiniz." (5/35).**

Kur'ân'a göre Allah'ı en güzel anma şekli Kur'ân'ın okunması ve Allah'ın Kur'ân'da yer alan isim ve sıfatları ile anılmasıdır. Zira ayetlerde de ifade edildiği gibi en güzel isimler Allah'ındır. Kul Rabbine yapacağı ibadetlerinde O'nun güzel isimlerini hatırlar ve âlemler üzerindeki yüceliğini tasdik eder: **"De ki: İster Allah diye yakarın, ister Rahman diye yakarın. Hangisiyle yakarırsanız yakarın, en güzel isimler (Esmâül Hüsna) O'nundur." (17/110).**

Rabbinin adını anan ve bu anmayı sadece dil ile tekrar ederek değil günlük iş ve eylemlerine tatbik ederek gerçekleştiren kul sadece dili ile değil tüm benliği ile de Rabbine yönelecek ve her işinde önceliği Allah'ın kendisinden isteklerine verecektir: **"Rabbinin adını an ve tüm benliğinle O'na yönel." (73/8).**

5

Allah'a Dua Edin

بسم الله الرحمن الرحيم

Kullarım, beni sana soracak olurlarsa, gerçekten de ben pek yakınım (Karîb). Bana dua ettiği zaman dua edenin çağrısına cevap veririm.

2 Bakara Suresi Ayet 186

Dua mana itibariyle çağırmak, seslenmek, istemek; yardım talep etmek gibi anlamlara gelmektedir. Dua kulun Allah'a olan bir yönelişidir. Dua kul üzerinde psikolojik manada bir rahatlama, huzur ve gönül tatmini doğurur. Duada Allah ile kul arasında bir vasıta yoktur. Kul, Yaratanına halini arz eder ve niyazda bulunur. Kul açısından dua etmek oldukça önemli bir ibadettir.

Dua etmek Allah'a gönülden inanan bir kul için bulunmaz bir nimettir. Allah'a yakararak durumunu arz eden kul her durum ve şartta Allah'ın kendisini duyup halini bildiğini ve gönülden inanarak dua etmişse şayet Allah'ın ona en güzel şekilde cevap vereceğini bilir. Çünkü Allah'ın güzel isimlerinden biri Mucîb yani en iyi şekilde cevap verendir. Dua, kulun Allah'a olan teslimiyetinin samimi bir ifadesidir. Kişi her durumda

yalnız Allah'a sığınıp güvenir. Allah'ın dilemesi dışında kendisine hiçbir şeyin isabet etmeyeceğini bilir. Allah'tan bir şey dilerken her zaman hayırlısını ister. Gereksiz ısrarcılıktan kaçınır. Kendisi için neyin hayırlı olduğunu yalnız Allah'ın bileceğine gönülden inanır.

Dualar gönülden ve samimi bir biçimde yapıldığında Allah mutlaka en olumlu ve güzel bir biçimde cevap verecektir. Dualarda dünyevi maddi isteklerden çok hem bu dünya hayatında hem de âhirette hayırlı iman ve ihlâs sahibi kullardan olunmasının dilenmesi ve Allah'ın bize sunmuş olduğu sayısız nimet ve imkândan dolayı şükredilmesi gerekir.

Aynı zamanda dua ihtiyaç içindeki kul için bulunmaz bir şifadır. Allah'ı her an yanında hissetmek kula güç verir. Çünkü yüce Allah Karîb'tir (Yakındır). Kullarına şah damarlarından daha yakındır (50/16). Bu yakınlık zor durumlar karşısında kula güven verir. Yine kul kendisini en iyi anlayanın Allah olduğunu bilir. Çünkü Allah Âlim'dir. Her şeyi en iyi şekilde bilir. Kul halini ifade ederken acaba Allah yanlış anlar mı diye düşünmez. Allah'tan hiçbir şeyi gizleyemeyeceğini bildiğinden riyadan uzak durur. Gönülden bir samimiyetle halini arz eder: **"Rabbini, sabah akşam, yüksek olmayan bir sesle, kendi kendine, ürpertiyle, yalvara yalvara ve için için zikret/hatırla. Gaflete kapılanlardan olma." (7/205).**

6

Allah'tan Af Dileyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Allah'tan af dileyin. Hiç kuşkusuz, Allah çok affedici (Gâfur), çok esirgeyicidir (Rahîm).

73 Müzzemmil Suresi Ayet 20

Hatasızlık Allah'a mahsustur. Kul olarak hatalar ve günahlar işlemekteyiz. Ancak şüphesiz Allah, Rahman (Merhametli) ve Rahîm (Şefkatli) isimlerinin kuşatıcılığı altında kullarını affetmek istemekte ve hataları sebebiyle pişman olduklarında onlara bağışlanma kapısını açmaktadır. Yapmış olduğu bir hata ya da girmiş olduğu bir günah neticesinde hemen Allah'a sığınan ve bu suçundan ötürü O'ndan af dileyerek hata ve günahında ısrar etmeyen kul, Allah'ın dilemesi halinde affedilecektir. Yüce Allah tarafından insanlığa bir rehber olması amacıyla gönderilen eşsiz kitap Kur'ân-ı Kerîm'in Tövbe Suresi hariç* tüm sureleri Allah'ın Rahman ve Rahîm

* Kur'ân'daki 114 surenin 113'ü Besmele ile yani 'Merhametli ve Şefkatli Allah'ın Adıyla' şeklinde başlar. Tövbe suresinin başında ise Besmele yoktur. Bunun gerçek hikmetini Allah bilir. Ancak Tövbe suresi Allah tarafından müşriklere (Allah'a ortak koşanlara) yöneltilmiş bir tehdit ve ikaz ile başladığından başında bu sebeple Allah'ın Affediciliği ve Bağışlayıcılığına vurgu yapılmamış olmasını düşünmek mümkündür. Yine de en doğrusunu şüphesiz yalnız yüce Allah bilir.

isimleri ile başlamakta ve pek çok ayette Allah'ın söz konusu isimlerine vurgu yapılmaktadır. Kısacası Allah hataları sebebiyle kullarını affetmek istemekte ve onlara bu hatalarından dönmeleri için fırsat vermektedir.

Bunu bilen kul ise Rabbinin yüceliği karşısında hatalarında ısrarcı olmaz ve işlediği günahını yalnız Allah'ın affedeceğini bilip O'na yönelerek hatasından dolayı pişmanlığını arz eder. Kur'ân'a göre bu durum, örnek bir inanan tavrıdır: **"Onlar, çirkin bir iş yaptıklarında yahut benliklerine zulmettiklerinde, Allah'ı hatırlar da günahları için af dilerler. Günahları Allah'tan başka kim affeder ki? Ve onlar yaptıklarında bile bile ısrar etmezler." (3/135).**

7

Tövbe Edin

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Ey müminler, Allah'a topluca tövbe edin ki
kurtuluşa erebilesiniz!

24 Nur Suresi Ayet 31

Yapılan hatalar sonucu Allah'tan af dilemek mümkün olduğu gibi girilen günah ve haramlar sonucu bir daha bu suçlara bulaşmamak üzere tövbe etmek de mümkündür. Kur'ân ayetlerinde çirkin işlerden uzak durulması, bilgisizlikle işlenen çirkinlik ve kötülükler halinde tövbe ederek bu halin düzeltilmesi emredilir: **"İçinizden her kim bilgisizlikle bir kötülük işler de ardından tövbe edip halini düzeltirse, hiç kuşkusuz, Allah çok affedici, çok merhametlidir." (6/54).**

Nefsine yenik düşerek hatalarında ısrar eden kul için tövbe kapısı ölünceye kadar açıktır. Allah dilerse kulun tövbesini kabul eder. Çünkü Allah, Tevvâb isminin kuşatıcılığı altında tövbeleri çokça kabul edendir. Ancak kul, Allah'ın kabul edeceği tövbenin yapılan hatada ısrar ve tekrar edilmeden yapılan tövbe olacağını bilmelidir: **"Allah'ın, kabulünü üstlendiği tövbe, bilgisizlikle kötülük işleyip de çok geçmeden tövbe edenler içindir. Allah, işte böylelerinin tövbesini ka-**

bul eder. Allah en iyi şekilde Bilendir (Alîm'dir), Bilgeliğin Kaynağıdır (Hakîm'dir)" (4/17).

Tövbe etme yapılan günahlardan uzak durmak adına Allah'a söz vermektir. Kul hatalarından uzak durmak için ettiği tövbenin Rabbi tarafından kabul edileceğini ummalı ama nasıl olsa Allah'a tövbe ederim ve O da tövbemi kabul eder diyerek bile bile günaha girmemelidir. Yine hayatı boyunca hatalarında ısrar eden ya da inkâra saplanmış bir şekilde yaşayan birinin de ölüm anındaki tövbesinin kabul olunmayacağını bilmelidir: **"Yoksa kötülükleri yapıp yapıp da her birine ölüm geldiğinde, "İşte şimdi tövbe ettim" diyenler için tövbe yoktur. İnkâra batmış olarak ölenlere de tövbe yoktur. Böylelerine biz korkunç bir azap hazırladık." (4/18).**

8
Okuyun, Araştırın, İnceleyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Yaratan Rabbinin adıyla oku! İnsanı, embriyodan/ ilişip yapışan bir sudan yarattı. Oku! Rabbin en büyük cömertliğin sahibidir. O’dur kalemle öğreten! İnsana bilmediğini öğretti.

96 Alak Suresi Ayet 1-5

Kur’ân-ı Kerîm ayetlerinde her vesileyle okuyup araştırmaya, düşünüp incelemeye vurgu yapılmıştır. Kur’ân’ın anlamı da ‘okunan’ demektir. Ayetlerde sadece Kur’ân’ın okunması değil Allah’ın ikinci bir kitabı olan evrenin de incelenip araştırılması ve detayları üzerinde düşünülerek Allah’ın yüce sanatına şahit olunması emredilir: **“Onlar, ayakta, otururken, yan yatarken hep Allah’ı zikrederler; göklerin ve yerin yaratılışı hakkında derin derin düşünürler: Ey Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın. Şanın yücedir senin. Ateş azabından koru bizi.” (3/191).**

Kur’ân ayetleri inananları her fırsatta ilme ve araştırmaya sevk edecek ifadeler içermekte; bu sayede cahillik ve bilgisizlik sebebiyle düşülecek hataların önüne geçilmektedir.

Bununla birlikte sadece evrendeki delillerin incelenmesi değil gündelik yaşamda karşılaşılan olaylar hakkında yargıda bulunmadan önce söz konusu olayların da incelenip araştırılması emredilir.

Gerçek bir inanan delile dayanır ve apaçık delillere göre hareket eder: **“Okuyup araştırdığınız şeylere, öğrettiğiniz şu Kitap’a dayanarak benliklerini Allah’a adamış kullar olun.” (3/179). “O halde, iyice araştırın, anlayın dinleyin…” (4/94). “İyice araştırıp kavrayan bir topluluk için âyetleri biz tam bir biçimde ayrıntılı kıldık.” (6/98).**

9

Allah'ın Size İndirdiği Kitaba Uyun

بسم الله الرحمن الرحيم

Rabbinizden size indirilene uyun...

7 A'raf Suresi Ayet 3

Allah tarafından insanlığa gönderilmiş vahiy bildirilerini içeren Kur'ân-ı Kerîm, Allah ile insan arasındaki dinsel bağı sağlamaktadır. Aynı zamanda Kur'ân insanlar için Allah'ın kendilerinden nasıl bir kul olmalarını istediği ile ilgili buyrukları öğrendikleri bir yaşam kılavuzudur. Allah'ın kulları ile kurmuş olduğu bu irtibat sayesinde insan hem bu dünyası hem de âhireti için öncelikli ve önemli olan şeylerin neler olduğunu kavrayabilmekte ve hayata Kur'ân'ın açmış olduğu pencereden bakabilmektedir. Kitaba uymanın en öncelikli gereği ise kitabın okunması ve anlaşılmasıdır. Dini konularda yüce Allah'ın kelâmına eksiltme ya da ilaveler yapmak veya ayetlerini çekiştirmek suretiyle manasını saptırarak çeşitli anlamlar çıkarmaya uğraşmak Kur'ân'a uyulmasını emreden söz konusu ayetin hükmüne karşı çıkarak ilahi olanla insani olanı karıştırmak demektir. Yüce Allah bu hataya düşmemeleri için insanları uyarmaktadır.

10
İlahi Kitaplara İnanın

بسم الله الرحمن الرحيم

Ey iman edenler! Allah'a, O'nun resulüne, resulüne indirmiş olduğu Kitap'a, daha önce indirmiş olduğu Kitap'a inanın. Kim Allah'ı, O'nun meleklerini, kitaplarını, resullerini ve âhiret gününü inkâr ederse geri dönüşü olmayan bir sapıklığa gömülmüş olur.

4 Nisa Suresi Ayet 136

Kur'ân-ı Kerîm son kutsal kitap, Hz. Muhammed ise son peygamber olarak yeryüzüne gönderilmiştir (33/40). Kur'ân ayetleri incelendiğinde Hz. Âdem'den itibaren gelen en temel ortak mesajın Allah'a teslim olmayı ifade eden İslâm dini üzerinde bulunmak olduğu görülür. Kur'ân kendisinden önce gönderilmiş kitapları; Tevrat, Zebur ve İncil'i tasdiklemekte ve söz konusu kitaplarda kuşku ve ihtilafa düşülen bir kısım meseleleri açıklayıp insanlara bildirmektedir. Yahudilik ve Hıristiyanlık Allah tarafından gönderilen hak dinlerdir. Ancak gerek sahip oldukları kutsal metinler gerekse o dinlere inanan insanların din anlayışları üzerinde çok ciddi tahribatlar yapılmış ve söz konusu dinler özlerinden uzaklaştırılmışlardır.

Dinlerinin insani müdahalelere maruz kalmış olmaları sebebiyle bir Yahudi, İncil ve Kur'ân'ın hak kitaplar olduğunu reddedebilir. Ya da bir Hıristiyan da Kur'ân'ın ilahiliğinden şüphe ederek onu inkâr edebilir. Ancak bir müslüman için hem Tevrat hem de İncil Allah tarafından gönderilmiş hak kitaplardır. Bu yönüyle Kur'ân kendisinden önceki kutsal kitapların da Allah tarafından gönderildiklerine iman edilmesi gerektiğini söyler. Ancak bununla birlikte Yahudi ve Hıristiyan din adamlarının Allah'ın kendilerine göndermiş olduğu ayetler üzerinde yaptıkları tahrifatlara da dikkat çeker.

11

Peygamberlere İnanın

بسم الله الرحمن الرحيم

Hayırda erginlik o kişinin hakkıdır ki, Allah'a, âhiret gününe, meleklere, kitaplara, peygamberlere inanır; akrabaya, yetimlere, çaresizlere, yolda kalmışa, yoksullara, özgürlüğüne kavuşmak gayretinde olanlara malı seve seve verir, namazı yerine getirir, zekâtı öder.

2 Bakara Suresi Ayet 177

Kur'ân'ın diğer bir temel buyruğu da peygamberlere iman etmektir. Kur'ân'da adı geçen peygamberlerle birlikte Kur'ân'da bahsedilmemiş peygamberlere de iman etmek ve aralarında ayrım yapmamak gerekir (3/84). Hz. Âdem'den itibaren gönderilmiş tüm peygamberler İslâm peygamberidir. Ortak bir mesajı insanlığa iletmek için Allah tarafından görevlendirilmişlerdir. Allah tarafından gönderildiğinde şüphe bulunmayan peygamberlere iman etmek ve Allah'tan aldıkları buyrukları insanlığa ulaştırmak için yapmış oldukları tebliğe uymak gerekir. Allah'ın tarih boyunca insanlar ile irtibat kurma yöntemi olan yine insanlar arasından seçmiş olduğu bu hak elçilerin varlığının inkâr edilmesi ya da Allah'a iman edilmesine rağmen dinin ya da peygamberliğin inkâr edilmesi Kur'ân

açısından kabul edilebilir bir şey değildir. Din ile peygamberlik birbirinden ayrı düşünülemez. Ancak Kur'ân'a göre peygamberler Allah'tan aldıkları hak mesajın tamamlayıcısı ya da düzenleyicisi değil, tebliğ edici ve en başta kendi hayatlarına tatbik edici örnek birer kuldurlar (10/15). Tüm dinler Allah'ın izni ve o dini getiren peygamberler öncülüğünde inananların fedakârlık ve mücadeleleri sonucu yükselerek hayat bulmuşlardır. Bu yüzden Kur'ân'a göre gerek peygamberlerin varlığı gerekse Allah'tan aldıkları buyruklardan hareketle yaşamış oldukları dini hayatlarının inananlar için öncelikli bir örnek teşkil etmesi sebebiyle peygamberlik dini açıdan oldukça önemli bir konum arz etmektedir.

12

Âhiret Gününe İnanın

بسم الله الرحمن الرحيم

Allah'a ve âhiret gününe inanırlar, iyiyi-güzeli emrederler, kötüyü ve çirkini yasaklarlar. Hayırlı işlerde yarışırcasına koşarlar. İşte bunlar hayra ve barışa yönelik hizmet üretenlerdendir.

3 Ali İmran Suresi Ayet 114

Kur'ân'ın en temel inançlarından bir diğeri de âhiretin varlığına iman etmektir. Kur'ân'da pek çok ayette insanın yaratılışı ile başlayan yeryüzü macerasının gelip geçici bir imtihan süresi olduğu ifade edilmekte ve asıl varılacak yurdun âhiret olduğu söylenmektedir (3/14). İçinde bulunduğumuz dünya hayatı sonsuz olan âhiret yurdundaki durumumuzu belirleyecek bir imtihan olmanın yanında aynı zamanda Rabbinin rızasını ve sonsuzluğu arzulayan kul için bir vuslat yeri olmaktadır. Kul için asıl hedef âhireti kazanmaktır. Bu sebeple âhirete iman etmek hem bu dünyanın geçiciliği hem de bu dünyadaki yaşantımızdan hesaba çekileceğimiz inancını ifade etmektir. Bununla birlikte hem insanın varlığı hem de ahlaki davranışlar içinde Allah'ın emir ve yasaklarının gözetilmesi sonsuz olan ahiretin varlığı ile anlam kazanmaktadır. Ahirette gerçekle-

şecek olan hesap gününde herkese hak ettiği karşılık eksiksiz bir biçimde verilecek ve kimse haksızlığa uğratılmayacaktır. Gerçek anlamda adaletin sağlanması ve insanlar tarafından haksızlığa uğrayan kişilerin hakkının sorulması ancak ahiretin varlığı ile mümkün olabilir. Aksi halde hem bu dünyadaki yaşantımız hem de uygulamaya çalıştığımız dini ve ahlaki ilkelerimiz anlamsızlaşacak, bu dünyada kötülük ve çirkinlikler işleyenlerin yapmış oldukları kötülük ve çirkinlikler yanlarına kâr kalacaktır. Şüphesiz yüce Allah adildir ve hak edene hak ettiği karşılığı vermeye kadirdir.

13

Meleklere İnanın

بسم الله الرحمن الرحيم

Kim Allah'a, O'nun meleklerine, resullerine, Cebrail'e, Mikâil'e düşman kesilirse, Allah da bu tür inkârcılara düşman kesilir.

2 Bakara Suresi Ayet 98

Melekler Allah'ın emri ve izni ile iş yapan varlıklardır. Kur'ân ayetlerine göre meleklerin varlığına iman etmek gerekir. Kur'ân ayetlerinden, vahyin ulaştırılması (16/102), Allah ile insan arasında elçilik yapması (11/81), Allah'ın dilediği kullarına melekler ile yardım ulaştırması (3/124), insanların her söz ve davranışının kayıt altına alınması ve hakkında ölüm hükmü verilenlerin canlarının alınması (8/50) gibi durumlarda meleklerin Allah'ın emri ve izniyle memurluk yaptıklarını görmekteyiz.

14

Namaz Kılın

بسم الله الرحمن الرحيم

Namazı kılın, zekâtı verin. Benlikleriniz için önden gönderdiğiniz her hayrı, Allah katında bulacaksınız. Hiç kuşkusuz, Allah, yapmakta olduklarınızı iyice görmektedir.

2 Bakara Suresi Ayet 110

Kur'ân'daki en temel ibadet emirlerinden biri namaz kılmaktır. Günün belirli vakitlerinde yerine getirilen bu ibadet ile kul, dünyalık işlerini bir kenara bırakarak kendini ve tüm evreni yaratan yüce Rabbine yönelerek O'na olan teslimiyetini ifade eder. Namaz kadar her gün düzenli yapılması gereken başka bir ibadet yoktur. Namaz Allah'ın anılması ve bir kulluk vazifesidir. Şüphesiz yüce Allah'ın bizim ibadetimize ihtiyacı yoktur. İbadete insanın ihtiyacı vardır. Çünkü namaz kılarken okunan ayetler ve yapılan duaların kul üzerinde maddi manevi bir esenliği vardır. Namaz, günlük koşuşturmaca içinde unuttuğumuz bir takım gerçekleri bize hatırlatması ve bu sayede bizi çeşitli kötülüklerden alı koymasının yanında (29/45) aynı zamanda Yaratıcısına teşekkür etmek için de kula bir imkân

tanımaktadır. Namazı, kılınıp aradan çıkartılması gereken bir ibadet olarak değil, Allah'a olan gönülden bağlılığın ve teslimiyetin bir ifadesi olarak samimiyet ve konsantrasyon içinde yerine getirmek gerekir.

Kur'ân-ı Kerîm'de özellikle Cuma günü, müslümanların toplanarak bir arada namaz kılmaları buyrulur: **"Ey inananlar. Cuma günü, namaz için çağrı yapıldığında, Alış-verişi bırakın ve Allah'ı anmaya koşun. Eğer bilirseniz bu sizin için daha hayırlıdır. Namaz kılınınca hemen yeryüzüne dağılın ve Allah'ın lütfundan nasibinizi arayın. Allah'ı çok anın ki, kurtuluşa erebilesiniz." (62/9-10).** Ayetten de görüldüğü gibi Cuma günü toplu halde namaz kılmak için çağrı yapıldığında işi gücü bırakarak Allah'ı anmak için namaz kılmaya gitmek gerekir. Cuma namazı, inananların toplu halde Allah'ı anmalarının yanında sosyal açıdan da inananların kaynaşmasına vesile olması noktasında oldukça önemli bir ibadettir.

15

Zekât ve Sadaka Verin

بسم الله الرحمن الرحيم

Namazı kılın! Zekâtı verin. Güzel bir ödünçle Allah'a ödünç verin! Öz benlikleriniz için önden gönderdiğiniz iyiliğin, Allah katında hayrını daha çok, ödülünü daha büyük olarak bulacaksınız. Allah'tan af dileyin. Hiç kuşkusuz, Allah çok affedici (Gâfur), çok esirgeyicidir (Rahîm).

73 Müzzemmil Suresi Ayet 20

Kelime manası itibariyle 'temizlenme' 'arınma' gibi anlamlara gelen zekât ile 'doğrulamak' 'tasdik etmek' gibi anlamlara gelen sadaka, Kur'ân ayetlerine göre yerine getirilmesi gereken emirlerden biridir. Yüce Allah kullarını çeşitli rızıklar ile nimetlendirmiş, rızıkta kimini üstün tutmuş kimini ise fakir kılmıştır. Kur'ân'a göre bu durum Allah'ın imtihanının bir neticesidir. İnsanların maddi nimetler açısından farklı kılınması zengin olanın malından sarf ederek ihtiyaç içindeki kişileri bu maldan nasiplendirmesi içindir (16/71). Yani Kur'ân'a göre sahip olduğumuz şeylerde ihtiyaç sahiplerinin de hakkı vardır. Malın ve paranın yeri geldiğinde insanın kendi canından bile değerli olabildiği günümüz dünyasında zekât ve sadaka

vermek pek çok insana zor gelebilir. Oysaki zekât ve sadakalar insanın günahlarından arınması için bir vesile kaynağıdır. Verilen zekât ve sadakanın insanların başına kakılmaması ve yardım gören insanlardan her hangi bir talep içinde olunmayıp karşılığın sadece Allah'tan beklenmesi gerekir: **"Sadakalar; Allah'tan bir lütuf olarak yalnızca şunlar içindir: Yoksullar, düşkünler, kendini hayırlı işlere adayan memurlar, kalpleri (dine) ısındırılacaklar, özgürlüğünü kaybetmişler, borçlular, Allah yolundakiler, yolda kalmış kişi. Allah Bilendir (Alîm'dir), Bilgeliğin Kaynağıdır (Hakîm'dir)" (9/60).**

Toplumun hem sosyal hem de ekonomik açıdan rahat ve huzurlu olabilmesi ve bireylerin temel insani ihtiyaçlarını karşılayabilir bir seviyeye gelebilmesi için zekât ve sadakaların teşvik edilmesi ve gerçek anlamda işlevsel bir hale getirilmesi gerekir. Yukarıdaki ayetten de görüldüğü üzere zekât ve sadakaların kimlere verileceği ifade edilmektedir. Verilen zekât ve sadakanın yardım gören kişiye bir eza (sıkıntı/eziyet) haline getirilmemesi (2/262) ve mümkün olduğunca gizli bir şekilde verilmesi gerekir: **"Sadakaları açıklarsanız bu da güzeldir. Ama onları gizler ve yoksullara bu şekilde verirseniz, bu sizin için daha hayırlıdır; günahlarınızdan bir kısmını örter." (2/271).**

16

Oruç Tutun

بسم الله الرحمن الرحيم

Ramazan o aydır ki; insanlara kılavuz olan, iyi-kötü ayrımıyla hidayetten kanıtlar getiren Kur'ân, onda indirilmiştir. O halde bu aya ulaşanınız onu oruçlu geçirsin.

2 Bakara Suresi Ayet 185

Kur'ân'a göre daha önceki ümmetlere farz kılınan oruç ibadeti müslümanlara da farz kılınmıştır (2/183). Bu sebeple Ramazan ayının oruçlu geçirilmesi yani belirlenen saatlerde yemek, içmek ve cinsel ilişkiye girmekten uzak durulması gerekmektedir. İbadetlerin kul üzerinde maddi manevi olumlu etkilerinin olduğu şüphesizdir. Bu noktada orucun hem vücudumuzun sağlığı açısından hem de ruhumuzun hırs ve doymazlıklardan arınması açısından hayırlı bir vesile olduğunu söylemek mümkündür.

Ramazan ayı pek çok insanın din gerçeğini hatırlamasına ve pek çok kişi için bir ay ile sınırlı da olsa genellikle diğer on bir ayda yapılan türlü hatalardan uzak durulmasına vesile olan bir aydır. Ancak oruç gibi çok anlamlı ve güzel bir ibadeti aç ve susuz kalmaktan ibaret görmek ve oruç tutulan saatlerde ge-

rek davranışlarımızda gerek konuşmalarımızda gerekse yaptığımız işlerde yeterince titiz olmamak ve üstelik normal zamandakinden daha hırçın ve asabi haller sergilemek orucun neden tutulduğunun unutulduğu bir manzara doğurmaktadır. “Zaten oruçluyum kan beynimde”, “burnumdan soluyorum”, “sigara krizine girdim çok fenayım” ya da “açlık başıma vurdu” şeklinde söylenmelerle gün boyu dengesiz davranışlar sergileyen insanlara şahit olmuşsunuzdur. Oysaki oruçlu olunan zamanlar insanın pek çok gerçeğin farkına varmasına ve sahip olduğu nimet ve imkânların kıymetini anlamasına vesile olacak değerler taşımaktadır. Orucu da diğer ibadetlerde olduğu gibi sadece yerine getirilmesi gibi sığ bir anlayışla değil hakkıyla tutmak yani bir manada orucu değil kendimizi tutarak Allah’ın vermiş olduğu nimetler için gönülden şükretmemiz gerekir.

17

Hacca Gidin

بسم الله الرحمن الرحيم

Şu bir gerçek ki, âlemlere bir bereket kaynağı ve yol gösterici halinde insanlar için kurulan ilk ev Mekke'dekidir. Açık-seçik deliller, İbrahim'in makamı vardır orada. Oraya giren, güvene ermiş olur. Yoluna gücü yetenin o evi ziyaret etmesi, insanlar üzerinde Allah'ın bir hakkıdır. Kim nankörlük ederse hiç kuşkusuz, Allah âlemlere karşı muhtaç olmayandır.

3 Ali İmran Suresi Ayet 96-97

Ayetten de açıkça görüldüğü gibi insanlık için kurulan ilk ev ve tevhid dininin yani dini yalnızca Allah'a özgülemenin bir sembolü olan Mekke'deki Kâbe'nin ziyarete güç yetirebilen (bedensel ve ekonomik açılardan) inananlar tarafından ziyaret edilmesi emredilmiştir. Bakara Suresinin 127. ayetinden Kâbe'nin Hz. İbrahim ve oğlu Hz. İsmail tarafından inşa edildiği ve Hac Suresi 26. ayet ve benzeri diğer ayetlerden de Kâbe'nin tavaf (Bir şeyin etrafında dolaşmak, ziyaret etmek) edenler, kıyamda (ayakta) duranlar, rükû-secde (eğilmek-yere kapanmak) edenlerin bir araya geldikleri ortak bir ibadet yeri kılındığı anlaşılmaktadır. Bilindiği gibi aynı zamanda Kâbe

müslümanların namaz ibadetlerini yerine getirirken yöneldikleri mekândır. Bu yönüyle de dünyanın neresinde olursanız olun tüm müslümanları aynı yön üzerinde birleştirici bir özelliğe sahiptir.

Günümüzde dünyanın her yerinden gelen milyonlarca müslümanın bir araya toplandığı ve Allah'a olan teslimiyetlerini ifade etmek için ibadet ettikleri bir mekân olan ve Kur'ân'da Mescid-i Haram (Hürmet ve saygı gösterilmesi gereken mescid) ismiyle anılan Kâbe'nin de içinde bulunduğu alanda Hac ibadeti yerine getirildiği süre boyunca cinsel ilişkiye girmek, kavga ve çekişmede bulunmak ve kara avı yapmak yasaklanmıştır. Hac döneminde dünyanın birçok ayrı bölgesinden, farklı diller, farklı renkler, farklı kültür ve coğrafi şartlardan gelen müslümanlar geleneksel uygulamada olduğu gibi giydikleri tek tip kıyafet ile adeta kıyametten sonra tekrardan dirilen insanların mahşer gününde toplanmaları gibi bir araya gelir ve dünyada sahip oldukları makam, mevkii ve maddi imkânlardan sıyrılarak Allah'a ibadet ederler. İnsanlar arasındaki dünyevi farklılıkları bir anlamda ortadan kaldıran bir mekân olması sebebiyle de ayrı bir atmosfer oluşturan Mescid-i Haram'ın ziyaret edilmesi inananlar üzerine yazılmış bir farzdır.

18
İbadetlerde Gönülden ve Titiz Olun

بسم الله الرحمن الرحيم

Rabbini, gönülden, yalvararak, ürpertiyle, yüksek olmayan bir sesle sabah akşam hatırla. Farkında olmayanlardan olma.

7 A'raf Suresi Ayet 205

Kur'ân ayetlerinde emredilen ibadetler, insanların Yaratıcılarına olan kulluk ve teslimiyetlerini ifade etmelerinin bir aracıdır. Bir başka ifadeyle kulun Allah ile manevi anlamda bir irtibat kurması ve O'na şükretmesidir. Bu sebeple yerine getirilen ibadetlerde adeta Allah'ın huzurundaymış gibi gönülden bir saygı ve titizlik içinde bulunmak gerekir. Çoğu zaman günlük koşuşturmaca içinde aradan çıkarılması gereken bir vazifeye dönüştürülen ibadetlerin tam aksine günlük yaşamın merkezine konulması ve aksatılmadan tam olarak yerine getirilmesi gerekir. İbadet edilen süre içinde dünyevi hesap ve amaçları bir kenara bırakmak ve ibadete odaklanmak son derece önemlidir.

Şüphesiz daha önce de ifade edildiği gibi yüce Allah'ın bizim ibadetimize ihtiyacı bulunmamaktadır. İbadete ihtiyaç içinde olan insandır. Çünkü insan ibadetlerden uzaklaştıkça

ya da ibadetleri az önce ifade edildiği gibi şekilsel bir ezbere dönüştürdükçe Allah da dini buyruklar da o oranda hayatının merkezinden uzaklaşacak ve kulun Allah ile olan manevi bağı gün geçtikçe incelecektir. Bu bağın inceldiği ya da koptuğu noktada ise kişi için felaket olacak bir akıbet kaçınılmaz demektir. Nasıl ki insan dünyevi anlamda kendisine yarar sağlayacağına inandığı bir işi gerçekleştirirken son derece titiz davranıp tüm plan ve programını bu işin doğru bir şekilde ilerlemesi için ayarlamaya çalışıyorsa aynen hatta daha da titiz ve gönülden bir heyecanla ibadetlerine yönelmesi gerekir. Daha önce de ifade edildiği gibi namaz, günün belirli vakitlerinde yerine getirilmesi gereken bir ibadettir. Bu vakitler içinde çeşitli bahaneler sebebiyle namazını kılmayan kişi için namaz değil dünyalık işler önemlidir. Ramazan ayını oruçlu geçirmesi gereken bir kişi oruç tutmayı değil de gün içinde verilen itibarlı bir şirket yemeğine katılarak yiyip içmeyi tercih edebiliyorsa bu kişinin hayatındaki dünyevi beklentiler Allah'tan olan beklentisinden daha önemli demektir. Gün içinde her fırsatta Allah'ı anıp O'na şükretmek yerine boş iş ve uğraşlar ile gereksiz konuşma ve tartışmalara giren birisinin Allah'ın yüceliğine yakışır bir kul olması mümkün değildir. Kısacası kişinin tüm plan ve programını ibadetlerine göre ayarlaması ve sahip olduğu her şeyi kendisine bahşeden Allah'a yapacağı ibadetin yeryüzündeki en şerefli şey olduğunun bilinciyle yaşaması gerekir.

19

Dosdoğru Yol Üzerinde Olun

بسم الله الرحمن الرحيم

"Rabbimiz Allah'tır" deyip, sonra da dosdoğru yol alanlar var ya, onlar için hiçbir korku yoktur; onlar tasalanmayacaklardır da...

46 Ahkaf Suresi Ayet 13

Kur'ân'ın en öncelikli prensiplerinden biri de dosdoğru yol üzerinde bulunmaktır. Fatiha suresinde geçtiği gibi kul Rabbinden dosdoğru yol üzerinde bulunmayı (İhdinas sırâtal mustakim) dilemekte, benzeri pek çok ayette de insanların doğruluk ve adaletten sapmamaları ve bu sayede haktan ayrılmamaları emredilmektedir. İnsanı şaşırtıp saptırmayan yani dosdoğru olan tek yol Allah'ın insanları çağırdığı yoldur. Allah'ın sınırlarına riayet eden kullar doğru yoldan ayrılmazlar. Şaşırıp kendilerini felakete sürükleyecek yollara sapmazlar.

20

İyi ve Güzel Olana Özendirin, Kötü ve Çirkin Olandan Sakındırın

بسم الله الرحمن الرحيم

İnanan erkeklerle inanan kadınlar birbirlerinin dostlarıdırlar. İyilik ve güzelliği belirlenene özendirirler, kötülük ve çirkinliği belirlenenden sakındırırlar.

9 Tövbe Suresi Ayet 71

Kur’ân ayetleri insanlara Allah’ın emir ve yasaklarına uymalarını söylerken aynı zamanda söz konusu emir ve yasakların diğer insanlar tarafından da uygulanması için onları teşvik edici faaliyetlerde bulunmalarını söyler. Allah’a gönülden bağlı samimi bir kul hem kendisini hem de çevresindeki kişileri Allah’ın emirlerinin dışına çıkmaktan sakındırmak amacıyla onlara tavsiyelerde bulunur. Güzel ve çirkin olanı anlatıp öğretir. Ancak bunu dikkate alıp almamak kişiye bırakılmış bir durumdur. Çünkü ayetler açık bir şekilde dinde baskı ve zorlama yapmanın mümkün olmadığına dikkat çekmektedir (2/256). Allah’a gönülden teslim olmuş bir inanana düşen hem söz hem de hareketleriyle insanları iyilik ve güzelliğe özendirmek, kötülük ve çirkinliklerden sakındırmaktır. İnanan kişi

hem sözleri hem de davranışlarıyla Allah'a kulluk ettiğini ve bu kulluğun bir gereği olarak da bir anlamda yeryüzünde Allah'ı temsil ettiğini bilmeli ve tüm insanlara örnek olacak davranışlar sergilemelidir.

21
Allah Yolunda İnfak Edin

بسم الله الرحمن الرحيم

Ey iman edenler! Alış-verişin, dostluğun, şefaatin olmadığı o gün gelmeden önce size verdiğimiz rızıktan infak edip dağıtın.

2 Bakara Suresi Ayet 254

Kur'ân ayetlerinde infak etmek, harcamak yani malların hayırlı işler için sarf edilmesi manasında kullanılmaktadır. Yüce Allah imtihanı gereği insanları maddi olarak eşit şartlarda yaratmamış ve herkesi kendi içinde çeşitli nimet ve imkânlarla nasiplendirmiştir. Yapılan infak, ana-baba, yakınlar, yetimler, yoksul ve çaresizlerle yolda kalan için olmalı (2/215), aynı zamanda Allah yolunda yapılacak diğer hayırlı işler içinde kullanılmalıdır. Ayetlerde mallarını Allah yolunda infak edip harcayanların durumunun, yerden, her başağında yüz tane bulunan yedi başak çıkarmış bir taneye (2/261) ve Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak ve benliklerindekini kökleştirmek için infakta bulunmanın kendisine bol yağmur isabet edip de ürününü iki kat veren bir bahçenin durumuna benzetildiğini görmekteyiz (2/265). Yani başka bir ifadeyle yüce Allah hayırlı işler için sarf edilen malların kat kat artarak kula geri döneceğini

müjdelemektedir. Yine infakta bulunmak için kişinin zenginleşmesini beklemesi gerekmez. Aksine ayetlerde inananların bollukta da darlıkta da infak ettikleri (3/134) ve yüce Allah'ın infak edilen şey yerine başka bir rızık lütfedeceği buyrulmaktadır (34/39). Gerek gizli gerekse açık bir şekilde yapılan infakın gönülden ve samimi bir şekilde yapılması, bir anlamda başa kakılmayıp karşılığında insanlardan bir beklenti içinde olunmaması gerekir. Kul unutmamalıdır ki her şeyin gerçek sahibi yüce Allah'tır. Bu yüzden malını Allah yolunda hayırlı işler için sarf eden kişi zaten Allah'ın olanı O'nun rızası için harcadığını bilmeli ve kendisine bu imkânı bahşettiği için yüce Allah'a şükretmelidir.

22
Allah Yolunda Mücadele Edin

بسم الله الرحمن الرحيم

İnananların; özür sahibi olmaksızın oturanlarıyla,
Allah yolunda malları ve canlarıyla didinip gayret
gösterenleri aynı değildir. Allah, malları ve canlarıyla
gayret gösterenleri oturanlara derece bakımından
üstün kılmıştır. Allah hepsine güzellik vaat etmiştir
ama didinip gayret gösterenleri, çok büyük bir ödülle,
oturanlardan üstün kılmıştır.

4 Nisa Suresi Ayet 95

Allah'a kulluk etmek aynı zamanda O'nun taraftarı olmak, tarafını belli etmek demektir. Kul yapacağı her işte, alacağı her kararda Allah'ın emir ve buyruklarına göre hareket eder. Sahip olduğu tüm imkânları O'nun yolunda hayırlı işlerde kullanarak mücadele eder. Kur'ân ayetlerinde inananlara kendi başlarına bir köşeye çekilip sadece ibadet etmeleri değil Allah yolunda malları ve hatta gerektiğinde canları ile mücadele etmeleri emredilir. İnsanların bir kısmı kendini Allah yoluna adayıp tüm insanlığın faydasına olacak hayra ve barışa yönelik değerler üretmeye çalışırken bir kısım insanlar bu çabaya engel olmaya çalışmakta ve adeta inkârcılıklarının mücadele-

sini vermektedirler. Bu sebeple samimi bir kula düşen vazife öncelikle kendini yetiştirip geliştirmesi ve insanları doğru yoldan saptırarak fitne ve fesat sebebi olacak işlere yeltenenlere karşı mücadele etmesidir. Kur'ân ayetinde: **"Kim Allah'ı, Elçisini ve inananları dost edinirse bilsin ki galip gelecek olanlar, Allah'ın taraftarlarıdır" (5/56)** şeklinde buyrulmakta ve Allah yolunda iş yapıp değer üretenlerin mutlu sona ulaşacakları müjdelenmektedir.

23

Daima Şükredin

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

İnanır şükrederseniz, Allah size azabı ne yapacak?
Allah da şükrünüze karşılık verir (Şekur),
O her şeyi gereğince bilir (Âlim).

4 Nisa Suresi Ayet 147

Allah'a daima şükretmek ya da başka bir ifadeyle bizlere lütfetmiş olduğu sayısız nimet ve imkân için O'na teşekkür etmek en önde gelen kulluk vazifelerinden biridir. İnsan, yapısı itibariyle daima istekte bulunur ve dünyevi imkânlar açısından sürekli olarak kendisini kendinden daha iyi durumda olanlar ile mukayese eder. Bu ise kişinin Yaratıcısına karşı nankörlük yapmasını beraberinde getirir. Oysa gönülden Allah'a bağlı inanan bir kul içinde bulunduğu her türlü olumsuz durumda dahi Allah'a şükretmek için vesile arar. Sıkıntı ve darlık içindeyse örneğin bu durumun kendi hatalarından kaynaklandığını ya da Allah'ın kendisini imtihan ettiğini kavrayıp O'nun hükmüne teslim olur. Modern çağın, manevi değerlerden olabildiğince yoksun bir hayat yaşayan insanları, mutluluk ve memnuniyeti sadece maddi değerlere indirgedikleri için sahip oldukları sayısız nimeti görememekte; göremedik-

leri için de tüm bu nimetleri kendisine karşılıksız olarak bahşeden yüce Allah'ı gereğince takdir edip O'na şükredememektedir. Kur'ân'da: **"Allah odur ki; sizin için işitme gücü, gözler ve gönüller oluşturdu. Ne kadar da az şükrediyorsunuz!" (23/78)** diye buyrulmakta ve insanların sahip olduğu gerçek değerlerin farkına varamayarak ne kadar az şükrettiklerine dikkat çekilmektedir.

İslâm dinini kabul etmek yani Allah'a teslim olmak aynı zamanda Allah'ın hükmüne razı olmak anlamına gelmektedir. Şüphesiz yüce Allah kullarına karşı çok büyük lütuf ve merhamet sahibidir. Ezeli ilmi ile yaratmış olduğu tüm insanlardan daha fazla hikmet (bilgelik) sahibidir. Kullarının iyiliğini istemekte ve onları doğru yola iletmek üzere bildirimlerde bulunmaktadır. Demek ki Allah bizim için neyin hayırlı ve iyi olduğunu bizden daha iyi bilmekte ve bizi mutlu sona ulaştırmak için türlü şekillerde imtihan etmektedir. Kısacası şayet kul Allah'ın rızasına erişmek ve ebedi bir saadete kavuşmak istiyorsa daima şükretmeli ve her zaman için Allah'tan hayırlısını dilemelidir. İçinde bulunduğu en zor durumlarda bile şükretmesini bilen insan farkında olmadan büyük bir kalp tatminine ve iç huzura ulaşır. Sahip olduğu sayısız nimet karşısında şükretmesini bilmeyen ve üstelik nankörlük yapan insan ise sahip olduklarından mahrum kalma kaygı ve endişesiyle daima mutsuz olacaktır.

24

Sabır ve Namazla Allah'tan Yardım Dileyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Sabra ve namaza sarılarak yardım dileyin.
Hiç kuşkusuz bu, kalbi ürperti duyanlardan
başkasına çok ağır gelir.

2 Bakara Suresi Ayet 45

Allah'ın sonsuz rahmeti sayesinde inananların namaz ve dua gibi ibadetler yoluyla Allah ile manevi anlamda irtibat kurabilmesi çok büyük bir imkândır. Yakardığında yakarışının duyulacağını, yardım dilediğinde hakkında hayırlı olacak şekilde kendisine yardım edileceğini bilerek başına gelen olumsuz işler karşısında sabredebilmesi çok büyük bir lütuftur. Ancak genellikle insanların büyük çoğunluğu sadece güç yetiremeyeceklerine kanaat getirdikleri zor durumlarda Allah'a ihtiyaç duymakta; her şey yolunda giderken adeta Allah'ı unutmaktadır. Oysaki kulun Allah'a muhtaç olmadığı tek bir an dahi bulunmamaktadır. Yüce Allah kullarını çeşitli şekillerde imtihan edeceğini ve sabredenlerin müjdelenmesini buyurur (2/155). Sabır kişiyi dirayet sahibi yapar. Olgunlaştırır. Hareketlerini kontrollü ve ölçülü kılar. Namaz ise kulun her durumda Allah'a ihtiyaç

içinde bulunduğunun bir göstergesi olarak Allah'a olan bağlılık ve teslimiyeti ifade eder. Bu yüzden açık denizde dev dalgalar arasında kalan bir geminin sığınacak bir liman araması gibi kişi, sabra ve namaza sığınarak hem bedenen hem de ruhen Allah'ın hükmüne razı olduğunu ifade etmelidir.

25

Helal ve Temiz Rızıklardan Yiyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Allah'ın sizi rızıklandırdığı şeylerden helal ve temiz olarak yiyin! Eğer yalnız O'na kulluk ediyorsanız, Allah'ın nimetlerine şükredin.

16 Nahl Suresi Ayet 114

Söz konusu ayetten yenilmesi haram olan leş, kan, domuz eti gibi (2/173) pis kabul edilen şeylerden uzak durulmasının gerekliliği anlaşılabileceği gibi öte taraftan aynı zamanda yiyip içtiğimiz rızıkları helal yoldan edinmemiz gerektiği de anlaşılabilir. Kur'ân'daki en temel prensiplerden bir diğeri de haksız yere kazanç sağlamamak ve insanların haklarına tecavüz etmemektir. Ayetlerde: **"Mallarınızı aranızda haksız ve uydurma yollara başvurarak yemeyin; bilip durduğunuz halde insanların mallarından bir kısmını günaha saparak yemek için onları hâkimlere aktarmayın." (2/188)** şeklinde buyrularak edinilen rızık ve imkânların helal ve meşru yollardan edinilmesinin önemine dikkat çekilmektedir. Meşru olmayan yollar ile elde edilen kazançlar kişiyi günaha sürüklemekte ve rızkını kirletmektedir. Kısacası helal olmayan nimet ve rızıkların bu dünyada da âhirette de hayrı görülmemekte-

dir. Görüldüğü sanılan dünyevi faydalar ise her seferinde bu dünyada olmasa da kaçınılmaz olarak âhirette bir şekilde kişiden çıkmaktadır. Yine yiyeceklerin temizliği meselesinden manevi anlamda temizliğin yanında maddi temizliğin yani yiyeceklerin doğal ortamlarda ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde yetiştirilmesi gerektiği de anlaşılabilir. Günümüz dünyasının en öncelikli sağlık sorunlarının doğal olmayan beslenme yöntemlerine dayandığı bilinen bir gerçektir. Bu sebeple Allah'ın insanlara nimet olarak bahşetmiş olduğu rızıklar, daha fazla para kazanmak uğruna kirletilerek faydalarından mahrum bırakılmamalıdır.

26

Barışı Esas Alın

بسم الله الرحمن الرحيم

Ey iman sahipleri! Hepiniz toptan barış içine girin. Şeytanın adımlarını izlemeyin. Çünkü o, sizin için apaçık bir düşmandır.

2 Bakara Suresi Ayet 208

Üzerinde bulunduğumuz din olan İslâm kelime manası itibariyle ‘selam’ kökünden gelmekte, bu kelime de barış ve esenlik gibi anlamlar ihtiva etmektedir. Yani İslâm dini tam anlamıyla barış dinidir. Pek çok ayette hayra ve barışa yönelik işler yapılması emredilmekte (4/122) ve **“Barış hep hayırdır. Nefisler, cimrilik ve doymazlığa hazır hale getirilmiştir. Güzel davranır, sakınıp korunursanız Allah, yapmakta olduklarınızdan haberdar olacaktır.” (4/128)** buyrularak barışı esas almanın kişi için hayırlı olacağı ifade edilmektedir. Arada husumet olan bir kişi ya da topluluk barışa eğilim gösterirse buna yanaşılması tavsiye edilmekte (8/61), **“Bir kötülüğün cezası, tıpkısı bir kötülüktür. Fakat affedip barışmayı esas alanın ücretini bizzat Allah verir. O, zalimleri hiç sevmez.” (42/40)** ayetiyle de kendisine yapılan bir kötülüğe karşılık vermeyip affeden ve barışı esas alan kişilerin Allah tarafından ayrıca ödül-

lendirilecekleri müjdelenmektedir. Yine bununla birlikte **"Güzellikle çirkinlik/iyilikle kötülük bir olmaz! Kötülüğü, en güzel tavırla sav! O zaman görürsün ki, seninle arasında düşmanlık bulunan kimse, sımsıcak bir dost gibi oluvermiştir." (41/34)** ayetiyle de düşmanlıklara sevgi ve barış ile yanaşmanın kişiler üzerindeki olumlu etkisine dikkat çekilmektedir. Kısacası barış her zaman ve herkes için hem bu dünyada hem de âhirette bir yüz aydınlığı, bir hayırdır.

27

Adaletli Olun

بسم الله الرحمن الرحيم

Şu bir gerçek ki, Allah size emanetleri, onlara ehil olanlara vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğinizde adaletle hükmetmenizi emrediyor. Allah size bu şekilde ne güzel öğüt veriyor. Şüphesiz Allah çok iyi İşitir (Semî) ve çok iyi Görür (Basîr).

4 Nisa Suresi Ayet 58

İslâm dininin hükümleri çok sağlam bir güven ve adalet temeline dayalıdır. Pek çok ayette adaletin gözetilmesi, haksızlıklara karşı mazlumun desteklenmesi ve bu sayede toplumsal düzenin sağlanmasına yönelik tavsiyeler görmek mümkündür. Üstelik söz konusu adalet anlayışı o denli titiz ve hakka hukuka riayete dayalı bir adalet anlayışıdır ki yakınlar aleyhine dahi olsa tereddüt etmeden gözetilmelidir: **“Ey iman edenler! Kendiniz, anne-babanız ve yakınlarınız aleyhine de olsa, zengin veya fakir de olsalar, adaleti dimdik ayakta tutarak Allah için tanıklık edenler olun. Allah, ikisine de sizden daha yakındır. O halde nefsinizin arzusuna uyarak adaletten sapmayın. Eğer dilinizi eğip büker yahut çekim-**

ser kalırsanız, Allah yapmakta olduklarınızdan haberdardır." (4/135).

Yukarıdaki ayetten de açık bir şekilde görüldüğü gibi kişinin kendisi, anne-babası ya da bir yakını aleyhine dahi olsa adaletin dimdik ayakta tutulması, adalet gözetilirken bazı insanlara maddi durumları ya da sosyal statülerinden dolayı ayrıcalık yapılmaması ve bu konuda tereddüt dahi edilmemesi emredilir. Tarih boyunca pek çok toplumun adaletsiz yönetimler sebebiyle yıkılıp yok oldukları bilinmektedir. Yine iki kişi arasındaki hukuki ya da ticari işlerde de adaletin gözetilmemesinin insanları ayrılık ve düşmanlıklara sevk ettiğini görmek mümkündür.

Bununla birlikte adalet sadece kendi toplumundan olan insanlara değil başka toplumlardan hatta düşman bir topluluktan olan birisine dahi şaşmadan gösterilmesi gereken bir hassasiyet taşır. Kur'ân'da: **"Bir topluluğun çirkinlik ve kötülüğü asla sizi adaletsiz davranmaya itmesin. Adaletli olun! Bu, korunup sakınmaya daha uygundur." (5/8)** buyrularak kötülük ve çirkinlik sergileyen bir topluluğa ya da yalana saplanmış ve haramı tıka-basa yiyen (5/42) kişilere dahi ön yargılı davranılmaması ve bu gibi kişilerin genel durumlarının insanı adaletsizliğe sevk etmemesinin önemi vurgulanır.

28

Ahlâklı ve Faziletli Olun

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Ve gerçekten sen, çok büyük bir ahlâk üzerindesin.

68 Kalem Suresi Ayet 4

Peygamberimiz Hz. Muhammed'in en önde gelen özelliklerinden biri üstün bir ahlâka sahip oluşudur (68/4). Ruhumuzdaki 'huy' melekesini ifade etmek için kullanılan 'hulk' teriminin çoğulu olan ahlâk, iyi ve kötü olarak ikiye ayrılır. Edep, tevazu ve kerem iyi ahlâk örneğiyken edepsizlik, kibir ve cimrilik ise kötü ahlâka örnektir. Fazilet ise güzel ve iyi huy, kişiyi iyilik yapmaya yönelten duygu, erdem gibi anlamlara gelmektedir. Kur'ân ayetleri dikkate alındığında ayetlerde insanların ahlâklı ve fazilet sahibi olmalarının tavsiye edildiği, çirkin işlerden ve hayâsızlıklardan ise uzak durulmasının emredildiğini görmekteyiz. Pek çok insanın hatta dini gerekleri kısmen de olsa yerine getirmeye çalışan bazı kişilerin zaman zaman ahlâk dışı davranışlarda bulunduklarına şahit oluruz. Adaletsiz davrandıkları, insanları aldattıkları, çirkin iş ve davranışlara girdiklerini görürüz. İşte bu noktadaki sıkıntı kişilerin dini ilkeleri yeterince özümsememelerinden kaynaklanmaktadır. Oysaki Kur'ân ayetlerine göre gerçek bir inanan hiçbir du-

rumda ahlâklı ve faziletli davranmaktan ödün vermemeli ve her şartta nefsine hâkim olabilmelidir.

Bu konuda Hz. Yusuf, inananlar için güzel bir örnektir. Hz. Yusuf'u evlat edinen aile reisinin karısı Hz. Yusuf'u kendisiyle cinsel ilişkide bulunmaya zorlayıp aksi halde onu zindana attırmakla tehdit ederken Hz. Yusuf Rabbinin zinayı yasak eden apaçık delillerinden haberdar olduğu için bu teklife yanaşmamış, üstün bir ahlâk ve fazilet örneği göstererek: **"Rabbim! Zindan benim için bunların beni çağırdığı şeyden daha sevimlidir." (12/33)** demiş ve zindana atılmaya razı olmuştur. Bırakın pek çok kişinin nefsine hoş gelecek böyle bir imtihanla karşı karşıya kalmasını, çok değersiz ve anlamsız şeyler uğruna dahi insanların büyük çoğunluğu dinin apaçık delillerine rağmen ahlâk dışı davranışlar sergileyerek faziletten uzaklaşabilmektedirler. Üstelik hapse atılmak ile karşı karşıya olan pek çok insanın kendini kurtarmak için açık bir harama girmesi kaçınılmaz olacaktır. Ancak Hz. Yusuf örneğinde olduğu gibi yüce Allah ahlâkı sebebiyle bir süre sonra Hz. Yusuf'u zindandan kurtarmış, haklılığını ve üstün ahlâkını insanlara ispat ederek Mısır ülkesine günümüz anlamıyla maliye bakanı olmasını nasip etmiştir. Ahlâk ve faziletten ödün vermeyen inananların âhiretteki mükâfatları ise şüphesiz çok daha büyük olacaktır.

29

Aklınızı İşletin

بسم الله الرحمن الرحيم

Yemin olsun, size bir Kitap gönderdik ki, öğüt ve uyarınız yalnız ondadır. Hâlâ aklınızı çalıştırmayacak mısınız?

21 Enbiya Suresi Ayet 10

Kur'ân-ı Kerîm'in pek çok ayetinde insanlara gerek yüce Allah'ın göndermiş olduğu vahiy metinlerine gerekse yerlerdeki ve göklerdeki sayısız delil ve işarete bakarak akıllarını işletmeleri, söz konusu delil ve işaretler üzerinde derin derin düşünmeleri ve tüm bunları yaratan yüce Allah'ı gereğince takdir edip yüceltmeleri buyrulur (3/191). Şüphesiz din özünde bir iman meselesidir. Ancak her ne kadar iman meselesi olsa da rasyonel yani akılcı temellere de dayalıdır. Akıl ve iman birbirinin zıttı değil tamamlayıcısıdırlar. Allah'a gönülden bağlı bir kul öncelikle Allah'ın kendisinden daha üstün ve akıllı olduğuna iman ederek hükümlerine teslim olur. Ardından söz konusu hükümlerin kendi aklı ile olan doğal uyumuna da şahitlik eder. Bu sayede hem aklı hem de gönlü tatmin bulur. Yine ayetlerde: **"Şu bir gerçek ki, göklerin ve yerin yaratılışında, geceyle gündüzün birbiri ardınca gelişinde, aklını**

ve gönlünü işletenler için çok ibretler vardır." (3/190) denilerek hem akla hem de gönle vurgu yapılmaktadır. Yani söz konusu deliller akla uygun olduğu gibi kişinin aynı zamanda vicdan sahibi de olması ve tüm bu delillerin kendiliğinden oluşamayacak derecede mükemmellikler ihtiva ettiğine kanaat getirmesi gerekir.

Kur'ân'da akla bu denli dikkat çekilmesi aynı zamanda Kur'ân'ın yüce Allah tarafından vahyedilmiş olduğunun önemli bir delilidir. Çünkü insanı yaratan Allah ile hükümleri arasında çelişme olması söz konusu edilemeyeceğinden, insan yaratılışı ile Allah'ın delilleri uyum içindedir. Bu sebeple Kur'ân ayetleri körü körüne itaat edin ve aklınızı kullanmayın demez; aksine kendinden emin bir şekilde aklınızı kullanın, inceleyip araştırın, kendiniz de bu delillerin yüce Allah'ın birer nişânesi (işareti) olduğuna şahitlik edin der. İşte hem aklını hem de gönlünü işleten kişiler gerçek bir imana sahip olacak ve aynı zamanda inançlarını rasyonel temellere dayandıracaklardır. Aklını işletmeyenler ise: **"Allah pisliği aklını kullanmayanlar üzerine yağdırır" (10/100)** ayetindeki hükme maruz kalacaklardır.

30

İhlâslı Olun

بسم الله الرحمن الرحيم

İman edip hayra ve barışa yönelik işler yaparak
Rablerine içten bir bağlılıkla boyun eğenlere gelince,
onlar cennet halkıdırlar. Sürekli kalacaklardır orada.

11 Hud Suresi Ayet 23

İhlâs kelimesi temiz sevgi, yürekten bağlılık, ibadet ve amellerde saf ve gönülden olmayı ifade eder. Kur'ân ayetlerinde salih ameller olarak tekrarlanan dini hükümler ile uyumlu, hayra ve barışa yönelik, faziletli davranışları temsil eder. Gerçek manada inanan bir kişinin tüm hal ve hareketleri ihlâslı olmalıdır. Gerçek bir inanan Allah'ın hükümleri ile nefsinin istekleri arasında sıkışmaz. Yapacağı bir işin Allah'ın açık hükümleri ile çelişmesi durumunda tereddüt etmeden Allah'ın hükmüne teslim olur. Davranışlarında gönülden ve samimidir. Hem sözü hem de yaşantısıyla örnek bir inanan olur. Gönülden gelen bu samimiyetiyle Allah'ın rızasına uygun hareket ederek önce Allah'ın sonra da insanların takdirini kazanır.

31

Güvenilir Olun

Rabbimin mesajlarını size tebliğ ediyorum.
Ben sizin için güvenilir bir öğüt vericiyim.

7 A'raf Suresi Ayet 68

Güvenilir olmak yani insanların sizden emin olması peygamberlerin öncelikli özelliklerinden biridir. Peygamberler gönderildikleri topluluklara Allah'ın mesajlarını iletirken doğru sözlü ve güvenilir elçiler olduklarını vurgulamışlardır (26/107-125-178). İnsanlar arası ilişkilerde karşılıklı güven çok önemlidir. İnsanların sizden emin olması ve bu güvenilirliğinizin Allah'ın emirlerine olan bağlılığınızdan kaynaklandığını bilmeleri son derece önemlidir. Kur'ân ayetlerinde: **"Bunlar, kendilerindeki emanetlere ve sözlerine sadık kalırlar." (70/32)** buyrularak gerçek manada inanan bir kişinin sözünden de kendinden de emin olunması gerektiğine dikkat çekilir.

32

Fedakâr Olun

بسم الله الرحمن الرحيم

Nice peygamber beraberinde kendisini Rabb'e adayan birçok kişi bulunduğu halde mücadele etmiş/ savaşmıştır. Onlar, Allah yolunda kendilerine gelip çatan zorluklar yüzünden gevşememiş, zayıflık göstermemiş, susup pusmamışlardır. Allah sabredenleri sever.

3 Ali İmran Suresi Ayet 146

Fedakârlık, gerektiğinde kendini ve şahsi menfaatlerini esirgememek anlamına gelmektedir. Tam anlamıyla bir inanan özelliğidir. Gönülden Allah'a bağlı samimi inananlar her türlü imkân ve malı ile gerektiğinde canını ortaya koymaktan çekinmez. Kendisinden önce diğer inanan kardeşlerini düşünür. Tam bir görev adamıdır. Görevden kaçmaz aksine hayırlı işlerde sorumluluk alır. Allah rızası için yapılan insanlığın faydasına olan işleri şahsi işlerinin önüne geçirir. Beklentisiz olur. Halk arasındaki tabiriyle elini taşın altına koyup, gözünü budaktan esirgemez. Allah rızası için insanlığa yararlı olmaya vesile arar. Sahip olduğu maddi manevi imkânları hayırlı işlerde kullanıp sarf etmekte tereddüt etmez. Fedakâr olur.

33

Çalışkan Olun

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

O halde, boşalır boşalmaz yeni bir işe koyulup yorul.
Ve yalnız Rabbine yönelip doğrul.

94 İnşirah Suresi Ayet 7-8

Kur'ân ayetlerinde inananların gerek Allah yolunda gerekse dünyevi rızıklarını temin etmek uğruna çalışmaları, iş yapıp değer üretmeleri söylenir. İnanan bir kişi tembellik ve miskinlikten uzak bir şekilde bir müslümana yakışırcasına değer üretmelidir. Kur'ân ayetleri çok anlamlı bir şekilde dünya ve âhiret dengesini kurmakta ve: **"Allah'ın sana verdikleri içinde âhiret yurdunu ara, dünyadan da nasibini unutma." (28/77)** demektedir. Şüphesiz kişi gerek kendi gerekse ailesi gibi sorumlu olduğu kişilerin rızıklarını temin etmek için çalışmak durumundadır. Ancak buradaki önemli nokta dünyevi çalışmanın hiçbir şekilde âhiretine yönelik amellerinin önüne geçmemesi ve hayatının merkezine yerleşmemesidir. Halk arasında çok tekrarlanan "Hiç ölmeyecekmiş gibi bu dünya, yarın ölecekmiş gibi âhiret için çalışmak lazım" şeklindeki sözün sadece ilk kısmı olan hiç ölmeyecekmiş gibi bu dünya için çalışmayı esas alarak her an ölebileceğimiz gerçeğini unut-

mamak gerekir. Ya da yine halk arasında yaygın olan "Çalışmak ibadettir" şeklindeki sözden hareketle kulun, üzerine vazife olan ibadet ve görevlerden muaf olması mümkün değildir. Kişinin Allah rızası için yapılacak işlerde çalışkan olması ise çok daha önemlidir. İnananların hayırlı işlerde yılgınlık göstermemeleri, her defasında dünyevi olarak bir sonuç elde etmeye yönelik çalışmamaları ve tüm ikram ve takdiri sadece yüce Allah'tan beklemeleri gerekir.

34

Yalan ve Hileden Uzak Durun

بسم الله الرحمن الرحيم

Yalanı ancak, Allah'ın ayetlerine inanmayanlar uydururlar. Yalancılık edenler onların ta kendileridir.

16 Nahl Suresi Ayet 105

Kur'ân'da yalancılık etmekten, yalan söz edip insanları kandırmaya yönelik işlere girmekten uzak durulması emredilir. Ayetlerde: **"Yalan sözden uzak durun." (22/30)** şeklinde buyrularak doğruluktan ödün verilmemesi ve **"Yeminlerinizi aranızda hile ve aldatma aracı yapmayın" (16/94)** ayetiyle de insanları kandırmak için hileler planlayarak yeminler edilmemesi emredilir. Az önce de ifade edildiği gibi gerçek bir inanan, kendisinden insanların emin olduğu, özü sözü bir olan kişidir. Yalan ve hile ise münafıkların yani ikiyüzlü olanların bir özelliğidir. Bu yüzden ayetlerde açık bir şekilde yasak edilen yalan ve hileden uzak durulmalıdır.

35

Hayırlı İşlerde Yarışın

بسم الله الرحمن الرحيم

Herkesin bir yönü vardır, ona döner.
O halde hayırlarda yarışın. Nerede olursanız olun
Allah sizi bir araya getirecektir. Allah her şeye
güç yetirendir (Kadîr).

2 Bakara Suresi Ayet 148

Etrafımıza baktığımızda pek çok insanın bir takım işlerin peşinde yarışa girdiklerini ve bir şekilde birbirlerinden üstün gelmeye çalıştıklarını görmekteyiz. Oysaki Kur'ân ayetlerine göre insanların kendi nefisleri ya da dünyevi beklentileri için değil hayırlı işlerde yarışmaları gerekir. Dünyevi yarışlarda genellikle bir kazanan olur. Hayırlı işlerde girilen yarışların ise kazananı çoktur. Dünyevi yarışlarda kıskançlık ve haset oluşurken hayırlı işlerdeki yarışlarda takdir ve imrenme olur. Dünyevi yarışlarda insanlar birbirlerinin önünü kesip onların moralini bozmaya çalışırken inananlar birbirlerini motive eder ve destek olurlar. İşte erdemli bir yaşam için gerekli olan şey hayırlı işlerde canla başla çalışmak ve Allah rızası için yarışmaktır.

36

Güzel Söz Konuşun

بسم الله الرحمن الرحيم

Görmedin mi Allah nasıl bir örnekleme yaptı: Güzel söz; kökü yerde, dalları gökte olan güzel bir ağaca benzer. O ağaç, Rabbinin izniyle yemişlerini her zaman verir. Allah, insanlara böyle örnekler verir ki, düşünüp ibret alabilsinler. Kötü bir söz ise gövdesi toprağın üstünde destek bulmuş bir ağaca benzer, dayanağı yoktur onun.

14 İbrahim Suresi Ayet 24-26

Gerçek bir inanana yakışan şey güzel söz söyleyip kötü sözden uzak durmaktır. Ayette verilen benzetmeye bakıldığında güzel sözlerin insanlar arasında köklü ve sağlam ilişkiler kuracağına kötü sözlerin ise insanları birbirinden uzaklaştıracak kopukluklara sebep olacağına dikkat çekilir. Şüphesiz sözlerin en güzeli yüce Allah tarafından söylenen sözlerdir. Bu yüzden yüce Allah'ın sözleri olan ayetleri okuyan bir ağızdan da en azından bu sözlerin şanına yakışır şekilde güzel sözlerin çıkması gerekir. Kırıp dökmek, çirkin ve yakışıksız sözler sarf ederek sövüp saymak kolay olandır. Zor olan ise öfkelenildiği anlarda dahi bir inanana yakışır şekilde diline hâkim

olarak güzel söz etmeyi bilmektir. Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır atasözümüzde olduğu gibi insanlara güzel söz ve muhabbet ile yaklaştığınızda karşınızdaki insanın da kalbini yumuşatacak ya da hiç olmazsa inanan kimliğinizle çatışmayacak şekilde takdire şayan bir davranışta bulunacaksınız. Şüphesiz Allah her şeyi en iyi şekilde işitip bilmektedir. Üstelik sarf ettiğimiz sözler ve yaptığımız davranışlar görevli melekler tarafından kayıt altına alınmaktadır (50/17-18).

37

Güler Yüzlü Olun

بسم الله الرحمن الرحيم

Yoksula, yetime ve esire, yemeği severek yedirirler.
"Biz size yalnız ve yalnız Allah rızası için yediriyoruz.
Sizden bir karşılık da bir teşekkür de istemiyoruz;
Çünkü biz, asık suratlı, sert bir gün yüzünden
Rabbimizden korkarız." derler.

76 İnsan Suresi Ayet 8-10

İnsanlara karşı güler yüzlü olmak ve bir tebessüm dahi olsa çok görmemek gerekir. İnanan kişi etrafına pozitif anlamda ışık saçan kişidir. Gerek güler yüzü gerek güzel sözü ile insanlara örnek olur. Asık suratlı sert mizaçlı kişiler ile iletişim kurmak, onlarla yakın muhabbet halinde olmak çok zordur. Oysaki bir müslümana yakışan tevazu ve tebessüm sahibi olması, insanlar ile arasında sevgi ve kardeşlik köprüleri kurması, kibirden uzak durmasıdır. Asık suratlı sert mizaçlı insanlara karşı genelde saygı ve sevgi duyulmaz; onlardan korkulur. Müslüman ise sahip olduğu mizacıyla kendisine saygı ve sevgi duyulan kişi olmalıdır.

38

Selam Verin, Selam Alın

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Bir selam ile selamlandığınızda, onun daha güzeliyle yahut aynısıyla karşılık verin. Hiç kuşkusuz Allah her şeyi en güzel şekilde hesaplamaktadır (Hasîb).

4 Nisa Suresi Ayet 86

Selam kelimesi İslâm ile aynı kökten türemiştir. Her türlü kötülük ve kederlerden emin olan anlamına gelir. Aynı zamanda barış ve esenlik gibi anlamları da bulunmaktadır. Bu yüzden insanlarla selamlaşmak yani bir anlamda barış ve esenlik dileğinde bulunmak sosyal ilişkilerin gelişmesi açısından oldukça önemlidir. 'Selamun Aleykum' yani selam barış ve esenlik üzerinize olsun anlamındaki oldukça yaygın olan kullanım ile birlikte yalnız selam ya da farsça kökenli bir kelime olan merhaba yani benden size zarar gelmez anlamındaki kelimeler ve selamlaşmayı temsil eden sözler ile selam vermek ve insanlardan gelen selamları da bu şekilde hatta daha güzel bir şekilde almak gerekir. Modern çağın en büyük problemlerinden birinin insanların birbirlerine yabancılaşması olduğu günümüz dünyasında kalpleri kaynaştırmak ve bir nebze de olsa insanları birbirlerine yaklaştırmak için selamlaşma kültü-

rünü geliştirmek, sadece tanıdığımız insanlara değil tanımadığımız insanlara dahi küçük bir tebessüm ve selam ile yaklaşmak gerekir. Bunun la birlikte yine sosyal ilişkileri düzenlemek maksadıyla ayetlerde insanlara, kendi evleri dışındaki evlere, sahiplerinden izin almadan ve ev sakinlerine selam vermeden girilmemesi (24/27) ve hatta kendi evlerine girdiklerinde dahi Allah katından bir esenlik, bir bereketlilik, bir temizlik dileği olarak selam verilmesi buyrulur (24/61).

39

Affedin

بسم الله الرحمن الرحيم

Affedin, hoş görün. Allah'ın sizi affetmesini istemez misiniz? Allah Bağışlayandır (Gâfur), Şefkatlidir (Rahîm).

24 Nur Suresi Ayet 22

Kur'ân'da çizilen inanan profili dikkate alındığında affetmeyi, hoşgörüyü ve barışı esas alan bir kimlik ile karşılaşırız. Ayetlerde: **"Affetmeyi esas al. İyiyi ve güzeli emret, cahillerden yüz çevir." (7/199)** şeklinde buyrularak insanların kusurlarını yüzlerine vurmak ve yapmış oldukları hatalar sebebiyle onlardan intikam almak yerine onlara şefkatle yaklaşmak ve affetmeyi esas almak tavsiye edilir. Hatasız ve günahsız bir kul olmayacağı için inananlar sürekli olarak yüce Allah'ın kendilerini affetmesini, hata ve kusurlarını hoş görmesini umarak bağışlanma dilerler. Şüphesiz yüce Allah bağışlayan, hataları çokça affeden ve kuluna tövbe imkânı lütfedendir (40/3). Yine ayetlerde: **"Eğer Allah, insanları zulümlerine karşı cezalandırsaydı, yeryüzünde debelenen tek bir şey bırakmazdı. Ama öyle yapmıyor, onları belirli bir süreye kadar erteliyor." (16/61)** buyrularak esasen Allah'ın bağışlayıcı-

lığı olmasaydı yeryüzünde tek bir canlı dahi istisna olmayacak şekilde her şeyin yok olacağına dikkat çekilir. Bu yüzden yüce Allah'ın biz günahkâr kullarına lütfetmiş olduğu bağışlayıcılık ve hoşgörüyü insanlar olarak birbirimize de göstermemiz gerekir. Allah'a gönülden teslim olmuş bir müslüman için esasen kendisine yapılan zulüm ve haksızlıkları Allah'a havale etmesi yani bir şekilde hakkının âhirette eksiksiz bir şekilde verileceğini bilmesi insanların hata ve kusurlarını hoş görmesini gerektirir. Yine ayetlerde: **"Bir kötülüğü affederseniz, Allah da çok affedicidir, her şeye güç yetirendir." (4/149)** ya da **"Bir kötülüğün cezası, tıpkısı bir kötülüktür. Fakat affedip barışmayı esas alanın ücretini bizzat Allah verir. O, zalimleri hiç sevmez." (42/40)** buyrulmakta ve insanlara kendi günahlarının kefareti olması için başkalarının hata ve kusurları affetmeleri tavsiye edilmektedir.

40

Allah'a Tevekkül Edin

بسم الله الرحمن الرحيم

İnananlar yalnız Allah'a tevekkül etsinler!

5 Maide Suresi Ayet 11

Tevekkül, güvenip dayanmak anlamına gelir. Kur'ân'daki kullanımında inananların yalnızca Allah'a tevekkül etmeleri, imkân dâhilinde tedbirleri aldıktan sonra sonucu Allah'tan beklemeleri buyrulur. Yüce Allah kullarını çeşitli şekilde bir takım zorluk ve sıkıntılarla imtihan edeceğini ve sabredenlerin müjdelenmesi gerektiğini söyler: **"Yemin olsun ki, sizi korku, açlık; mallardan-canlardan-meyvelerden eksiltme türünden bir şeyle mutlaka imtihan edeceğiz. Sabredenlere müjdele." (2/155)**. Kula düşen ise her ne durum içinde olursa olsun Allah'a olan teslimiyet ve güveninden tereddüt etmeden başına gelene sabretmesidir. Bununla birlikte inkârcılar tarafından uğrayacağı zulüm ve baskılara karşı da ayetlerde: **"İnkârcılara, ikiyüzlülere itaat etme, onların ezalarına aldırma; Allah'a tevekkül et. Vekil olarak Allah yeter." (33/48)** buyrulmakta ve Allah'ın ihlâs sahibi kullarını sahipsiz bırakmayacağı ifade edilmektedir. Yine Allah'ın iman eden kullarına hem bu dünya da hem de âhirette vaat etmiş olduğu şeylere de gönülden bir

tevekkül ile iman etmek gerekir. Ayetlerde: **"Size verilen şeyler, şu iğreti hayatın nimetidir. İnanıp Rablerine tevekkül edenler için Allah katında bulunan ise daha hayırlı, daha kalıcıdır." (42/36)** buyrulmaktadır. Şüphesiz Allah sözünü tutacak, ölümlerinden sonra kıyamet günü tüm insanları tekrardan yaratarak hesaba çekecek, adalet terazilerini kurduracak ve emirlerine uyan iman sahiplerini çeşitli nimetler ile mükâfatlandırırken, zulme bulaşan ve emirlerine karşı isyankâr olan kullarını ise büyük bir azap ile cezalandıracaktır. Dünya hayatındayken insanların sahip oldukları mala, mülke, eş, dost ve nüfuslarına güvendikleri görülür. Oysaki samimi bir inanan için her durum ve şartta Allah'tan daha fazla güvenilecek bir kimse bulunmamaktadır. Bu sebeple İslâm'ın yani Allah'a teslim olmanın bir ifadesi olarak yüce Allah'a büyük bir güven ve aynı zamanda gönülden bir itaat içinde olunması gerekir.

41

Sözünüze Sadık Olun

بسم الله الرحمن الرحيم

Bunlar (inananlar), kendilerindeki emanetlere ve sözlerine sadık kalırlar.

70 Mearic Suresi Ayet 32

İhlâs sahibi bir inanan için sözü, yazılı bir senetten daha sağlam ve geçerlidir. Samimi kullar gerek Allah'a gerekse insanlara söz verdiklerinde sözlerini tutarlar. Verdikleri sözü üzerlerinde yerine getirilmesi gereken bir borç bilirler. Çünkü özellikle Allah'a verilen söz sorumluluk gerektirir (33/15). Ayetlerde: **"Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve özü-sözü bir kişilerle beraber olun." (9/119)**, **"Ahdinize vefalı olun çünkü verilen söz sorumluluk gerektirir." (17/34)** ve **"Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve sağlam söz söyleyin!" (33/70)** şeklinde buyrulmakta ve hem Allah'a hem de insanlara verilen sözlere sadık kalınması emredilmektedir.

42
Yetimi, Öksüzü, İhtiyaç Sahibini Gözetin

بسم الله الرحمن الرحيم

Allah'a kulluk edin. O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana-babaya, akrabaya, yetim ve öksüzlere, çaresizlere, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşa, yolda kalmışa, size bağımlı olanlara iyi ve güzel davranın. Allah, kasılıp böbürlenen şımarıkları sevmez.

4 Nisa Suresi Ayet 36

Kur'ân ayetleri ihtiyaç içindeki yetim ve öksüzlerle, aciz ve fakirlerin gözetilmesini inananlar üzerine bir borç kılar. Onların haklarının gözetilmesini, ihtiyaçlarının imkân dâhilinde giderilmesini ve onlarla iyi ve güzel ilişkiler içinde olunmasını emreder. Esasen Kur'ân'ın bu emirleri bir manada insanları sosyal sorumluluk bilincine sahip olmaya teşvik etmekte ve sahip oldukları nimet ve imkânlarda ihtiyaç sahiplerinin de hakkı olduğunu bildirmektedir. Ayetlerde: **"Yetimlere mallarını verin. Temizi pise değişmeyin. Yetimlerin mallarını kendi mallarınıza katarak yemeyin." (4/2)**, **"Yetimin malına yaklaşmayın! Ancak rüştüne erişinceye kadar en güzel yolla ilgilenme hali müstesna." (6/152)** şeklinde buyrulmakta ve yetimlere miras olarak kalan malların insanlar arasında yağma

yapılmasına engel olunmaktadır. Tarih boyunca yakınları tarafından anne ve babasından kalan mirasları gasp edilmiş sayısız yetim ve öksüz bulunmaktadır. Ayetler bu konu üzerinde ısrarla durarak küçük bir çocuğun dahi hakkının gözetilmesinin önemine vurgu yapmakta, aksi bir durumda ise Allah'ın bu kişilerden çetin bir hesap soracağını bildirmektedir. Bununla birlikte yetimlere ve ihtiyaç sahibi kişilere yapılan yardımların da gönülden ve sevgi dolu gerçekleştirilmesi gerekir. Ayetlerde: **"Yoksula, yetime ve esire, yemeği severek yedirirler." (76/8)** buyrulmakta ve yapılan iyiliklerin başa kakılmaması ve bu sebepten dolayı ihtiyaç içindeki kişilere eziyet edilmemesi emredilmektedir. Yine ayetlerde: **"Sana, neyi infak edip vereceklerini soruyorlar. De ki: İnfak ettiğiniz mal ve nimet; ana-baba, yakınlar, yetimler, yoksul ve çaresizlerle yolda kalan için olmalıdır. Hayır olarak yaptığınızı Allah en iyi biçimde bilmektedir." (2/215)** buyrularak hayır yolunda yapılacak olan harcamalarda yetimlerin gözetilmesi emredilir. Sahip olduğumuz maddi tüm nimet ve imkânlar yüce Allah'ın bir lütfudur. Bu yüzden sahip olduğumuz şeyleri paylaşarak ihtiyaç sahibi kişileri gözetmemiz, bu büyük lütfa teşekkür etmenin bir yolu olacaktır.

43

Darlık Anında Dahi Mallarınızı Hayır Yolunda Harcayın

بسم الله الرحمن الرحيم

Onlar bollukta ve darlıkta infak ederler. Öfkelerini yutanlardır onlar, insanları affedenlerdir. Allah, güzel düşünüp güzel davrananları sever.

3 Ali İmran Ayet 134

Kur'ân ayetleri herkesi sahip olduğu imkânlar çerçevesinde hayırlı işler yolunda harcama yapmaya davet etmekte ve bir anlamda bu konuda geçersiz bahanelerin önünü kesmektedir. İnfak etmek yani hayırlı işler için harcamada bulunmak kulun asli vazifelerinden biridir. İnsanların büyük çoğunluğunun pek çok şeye sahip olmalarına rağmen halen daha kendilerini ihtiyaç içinde hissettiklerine ve sahip oldukları şeyleri arttırma hevesi içinde kendilerini infakta bulunacak ekonomik düzeyde görmediklerine şahit oluruz. Oysaki ayetten de açık bir şekilde görüldüğü gibi gerçek bir inananın bolluk anında da darlık anında da gücü nisbetinde infakta bulunması ve bu asli vazifesinden taviz vermemesi gerekir. Ortalama bir kişi, içinde bulunduğu durum ve şartları kendi yaşamı için yetersiz

görse de şüphesiz kendi durumundan daha kötü durumda olan sayısız insanın var olduğunu bilmelidir. Bu sebeple kendisine türlü bahaneler bulmak yerine infakta bulunmaya vesile aramalı ve karşılığını yalnız Allah'tan beklemelidir.

44

Sevdiğiniz Şeylerden Verin

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Sevdiğiniz şeylerden infak etmedikçe zafer ve mutluluğa asla ulaşamazsınız. İnfak ettiğiniz her şeyi, Allah çok iyi bilmektedir.

3 Ali İmran Suresi Ayet 92

Ayetten de görüldüğü gibi yapılan infakların (harcamaların) gözden düşmüş değersiz şeyler olmaması aksine yapan kişi için de cazip şeyler olması gerekir. Yani kul kendisine yakıştırmadığı şeyleri ihtiyaç sahibi kardeşine de yakıştırmamalıdır. Giyilemeyecek hale getirene kadar kullanılan ayakkabı ve elbise gibi eşyaların dağıtılmaları ve bu sayede infak yapıldığına inanılması ayetteki inceliği tam anlamıyla karşılayamamaktadır. Bununla birlikte ayetteki ifadeyi daha da geniş bir bakış açısıyla değerlendirip infak kelimesinin manevi bir boyutunun da olabileceğini hesap ettiğimizde insana hoş gelen bazı eylemlerin de Allah yolunda yapılacak hayırlı işlerin önüne geçirilmemesi yani başka bir ifadeyle insanın vaktini ve kabiliyetlerini de Allah yolunda kullanması ve bir anlamda maddi imkânları gibi infak etmesi gerektiğini anlamak mümkündür.

45

İnananlar Arasında Barışı Sağlayın

بسم الله الرحمن الرحيم

Şu bir gerçek ki, inananlar ancak kardeştirler. O halde kardeşleriniz arasında barışı sağlayın ve Allah'tan korkun ki size merhamet edilebilsin.

49 Hucurat Suresi Ayet 9-10

Daha önce de ifade edildiği gibi İslâm kelimesi selam kelimesiyle aynı köktendir ve selam da barış ve esenlik anlamlarına gelmektedir. Üzerinde bulunduğumuz dinin özü barışı temsil ediyorken insanların ve de özellikle inanan insanların kavga ve çekişme içinde olmaları kabul edilemez bir durumdur. İnanan kişiler Allah yolunda yapılan hayırlı bir işe engel olunmadığı, baskı ve zulüm görmedikleri sürece barışı esas almalı ve insanları da barışa teşvik etmelidirler. İnananlar kardeştir. Bu yüzden kardeşler arasında barış olmalı, anlamsız dargınlık ve çekişmelerden uzak durulmalıdır. Herhangi bir sebepten dolayı aralarına düşmanlık ve nefret giren inanan kişilerin arasında barışı sağlamak ve bu kişilerin kalplerini yumuşatmak ise diğer inananlar üzerine bir borçtur. Halk arasında zaman zaman görüldüğü gibi yangına körükle gidercesine insanların aralarını daha da açacak ve husumeti arttıracak söz ve fillerden uzak durulmalı, adil ve samimi bir şekilde inananların arasındaki düşmanlıkların bitmesi için çaba harcanmalıdır.

46

Hayırlı İşlerde Yardımlaşın

بسم الله الرحمن الرحيم

İyilik ve takva konusunda yardımlaşın,
günah ve haddi aşmada yardımlaşmayın ve
Allah'tan korkup-sakının. Gerçekten Allah (ceza ile)
sonuçlandırması pek şiddetli olandır.

5 Maide Suresi Ayet 2

İnananların bir manada Allah'ın taraftarları olarak ortak bir amaca yönelik yaşayıp aynı çatı altında birleşmeleri ve birbirlerine destek olmaları gerekir. Ayetler açık bir şekilde inananların hayırlı işlerde yardımlaşmalarını ve birbirlerine destek olarak doğruluktan ayrılmamalarını söyler. Gerçek inananlar arasında hayırlı işlerin gerçekleştirilmesi noktasında kıskançlık ya da haset olmaz. Aksine gerçek manada inanan bir müslüman, kardeşi olarak gördüğü başka bir müslümanın başarılı, adalet, dirayet ve kabiliyet sahibi olmasını arzular. Hak ve hukuk çerçevesinde ona destek olur, arka çıkar. Kur'ân ayetlerinde: **"Hep birlikte Allah'ın ipine yapışın, fırkalara bölünüp parçalanmayın; Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın" (3/103)** diye buyrulmakta ve inananların birlik ve beraberlik içinde bulunmaları, fitne ve ayrılıklardan uzak durmaları emredilmektedir. Birlikten ve yardımlaşmadan güç doğar. Ayrılık ve yardımlaşma duygusundan uzak olmaktan ise zayıflık.

47

Öğüt Verip Hatırlatın

بسم الله الرحمن الرحيم

Hatırlat/öğüt ver; çünkü hatırlatıp öğüt vermek inananlara yarar sağlar.

51 Zariyat Suresi Ayet 55

Hayra ve barışa yönelik işler yapmak, insanlara doğru ve güzeli göstererek tavsiyelerde bulunmak, güzel sözle öğüt vererek hatırlatmak, Kur'ân-ı Kerîm ayetlerini öğrenmek, peygamberimizin ve tüm peygamberlerin güzel ahlâklarından ve üstün davranışlarından feyiz alarak insanlara örnek olmak her inananın üzerine düşen önemli bir vazifedir. En başta nefislerimizi terbiye etmeli, dosdoğru olmalı ve insanlara da doğruyu göstermeye çalışmalıyız. Bunu yaparken çeşitli zorluk ve sıkıntılarla, çevresel baskı ve memnuniyetsizliklerle karşı karşıya kalabiliriz. Ancak yılmadan, heyecanımızı yitirmeden var gücümüzle hayırlı işlerde yarışırcasına didinip uğraşmalıyız. İnsanların pek çoğu kendilerini rahatsız edecek ve dünya hayatındaki başıboş yaşantılarını sorgulatacak öğüt ve tavsiyeler karşısında tepki gösterip ters davranabilir. Hatta uyarılarınızdan dolayı sizi azarlayıp kırabilir de. Sabırlı olmak, kararlı olmak, güzel düşünüp güzel davranarak anlayışlı olmak bu kişiler üzerinde önemli katkılar sağlayacaktır.

Şayet etrafımızdaki insanları gerçekten sevip sayıyorsak onlara birtakım gerçekleri hatırlatmaktan ve gerektiğinde onları uyarmaktan çekinmemeliyiz. Zira çok sevdiğimiz bir kişi âhiretini yitiriyor dünya sermayesini boş amaçlar uğruna tüketiyor olabilir. Bu insanlara olan gerçek sevgimiz onların bu dünyasından çok âhireti için endişe ettiğimiz zaman ortaya çıkacaktır. Onları kırıp incitmeden samimi ve gönülden uyarılarla doğruya sevk etmeye çalışmalıyız. Kur'ân'da Hz. Musa'ya Firavun'a giderken dahi belki öğüt alır ya da ürperir diye yumuşak ve tatlı söz söylemesinin (20/44) buyrulduğunu hatırlayıp dini emir ve gerçekleri anlatıp tavsiye ederken çok titiz ve hassas olmamız gerektiğini unutmamalıyız. Hayatımız boyunca uğraşıp tek bir kişiyi dahi dine ve hayırlı işlere yöneltemeyebiliriz. Ancak şunu bilmemiz gerekmektedir ki bize düşen hayra ve barışa yönelik ameller sergileyip örnek olmak ve çevremize tavsiyelerde bulunmaktır. Biz ne kadar isteyip uğraşsak da hidayeti verecek olan Allah'tır. Bu yüzden biz kendi üzerimize düşen vazifeleri yapıp hayırlısı için Allah'a dua etmeliyiz.

48

Yönetimde Şûrayı Esas Alın

بسم الله الرحمن الرحيم

İş ve yönetim konusunda onlarla şuraya git.

3 Ali İmran Suresi Ayet 159

Şûra, iş ve yönetim konusunda alınacak kararların özellikle toplumun geniş kesimlerini ilgilendiren meselelerde ehil kişilerce yapılacak karşılıklı danışma, görüşme ve fikir alışverişi içinde birlikte alınması anlamına gelmektedir. Ayetler, Kur'ân'dan hareketle dini konuda tartışmasız tek otorite olan peygamberimizin dahi iş ve yönetim konusunda insanlar ile ortak bir karara varmasını buyurmaktadır. Yine ayetler: **"O inananların iş ve yönetimleri aralarında bir şûra iledir" (42/38)** buyurarak inananların da bu konuda hassas olmaları gerektiğine dikkat çekmektedir. Günümüzde demokrasinin bir gereği olarak özellikle toplumun geniş kesimlerini ilgilendiren konularda halkın beklenti ve taleplerini göz önünde bulundurmak ve ortak bir paydada buluşabilmek adına Kur'ân'daki şûra ilkesinin gözetilmesi, birlik ve bütünlüğün sağlıklı bir şekilde devamı için oldukça önemlidir. Görüldüğü gibi Kur'ân, pek çok konuda olduğu gibi yine gerek şûra gerekse işlerin eh-

line verilmesi gerektiği ilkeleriyle birkaç yüzyıl öncesine kadar monarşik (saltanat) bir yapıya sahip olan günümüzün en gelişmiş ülkelerinden yüzlerce yıl önce bu konunun önemine ışık tutmuş ve gerçek anlamda demokratik bir yönetimin önemine vurguda bulunmuştur.

49

Emanetleri Ehil Kişilere Verin

بسم الله الرحمن الرحيم

Şu bir gerçek ki, Allah size emanetleri, onlara ehil olanlara vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğinizde adaletle hükmetmenizi emrediyor.

4 Nisa Suresi Ayet 58

İslâm dini, daima hak, hukuk ve adaletten yanadır. Toplumun da adil ve doğru bir şekilde yönetilip işlerin hak ve hukuk çerçevesinde sürdürülebilmesi ve fertlerin hukuk önünde eşit şartlara sahip olabilmeleri için özellikle kritik noktadaki işlerin başına gerçekten ehil olan kişilerin getirilmesi gerekir. Aksi türlü bir durumda yani işlerin ehil olmayan kişilere verilmesindeyse adaletsizliklerin, haksızlık ve dengesizliklerin ortaya çıkması kaçınılmaz olacaktır. Önemli olan kişilerin doğru, dürüst ve ehliyet sahibi olmalarıdır. Kimin soyundan geldiği ya da kimin nesi olduğu değil. Eş, dost hatırı için ehliyetsiz kişilere işlerin emanet edilmesinden sadece fertler değil tüm toplum ve gelecek nesiller zarar görecektir. Bu yüzden Kur'ân'ın bu önemli ilkesini dikkate almak ve işleri ehil kişilere teslim etmek gerekir.

50

Allah'ın Yoluna Davet Edin

بسم الله الرحمن الرحيم

Rabbinin yoluna hikmetle, güzel öğütle davet et...

16 Nahl Suresi Ayet 125

Gönülden ve samimi bir şekilde Allah'a inanıp emirlerine itaat eden kişi gerçek anlamda imanın kıymetini bilir ve bu lütuftan tüm insanların istifade etmesi için onları Allah'ın yoluna davet eder. Herkes kendinden sorumlu diyerek insanların içinde bulunduğu sapkınlık ve şaşkınlıklara karşı duyarsız olmaz. Kimseyi kırmadan, herhangi bir şey için onları zorlamadan güzel söz ve fiiller ile onlara çağrıda bulunur. Gerçek dost etrafındaki kişilere doğruları gösterebilen kişidir. Dostunun sadece bu dünyası için değil sonsuz yaşam olan âhireti için de endişelenen kişidir. Sadece bu dünyadaki mutluluğa değil sonsuz bir mutluluğa kavuşmasını arzulayan kişidir. Bu yüzden samimi bir inanan tıpkı diğer ibadetler gibi bir emir ve ibadet olan Allah yoluna daveti yerine getirmeli ve insanları hayırlı ve faydalı işlere sevk etmek için çalışmalıdır. Kur'ân ayetlerinde: **"Allah'a çağırıp hayra ve barışa yönelik iş yapan ve 'Ben, Müslümanlardanım/Allah'a teslim olanlardanım' diyen kimseden daha güzel sözlü kim vardır?" (41/33)** diye buyrulmakta ve bu şekilde konunun önemine dikkat çekilmektedir.

51

İnananlarla Birlikte Olun

بسم الله الرحمن الرحيم

İçinizden hayra çağıran, doğruluk ve güzelliği belirleneni emreden, kötülük ve çirkinliği belirlenenden alıkoyan bir topluluk olsun. Kurtuluş ve zafere eren işte onlardır.

3 Ali İmran Suresi Ayet 104

Kur'ân ayetlerinde inananların bir arada olmaları, birbirlerinden güç almaları ve ortak hareket ederek hayra ve barışa yönelik işler yapmaları buyrulur. Bu durum, hem inananların imanlarını sağlam bir şekilde devam ettirebilmelerine hem de birlikten doğacak güçle yapılacak işlerin daha faydalı ve hayırlı olmasına zemin hazırlayacaktır. Yine ayetlerde: **"Allah kendi yolunda, duvarları birbirine perçinlenmiş bir bina gibi, saf bağlayarak mücadele edenleri sever." (61/4)** buyrularak inananların Allah yolunda kenetlenmeleri ve bu sayede dini ve toplumsal meseleler karşısında sorumluluk sahibi olmalarının önemine vurgu yapılır. Bu sayede inananların birlikte hayırlı işler yapmalarının yanında kişilerin içine düştükleri sıkıntı ve zorluk anlarında da birbirlerine destek olmaları, onları kötü davranış ve eylemlere sürükleyebilecek arkadaşlıklara ve kötü alışkan-

lıklara karşı korumaları sağlanır. Hayırlı bir dost ve arkadaş insanı kurtuluşa götürebilirken, hayırsız biri ise kişiyi sonsuz bir azap ve mutsuzluğa sürükleyebilir. Bu yüzden gerek aile fertlerimizin gerekse yakın çevremizin inanan insanlardan oluşması için çaba sarf etmemiz gerekir.

52
Kötülüğü En Güzel Tavırla Uzaklaştırın

بسم الله الرحمن الرحيم

İyilikle kötülük bir olmaz. Kötülüğü, en güzel tavırla uzaklaştır. O zaman görürsün ki, seninle arasında düşmanlık bulunan kimse, sımsıcak bir dost gibi oluvermiştir.

41 Fussilet Suresi Ayet 34

Gönülden inanan bir kişi her ne durumda olursa olsun başkasına kötülük yapmaz. O sadece kendisine yapılan bir kötülüğü affeder ya da gerektiğinde aynısı ile karşılık verir. En kötü insanlara bile potansiyel olarak kazanılabilecek gözle bakarak onlara iyilik ve güzelliklerle yaklaşmaya çalışır. Hüküm sahibinin yalnız yüce Allah olduğunu bildiğinden kendisine yapılan kötülüklere mümkün mertebe güzellikler ile yanıt vererek karşılığını Allah'tan bekler. Allah'ın kötüleri sevmediğini ve kötülükleri, yapanların yanına kâr bırakmayacağını bilerek yüce Allah'ın ilahi ve ezeli adaletine sığınır.

53
Ölçü ve Tartıda Dürüst Olun

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Azgınlık etmeyin ölçü ve tartıda, saptırmayın mizanı.

55 Rahman Suresi Ayet 8

Kur'ân'daki adalet ve doğruluk ilkesinin bir gereği olarak insanlar arasındaki alış-verişlerde ölçü ve tartıda titiz ve adil davranmak emredilir. Yine ayetlerde: **"Ölçü ve tartıda dürüst davranın. İnsanların eşyasına el koymaya tenezzül etmeyin." (7/85)**, **"Eksik ölçüp yanlış tartmayın. Ölçüyü ve tartıyı tam bir dürüstlükle yapın. İnsanların eşyalarını tırtıklamayın." (11/84-85)**, **"Ölçtüğünüz zaman tam ve dürüst ölçün. Hilesiz teraziyle tartın. Bu, hem hayırlı hem de sonuç bakımından güzeldir." (17/35)** buyrulmakta ve bununla birlikte: **"Azap ve kaygı, tartıda ve ölçüde hile yapanlara olsun. Ki onlar insanlardan alırken ölçüyü tam yaparlar, onlara vermek üzere tartıp ölçtükleri zaman, eksiltmeye giderler." (83/1-3)** diyerek bu noktada hassasiyet göstermeyenlerin cezalandırılacağına dikkat çekilmektedir. Pek çok insan kendisine ait olan bir mala ederinden çok değer biçip, başkasının malının değerini düşürmeye çalışır. Şüphesiz kişi sahip olduğu bir mal için ederinin çok üzerinde bir fiyat belirlemekte

serbesttir. Bir başkası da dilerse o mala talip olur ya da fiyatını fazla bulur. Ancak gerçek ederini gizlemek için insanları kandırmak ve hile yoluna başvurmak haksızlıktır. Yine ayetlerde: **“Halkın eşyasını, değerlerini düşürerek almayın. Yeryüzünde, bozguncular olarak fesat çıkarmayın.” (26/183)** şeklinde buyrularak başkasına ait olan mallara baskı ve zorlama ya da onları değersiz kılmak için yapılan çabalar ile düşük fiyattan sahip olma yoluna gidilmesi yasaklanır.

54

Anne ve Babaya Çok İyi Davranın

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Anaya-babaya çok iyi davranın: Onlardan birisi yahut her ikisi senin yanında ihtiyarlık çağına gelirse sakın onlara 'Öf' bile deme; onları azarlama, onlara tatlı-iltifatlı söz söyle.

17 İsra Suresi Ayet 23

Ayetler anne, baba, akrabalar arasında yakın ve sıkı ilişkiler kurmayı ve onların korunup gözetilmelerini tavsiye eder. Anne ve babanın kişi üzerinde fazlasıyla hakkı bulunmaktadır. Bu yüzden özellikle onlar ihtiyarlık dönemlerine geldiklerinde himaye altına alınmaları, ihtiyaçlarının en güzel şekilde karşılanması ve onlara güzel ve tatlı sözler ile yaklaşılması gerekir.

Tıpkı onların bizi büyütüp yetiştirirken göstermiş oldukları özen ve hassasiyet gibi Allah'ın da onlara rahmet göstermesi dilenip, korunup gözetilmelidirler (17/24). Ayetlerde anne ve babaya iyi davranılıp onlara itaat edilmesi şu istisnai durum hariç olmak üzere tavsiye edilmiştir: **"Eğer onlar, hakkında hiçbir bilgin olmayan şeyi bana ortak koşman için seni zorlarlarsa, onlara itaat etme. Onlarla dünyada uygun bir şekilde geçin; ama bana yönelenin yoluna uy." (31/15)**.

Görüldüğü gibi Allah'a ortak koşması ya da kişiyi Allah yolundan alıkoyması gibi durumlarda anne babaya dahi itaat edilmeyeceği anlaşılmaktadır.

Yaşlılık evresinde çocukları tarafından terk edilerek sahipsiz kalan, oradan oraya sürüklenip duran pek çok anne ve babanın içler acısı durumuna şahit olmuşsunuzdur. Oysaki ayetlerden de açık bir şekilde görüldüğü gibi anne ve babanın en güzel şekilde korunup gözetilmesi ve her türlü ihtiyaçlarının sevgi ile karşılanması inananlar üzerine bir borçtur.

55
Vadeli Borçları Yazın/Kayıt Altına Alın

بسم الله الرحمن الرحيم

Ey iman sahipleri! Belirli bir süre için birbirinize borç verdiğinizde onu yazın. Aranızda bir yazıcı adaletle yazsın. Yazıcı, Allah'ın kendisine öğrettiği şekilde yazmaktan kaçınmasın, yazsın. Borç altına giren kişi de onu kayda geçirtsin ve Rabbinden korksun da borcundan hiçbir şey eksiltmesin.

2 Bakara Suresi Ayet 282

Ayetten de açık bir şekilde görüldüğü gibi belirli bir süre için verilen borçların yazılıp kayıt altına alınması emredilmektedir. İnsanlar arasındaki alış-veriş ilişkilerinde çoğu zaman bu hassasiyetin gözetilmemesinden dolayı ciddi manada sıkıntı ve düşmanlıklar oluştuğu görülmektedir. Dostluktan kaynaklanan samimiyete güvenerek kayıt altına alınmayan ancak zamanla çeşitli sebeplerle unutulan ya da yanlış hatırlanan borçlar sebebiyle pek çok yakın dost ve arkadaş hatta kardeş birbirine düşmektedir.

Ayetin devamında konunun önemine binaen detaylı şekilde açıklama yapılmaya devam edilir. Borç altına giren, aklı ermez yahut zayıf-çaresiz biri ise yahut yazdırmaya gücü yetmiyorsa,

velisinin adaletle yazdırması ve iki erkeğin buna tanıklık etmesi emredilir. Eğer iki erkek yoksa rızanızla kabul edeceğiniz tanıklardan bir erkek ve iki kadın gerekir. Tanıkların kendilerine ihtiyaç duyulduğunda çekimser davranmamaları ve küçük de büyük de olsa borcun anlaşılan süresine kadar yazmaktan üşenilmemesi emredilir. Bunun Allah katında adalete daha yakın, tanıklık için daha sağlam, kuşkuya düşülmemesi için daha elverişli bir yol olduğunu buyuran yüce Allah bununla birlikte kişiler arasında gerçekleşen tamamen peşin bir ticaret söz konusu olduğunda bunun yazılmamasında bir sakınca olmadığını bildirmiştir. Yine söz konusu ayetin devamında yapılan karşılıklı alış-verişlerde de tanık bulundurulması, yazıcıya da tanığa da zarar verilmemesi emredilir. Görüldüğü gibi çoğunlukla ihmal edilen bir konunun ne denli hassas olduğu ayetler ile bildirilmekte ve bu yolla kişiler arasında anlaşmazlık ve düşmanlık oluşmasına engel olunmaktadır.

Kur'ân-ı Kerîm'deki yasaklar bölümünde de görüleceği gibi alış-verişlerde faiz almak açık bir biçimde yasak edilmiştir. Bırakın borç verdiğiniz kişiden faiz almayı ayetlerde darlık içindeki borçlu kişiye zorluk çıkartılmaması ve imkân dâhilinde ödemeye gücü yetene kadar beklenilmesi ve hatta bu borcun borçluya sadaka olarak bağışlanması tavsiye edilir: **"Eğer borçlu zorluk içinde ise eli genişleyinceye kadar beklenir. Borcunu sadaka olarak ona bağışlamanız sizin için daha hayırlıdır; eğer bilirseniz." (2/280)**. Yine zekât ve sa-

dakaların kimlere verileceğini bildiren ayetlerde borçlular da zikredilmekte (9/60) ve borçları sebebiyle insanların ezilip horlanmalarının önüne geçilmektedir. Zor durumda olduğu için birilerinden borç alan nice insanın borçlarının, gözünü para bürümüş faizci insanlar tarafından katlanarak arttırıldığı ve insanların adeta sömürüldüğü pek çok olayı düşündüğümüzde Kur'ân'ın gerek beşeri gerekse sosyal hayatı düzenlemede ne denli hassas olduğunu görmekteyiz.

56

Kur'ân Okunduğunda Onu Dinleyin

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Kur' ân okunduğu zaman onu dinleyin ve susun ki, size rahmet edilsin.

3 Ali İmran Suresi Ayet 204

Ayetlerde yüce Allah tarafından, âlemlere rahmet ve insanlığa bir kılavuz olması için gönderilen kutsal kitabımız Kur'ân-ı Kerîm'in okunduğu sırada insanlara rahmet olması için onun dinlenmesi ve konuşulmaması buyrulur. Kur'ân yüce Allah'ın sözüdür. Şüphesiz yüce Allah'ın sözü de sözlerin en güzeli ve insanın hem bu dünyası hem de âhireti için en faydalı olan sözdür. Yine ayetlerde: **"Kur'ân okunduğu zaman, kovulmuş olan şeytandan Allah'a sığının" (16/98)** diye buyrulmakta ve şeytanın vesveselerinden arınılarak bu sayede Kur'ân ayetlerine odaklanmasının önemine vurgu yapılmaktadır. Kur'ân tüm insanlığa bir rahmet ve hidayet olması için gönderildiğine göre Kur'ân okunduğunda ayetlerinin anlaşılması ve ayetler ışığında Allah'ın hem yerdeki hem de gökteki sayısız delil ve işaretine tanıklık edilmesi gerekmektedir. İşte ancak anlaşılarak okunup dinlendiğinde Kur'ân'ın tam anla-

mıyla hakkının yerine getirilmesi ve gönderiliş amacına uygun olarak gözetilmesi söz konusu edilebilir. Bu yüzden Kur'ân'ın doğru ve güzel bir şekilde okunuşuyla birlikte esas olarak anlamına önem vermeli, Arapçasından anlama imkânı bulunmayanlar için de orijinal metne sadık bir çevrisinden istifade ederek okunan ayetler anlaşılmaya çalışılmalıdır.

57

Temiz ve Güzel Giyinin

بسم الله الرحمن الرحيم

Ey Âdemoğulları! Tüm mescitlerde süslü, güzel giysilerinizi kuşanın.

7 A'raf Suresi Ayet 31

Görüldüğü gibi ayette özellikle mescitlere/camilere gidildiğinde temiz ve güzel giysilerin giyilmesine dikkat çekilmiştir. Mescitler genellikle toplu halde ibadet edilen mekânlar olduğundan bu hassasiyet aynı zamanda sosyolojik olarak da önemli bir noktaya işaret etmektedir. Müslüman kişi, her sözü ve hareketi ile topluma örnek ve kendisine saygı duyulan biri olmalıdır. Söz ve davranışları gibi kılık ve kıyafeti ile kişisel temizliğine de özen göstermesi son derece önemlidir. Az önce de ifade edildiği gibi özellikle toplu halde bulunulan yerlerde diğer insanları rahatsız edecek boyutta bir duruma sebebiyet vermemek adına temizlik konusunda titiz ve hassas olunması gerekir.

Yasaklar

بسم الله الرحمن الرحيم

Kim Allah'ın yasaklarına saygılı olursa bu, Rabbi katında kendisi için çok hayırlı olur.

22 Hac Suresi Ayet 30

58

Haksız Yere Cana Kıymayın

بسم الله الرحمن الرحيم

Allah'ın saygıya layık kıldığı cana haklı bir sebep yokken kıymayın. Kim haksızlıkla öldürülürse, onun velisine söz hakkı vermişizdir. Ama o da öldürmede sınır tanımazlık etmesin. Çünkü kendisine yardım edilmiştir.

17 İsra Suresi Ayet 33

Yüce Allah'ın insanlara bahşetmiş olduğu en büyük nimet yaşamdır. Bu sebeple yüce Allah, haksız yere cana kıymayı yasaklamıştır. Haksız yere canına kıyılan kişinin ailesine kısas yani bu suçu işleyene aynısı ile karşılık vermek hakkı tanınmıştır. Ayetlerde: **"Ey aklı ve gönlü işleyenler, kısasta sizin için hayat vardır. Bu sayede korunmanız umulmaktadır." (2/179)** buyrularak haksız yere cana kıyan bir katilin öldürülmesinin, Allah tarafından insanlara bahşedilmiş olan yaşam hakkının bu kadar kolay ortadan kaldırılmasının önüne geçeceği yani kısas uygulamasının insanların bu konuda daha hassas olmalarını sağlayacağına dikkat çekilir. Günümüz dünyasında adeta meslek haline getirilen tetikçilik gibi insanlık dışı

uygulamalar göz önünde bulundurulduğunda işlediği suç sonucunda kendi canının da alınacağını bilen birinin bu kadar kolay insan öldüremeyeceği açıktır. Ancak pek çok insan yasalardaki boşlukları ya da bir af ümidini fırsat bilmekte ve bu alanda para ve şöhret elde edeceği inancından da cesaret alarak gözünü kırpmadan insanların canına kıyabilmektedir.

Kısas, özellikle kırsal kesimlerde sıkça rastlanan töre cinayetlerinin de ciddi anlamda önünü kesecek bir uygulamadır. Adeta dinselleştirilmiş töre uygulamaları sebebiyle yıllarca pek çok insanın haksız yere katledildiği bilinmektedir. Yine ayette ifade edildiği gibi kısas hakkı tanınan tarafın öldürmekte sınır tanımazlık edip aşırılığa gitmemesi emredilir. Medyadaki haberlerden öldürülen bir kişiye karşılık onlarca kişinin katledildiği olaylara tanık olmuşsunuzdur. Bu noktada da ayetler net bir biçimde kısasın adil bir biçimde gerçekleştirilmesinin önemine dikkat çekmektedir. Kan davaları sebebiyle de yıllarca haksız yere pek çok insanın canına kıyıldığını gördük. Kan davası güdülen taraflar açısından da kısas hakkı ilk defa haksız yere öldürülen tarafındır. Diğer taraf bu davayı sürdürdüğü her defasında haksız yere cana kıymaya devam etmekte ve dolayısıyla her seferinde ilk defa öldürülen tarafa kısas hakkı doğurmaktadır. Tüm bunlar ve benzeri uygulamalar dikkate alındığında yüce Allah'ın aziz kılmış olduğu cana haksız yere kıymanın ayetler tarafından yasakla-

narak karşılığında ölüm cezasının verilmesinin hikmeti daha iyi anlaşılmaktadır.

Yine diğer canlılar açısından olaya bakıldığında da şüphesiz yerdeki ve gökteki tüm canlılar Allah'ın yüce sanatının birer nişânesi (göstergesi) olarak insanların hizmetine sunulmuşlardır. Pek çok hayvanın etinden, sütünden, gücünden, yününden ve benzeri özelliklerinden istifade ederiz. Bu sebeple tüm canlıları da yüce Allah'ın nimeti olarak görmek, onlara zulmetmemek ve sadece zevk için yapılan avcılık ve benzeri cana kıymaların insanlık dışı davranışlar olduğunu bilmek gerekir.

59

Zina Etmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Zinaya yaklaşmayın. Çünkü o iğrenç bir iştir; yol olarak da çok kötüdür.

17 İsra Suresi Ayet 32

Kur'ân'daki kullanımıyla zina evlilik dışı cinsel ilişkiyi ifade etmekte ve ayetlerde bu tip ilişkiler yasaklanarak kınanmaktadır. Ayetler erkek ve kadın arasındaki cinsel ilişkinin ancak evlilik ile yaşanabileceğini, bunun dışındaki ilişkilerin ise ahlâksızlık olduğunu söyler. Zina yapan erkek ya da kadının başka biriyle evli ya da bekâr olması fark etmez. Cinsel ilişki sadece eşler arasında yaşanabilir. Her ne kadar zina suçunu her dönemde görmek mümkünse de özellikle günümüzde zina, modern dünyanın içine saplandığı bataklardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanların sapkın bir şekilde para ya da başka bir şey karşılığı olarak bedenlerini adeta birer madde gibi pazarlayarak yaşadıkları ilişkiler ve kaçamak aşklar sebebiyle aile kurumu zedelenmekte, pek çok çocuk sahipsiz kalmakta ve ölümle sonuçlanan hesaplaşmalar ile çeşitli intihar vakalarına rastlanmaktadır. Dünyaya gelen bir çocuğun en doğal haklarından biri anne ve babasının kim olduğunu bilmesidir. Her ne kadar annelik biyolojik bir hadiseyse

de yani bir çocuk ancak bir anneden dünyaya gelebiliyorsa da özellikle günümüzdeki testlerin bulunmadığı dönemlerde birden fazla erkek ile cinsel ilişkide bulunan bir kadının doğuracağı çocuğun babasının gerçekte kim olduğunu belirlemek mümkün değildir. Çeşitli testler ile çocuğun babasının kim olduğunun artık belirlenebiliyor olması da bir şeyi değiştirmez. Çünkü ayetlerde bu konuda bir gerekçe bildirilmemiş ve evlilik dışı cinsel ilişki yasaklanmıştır.

Kur'ân'da dünyevi manada ceza uygulanması gereken ender suçlardan biri olan zinanın yapılması halinde ayetlere göre: **"Zina eden kadınla zina eden erkek... Yüz celde (Deri üzeriyle sınırlı kalmak şartıyla yapılan vuruşlar) vurun her birinin ciltlerine... Allah'a ve âhiret gününe inanıyorsanız, Allah'ın dini konusunda bunlara acıma duygusu sizi yakalamasın. Müminlerden bir grup da bunların cezalarına tanık olsun." (24/2)** şeklinde bir ceza uygulanması ve bu cezanın uygulanabilmesi için de zina yapıldığı esnada 4 tane şahidin zinanın yapıldığına tanıklık etmesi gerekmektedir (24/4). Ayetten de görüldüğü gibi zinanın alenen yani ortalık yerde yapılmasının önüne geçilmiştir. Ancak hiç şüphesiz yapılan zinayı hiç kimsenin görmemiş olması tarafların zina yasağını ihlal etmedikleri anlamına gelmez. Bu durum sadece onlara uygulanacak 100 vuruşluk cezanın uygulanmasını ortadan kaldırır. Şüphesiz işledikleri suçun hesabı âhirette kendilerinden sorulacaktır.

Bununla birlikte yine 4 tanık olmadan iffetli kadınlara zina isnadında bulunulması da ayetlerde yasaklanmış ve bu iftirada

bulunanlara 80 vuruş ile ceza uygulaması yapılması ve tanıklıklarının ebediyen kabul edilmemesi emredilmiştir (24/4). Yine ayetlerde: **"O bir şeyden habersiz iffetli mümin kadınlara iftira atanlar, dünyada da âhirette de lanete çarptırılmışlardır. Büyük bir azap vardır onlar için." (24/23)** buyrularak da bu kötülüğü yapanların her iki dünyada da büyük bir azap ile karşılık bulacakları bildirilmektedir. Yine kendi eşlerine zina isnad eden ve 4 tanığı olmayan erkeklerin de Allah adına 4 kere yemin etmeleri ve 5. de eğer yalancılardansa Allah'ın lanetinin kendi üzerine olmasını dilemesi gerekir (24/6-7). Buna karşılık itham edilen kadının, kocasının yalan söylediğine dair dört defa yemin etmesi ve besincisinde şayet suçlayan erkek doğru söylüyorsa Allah'ın azabının kendisi üzerine olması şeklindeki sözleri kendisinden cezayı düşürür (24/8-9). Görüldüğü gibi yüce Allah burada kadının beyanını erkeğinkinden üstün tutmakta ve zina ile suçlanan kadınların toplum tarafından baskı ve zulüm görmelerinin önüne geçilmektedir. Oysaki erkek egemenliğinin olduğu insanlık tarihi boyunca haksız yere suçlanarak öldürülen ve çeşitli eziyetler gören sayısız kadına şahit olmak mümkündür. Yine isteklerine cevap vermiyor diye çeşitli kişiler tarafından iftiraya uğrayarak toplum tarafından ezilip horlanan sayısız kadının başlarına gelenlere tanık olmak da mümkündür. İşte Kur'ân pek çok konuda olduğu gibi bu denli hassas bir konuda da en medeni ve hukuki yaklaşımlarda bulunmakta ve insanların haksız yere mağdur olmalarının önüne geçmektedir.

60

Haram Yemeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Onların birçoğunun günahta, düşmanlıkta,
haram yemede yarıştıklarını görürsün.
Ne kötüdür o yapmakta oldukları.

5 Maide Suresi Ayet 62

Kur'ân ayetleri inananların temiz ve helal rızıkları temin etmeleri ve haksız kazançtan uzak durmaları gerektiğini söyler (2/188). Ayetlerde inkârcıların bir özelliği olarak: **"Yalana iyice kulak verirler, haramı tıka-basa yerler." (5/42)** denilmekte ve **"Allah'ın size helal ve temiz olarak verdiği rızıklardan yiyin." (5/88)** buyrularak da rızkın temiz ve helal olması gerektiğine dikkat çekilmektedir. Haram yollarla elde edilen malın ne bu dünyada ne de âhirette bir faydası olur. Meşru olmayan yollardan elde edilen mal ve imkânların âhirette hesabının verilmesi mümkün olmadığı gibi her ne kadar bu dünyada çeşitli açılardan faydalanıldığı zannedilse de haram bulaşan maldan her iki dünyada da hayır görülmeyecektir.

61

Gıybet Etmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Ey iman edenler! Zandan çok sakının! Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Sinsi casuslar gibi ayıp aramayın! Gıybet ederek biriniz ötekini arkasından çekiştirmesin!

49 Hucurat Suresi Ayet 12

Ayetten de görüldüğü gibi Allah her konuda gerçek bilgiye sahip olunmasını istemektedir. Zannederek hatalı bir şekilde haksız yere insanlara çeşitli yakıştırmalarda bulunmak ve insanların ayıplarını ortaya çıkarmak için çalışmak yasaklanmıştır. Yine insanların arkasından olur olmaz şekilde konuşmak, inananların arasını bozacak türlü söz ve fiillerde bulunmak da yasaklanmıştır. Zanda bulunduğunuz bir kişiye yaptığınız yakıştırmada yanılıyor ve bu yüzden günaha giriyor olabilirsiniz. Ayetlerde: **"Zan, gerçek adına hiçbir şey ifade etmez" (10/36)** buyrulmakta ve inanan birinin açık delil üzerine hareket etmesi gerektiği söylenmektedir. İnsanlar hakkında gıybet etmeyi: **"Sizden biri, ölmüş kardeşinin etini yemek ister mi?" (49/12)** şeklinde oldukça çarpıcı bir benzetme ile kınayan ayetler inananları gıybet etmekten ve zanda bulunmaktan men etmektedir. Ben kimsenin yüzüne

söylemeyeceğim şeyi arkasından da söylemem gibi sözlerle insanlar hakkında ağzına geleni söyleyip saydırmak da örnek bir inanana yakışacak tavır değildir. İnsanların yüzlerine kabahatlerini saydırmanız sizi değil kibrinizi büyütür. Samimi bir inanan ise inanan kardeşinin kabahatlerini örten, ona hayırlı tavsiye ve öğütlerde bulunan kişidir.

62

İnsanlar Aleyhine Söz Taşımayın

بسم الله الرحمن الرحيم

Şunların hiçbirine uyma: yemin edip duran, aşağılık, kötüleyip duran, söz götürüp getiren, hayrı engelleyip sürdüren, saldırgan, olabildiğince günahkâr, kaba, sonra da kötülükle damgalı.

68 Kalem Suresi Ayet 10-13

Toplum içinde insanların arasını bozmak için uğraşan ve yaptığı bu kötülükten zevk alan insanlara şahit olmak mümkündür. Bu kişiler ufacık meseleleri dahi abartarak aktarmakta ve insanları birbirine düşürmektedirler. İnananların bu gibi kişilerin oyununa gelmemeleri ve hakkında kesin bilgiye sahip olmadıkça insanları kötülememeleri gerekir. Gerçek bir inanana düşen, ciddi meseleleri bile insanların arasında barış ve kardeşlik duygularını besleyici şekilde çözmeye yönelik girişimlerde bulunmaktır. İnsanların aleyhinde söz taşıyarak onları birbirine düşman eden kişilerin çok olduğu toplumlarda huzur ve barış kalmaz. Aileler yıkılır, yuvalar dağılır. Kardeşler birbirine düşer. Bu yüzden insanlar arasında fitne ve fesat çıkarmak gayesiyle kötülük için laf taşıyan kişilere fırsat vermemek ve bu kötülüklerinden kurtulmaları için onlara nasihat etmek gerekir.

63

Şahitlikten Kaçınmayın.
Yalan Yere Şahitlik Yapmayın

بسم الله الرحمن الرحيم

Şahitliği gizlemeyin. Kim şahitliği gizlerse şüphesiz onun kalbi günahkârdır. Allah yaptıklarınızı hakkıyla bilendir.

2 Bakara Suresi Ayet 283

Kur'ân ayetleri, insanlar arası adaletin temin edilmesi, hak ve hukukun sağlanması için: **"Adaleti dimdik ayakta tutarak Allah için tanıklık edenler olun." (4/135)** diye buyurmakta ve insanların mağdur olmamaları için tanıklık ettiğimiz ya da hakkında sağlam bilgiye sahip olduğumuz konulardaki şahitlikten kaçınmamamızı söylemektedir. Şahitlikten kaçınılmaması gerektiği gibi yalan yere şahitlik de yapılmaması gerekir. Ayetlerde inananların özelliklerinden biri olarak: **"Ki onlar, yalan şahitlikte bulunmayanlar, boş ve yararsız sözle karşılaştıkları zaman onurlu bir tavırla geçip gidenlerdir." (25/72)** diye buyrulmakta ve yine **"Şahitliği Allah için dosdoğru yapın…" (65/2)** denilerek de yapılan şahitlikte doğru ve dürüst olunması emredilmektedir. Gerek para karşılığında gerekse sevdiği ya da tanıdığı birini beladan kurtarmak uğ-

runa yalan yere tanıklık ederek mağdur durumdaki kişinin kendisini ya da ailesini daha da mağdur hale getiren sayısız örnekle karşılaşmak mümkündür. Hatta zaman zaman haksızlığa uğrayan kişi fakir biriyse şayet tanık olanların hiç biri onun lehine şahitlik etmeye yanaşmazken zengin biri için ise yalan yere şahitlik ederek bu kişiye yaranmaya çalışacak pek çok insan çıkacaktır. Oysaki gerçek bir inanana yakışan adaleti, hak ve hukuku gereğince yerine getirmek için insanların sosyal ve ekonomik durumlarına bakmaksızın tanıklıkta bulunmaktır. Bazen de insanlar şahit olduğu bir olaya tanıklık ederse bir yığın formalite ile uğraşmak zorunda kalacağını düşünerek yine tanıklıktan kaçınmaktadır. Oysa kaçınmış olduğu tanıklığa bir gün kendisi de ihtiyaç duyabilir ve şayet herkes bu şekilde davranırsa o da kendisi için tanıklık yapacak kimseyi bulamayabilir. Görüldüğü gibi toplumsal düzenin sağlanabilmesi ve insanların haksızlığa uğratılmaması için şahitlikten kaçınılmaması ve adaletin doğru bir şekilde temin edilmesi gerekir. Hiç şüphesiz yüce Allah yapmakta olduklarımızı en iyi şekilde görmekte ve her şeye en güzel şekilde tanıklık etmektedir.

64
Çirkin İşlerden,
Fenalık ve Azgınlıktan Uzak Durun

بسم الله الرحمن الرحيم

Muhakkak ki Allah, adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder, çirkin işleri, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor.

16 Nahl Suresi Ayet 90

Ayette çirkin işler olarak ifade edilen 'fahşâ' kelimesi daha çok cinsel suçlar anlamına gelmektedir. Bununla birlikte aynı zamanda Kur'ân ayetleri tarafından ortaya konulan ahlâki davranışlara aykırı çirkin işleri, fenalık ve azgınlıkları da içerdiğini düşünmek mümkündür. Toplumlar, o toplumun birer bireyi olan kişilerin ahlâki tutum ve davranışları sayesinde varlıklarını düzgün bir şekilde devam ettirebilir ve insani değerlere sahip olabilirler. Her türlü çirkinlik ve azgınlığın kol gezdiği toplumlarda ise sürekli olarak bir kargaşa, huzursuzluk ve ahlâksızlığın baş göstermesi kaçınılmazdır. Günümüzde insanların kişisel özgürlüklerine adeta sınırsızlık getirerek diledikleri gibi cinsel birliktelikler yaşamalarını ya da uyuşturucu gibi her türlü maddeleri kullanmalarını doğal karşılayan toplumların ciddi anlamda sosyolojik ve psikolojik sorunlarla

karşı karşıya kaldıkları bir gerçektir. Hatta kimilerince insanların Allah'ın sınırlarını önemsemeyerek kendi tutkuları doğrultusunda bir yaşam tarzı geliştirmeleri gelişmişlik ve medeni olmanın bir göstergesi kabul edilmektedir. Oysaki sosyolojik veriler söz konusu toplumların pek çok açıdan ciddi anlamda yozlaşma içinde olduklarını, aile kurumunun zedelendiğini, eşcinselliğin ve ensest ilişkilerin (aile içi) arttığını, küçük yaşta hamile kalan kız çocuklarının karşı karşıya kaldığı zorlukları, çöp konteynırlarına atılan yeni doğmuş bebekleri ya da kullandığı uyuşturucu sebebiyle sokak ortasında can veren bir gencin dramını gözler önüne sermektedir. Bu ve benzeri pek çok ahlâk dışı olay sebebiyle toplumların dini ve insani değerlerden ödün vermemeleri, çirkin işlerden, fenalık ve azgınlıklardan uzak durmaları gerekmektedir.

Ayetlerde kadınlar ve erkekler arası eşcinselliğin de yasak edildiği ve her ikisinin de 'fahşa' kapsamına girdiğini görmekteyiz. Ayetlerde kadınlar arasında yapılan eşcinsellik için: **"Kadınlarınızdan fuhuş (eşcinsellik) yapanlara karşı içinizden dört şahit getirin; eğer onlar şahitlik ederlerse, o kadınları ölüm alıncaya, ya da Allah onların yararına bir yol gösterinceye kadar evlerde alıkoyun." (4/15)** diye buyrulmakta ve bu suçun işlendiğine dair 4 tanık olması halinde bu kadınların evlerinde alıkoyulmaları emredilmektedir. Ayetlerde erkekler arası eşcinsellik suçunu işleyenler ile ilgili olarak: **"İçinizden iki kişi, fuhuş yaparsa, onlara eziyet edin; eğer tövbe eder,**

uslanırlarsa artık onlardan vazgeçin. Çünkü Allah, tövbeleri çok kabul edendir (Tevvâb), çok esirgeyendir (Rahîm).” (4/16) diye buyrulmaktadır. Ayetten de görüldüğü gibi kadın kadına ya da erkek erkeğe girilen cinsel ilişkilere karşı nasıl davranılması gerektiği ifade edilerek özellikle bu suçu işleyen iki erkek olursa onlara eziyet edilmesi söylenmektedir. Buradaki eziyet ifadesini geniş bir anlayışla değerlendirmek mümkündür. Eziyet kelimesinin Türkçedeki kullanımı daha çok şiddet içerikli fiili müdahaleler olarak anlaşılmaktadır. Ancak burada illaki dayak ya da işkence gibi fiili bir müdahalede bulunulma zorunluluğu yoktur. Çünkü daha önce de ifade edildiği gibi zina eden erkek ve kadına 100 adet celde (Deri üzeriyle sınırlı kalmak şartıyla yapılan vuruşlar) cezası uygulanması açık bir şekilde emredilirken eşcinsellik için yapılacak eziyette bu şekilde fiili bir ceza bildirilmemiş ve eziyetin türü ve boyutu daha çok kamu vicdanına bırakılmıştır. Söz konusu eziyet, bu gibi kişilerin toplumca benimsenmemesi ve yapmış oldukları ahlâksızlığa prim verilmemesi; yani bir anlamda bu gibi kişilerin toplumca dışlanıp protesto edilmesi şeklinde de yapılabilir. Eza yani sıkıntı eziyet anlamlarına gelen bu ifadenin başka ayetlerde de ifade etmeye çalıştığımız manalarda kullanıldığını görmekteyiz: **“Güzel, yapıcı bir söz, bir bağışlama, ardından eziyet gelen bir sadakadan daha üstündür.” (2/263).**

65

Lüzumsuz Söz ve Davranışlardan Uzak Durun

بسم الله الرحمن الرحيم

Hiç kuşku yok, kurtulmuştur müminler. Namazlarında derin bir saygı içindedir onlar. Boş ve lüzumsuz sözden yüz çevirmişlerdir onlar. Zekâtı vermek için faaliyettedir onlar. Cinsiyet organlarını/ırzlarını koruyanlardır onlar.

23 Müminun Suresi Ayet 1-5

Ayetten de görüldüğü gibi inananlar gereksiz söz ve davranışlardan yüz çeviren kişilerdir. Halk arasındaki ifadesiyle inanan kişi, elinden, dilinden ve belinden emin olunan kişidir. Konuşmasında, hal ve davranışlarında ölçülü olan kişidir. Zamanın değerini bilen kişidir. Bu sebeple boş işler ve boş sözler ile gününü geçirmez. Faydalı şeyler yapmaya, insanlara faydalı olacak söz ve davranışlarda bulunmaya çalışır. Gün boyu kişilerin yaptıkları konuşmalara baktığınızda tüm bu sohbetlerin; magazin, spor, diziler ya da siyaset gibi konuların dışına çıkmadığını üstelik sürekli olarak aynı şeylerin konuşulup tekrar edildiğini görebilirsiniz. Saçını hangi kuaförde yaptırdığı, elbisesini hangi mağazadan aldığı ya da kilo vermek için hangi diyeti kullandığı gibi hayatın tüm amacını birkaç önemsiz me-

seleye indiren insanların sayısı azımsanmayacak kadar çoktur. Kısacası plansız ve amaçsız bir şekilde gündelik yaşar insanlar.* Gün içinde ise sıkılmamak adına gerekli gereksiz ne kadar konu varsa konuşup boşa harcarlar vakitlerini. Oysa Kur'ân'a göre inanan biri hayatı anlamlı kılacak söz ve davranışları esas alır ve boş iş ve sözlerden de yüz çevirir.

* Bu konuda daha kapsamlı değerlendirmeler için: Emre Dorman, **İnsanlar Uyurlar Ölünce Uyanırlar**, İstanbul Yayınevi, İstanbul 2011.

66

Yaptığınız İyilikleri Başa Kakmayın

بسم الله الرحمن الرحيم

Çok bularak başa kakma yaptığın iyiliği.

74 Müddessir Suresi Ayet 6

Ayetlere göre yapılan iyilikler Allah rızası için yapılır ve bu yüzden karşılığı da yalnız Allah'tan beklenir. Şüphesiz yüce Allah'tan daha fazla kimse iyilik ve lütufta bulunamaz. İyilik yapan biri aynı zamanda yaptığı bu iyiliğin kendi kötülüklerine de kefaret olduğunu bilmeli ve Allah'ın kendi üzerindeki lütuf ve inayetini hatırından çıkarmadan yaptığı iyilikleri severek yapmalıdır. Ayetlerde: **"Mallarını Allah yolunda harcayıp sonra bu harcadıklarına bir eziyet ve başa kakma eklemeyenlerin, Rableri katında kendilerine has ödülleri vardır." (2/262)** buyrulmakta ve yapılan iyilikten sonra nefsini devreye sokmayan ve yaptığını başa kakmayan kişilerin ödüllendirileceği müjdelenmektedir. Yine: **"Ey iman sahipleri! Allah'a ve âhiret gününe inanmadığı halde, insanlara riya için malını infak eden kişi gibi, sadakalarınızı başa kakmak ve eza etmek suretiyle boşa çıkarmayın." (2/264)** buyrularak da insanların başına kakılarak ve onlara eziyet edilerek yapılan iyiliklerin boşa çıkacağı bildirilmektedir.

67

Öfkelenmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Onlar, günahın büyüklerinden ve tüm iğrençliklerinden uzak dururlar. Öfkelendikleri zamansa, affetmeyi esas alırlar.

42 Şura Suresi Ayet 37

Şüphesiz günlük yaşam içinde çeşitli sebeplerle öfkelenmekte ve zaman zaman da öfkemize yenik düşerek sonu üzücü olaylara sebebiyet vermekteyiz. Oysa gerçek manada inanan kişi öfkesini de kontrol altına alabilen kişidir. Ayetlerde: **"Öfkelerini yutanlardır onlar, insanları affedenlerdir. Allah, güzel düşünüp güzel davrananları sever." (3/134)** buyrularak inananların affetmeyi esas aldıkları ve bu davranışlarının güzel davranışlardan görülerek bu kişilerin Allah tarafından sevildiği ifade edilmektedir.

68

Kibirlenmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Kibirlenerek insanlardan yüzünü çevirme, yeryüzünde kasılarak yürüme. Çünkü Allah, kurula-kurula kendini övenlerin hiçbirini sevmez.

31 Lokman Suresi Ayet 18

Kibir yani kendini beğenerek büyüklenmek ve kendini başkalarından üstün tutmak şeytani bir özelliktir. İblis de Allah'ın emrine rağmen Hz. Âdem'e secde etmemiş, kendisinin ondan üstün olduğunu söyleyerek kibirlenmiş ve bu isyanı sebebiyle Allah katından kovulmuştur (7/12). İnananlar ise tevazu sahibi yani alçakgönüllü ve büyüklenmekten uzaktırlar. Her ne nimet ve imkâna sahip olurlarsa olsunlar sahip oldukları sebebiyle kendilerini diğer insanlardan üstün görmezler. Şüphesiz yüce Allah imtihanı gereği insanların bir kısmını diğer bir kısmından dereceler bakımından üstün kılmıştır (43/32). Bazı üstün özellikleri sebebiyle kibirlenen kişiler ise farkında olmadan amansız bir hastalığın pençesine yakalanmışlardır. Kibir, insanı içten içe yiyip bitiren sinsi bir hastalık gibidir. Elde ettiği başarıları kendine mal eden, sahip olduğu tüm nimet ve

imkânların kabiliyetlerinden kaynaklandığını zanneden, sürekli olarak kendini övüp durarak her konuda kendini diğer insanlardan üstün gören ve bir anlamda tüm dünyanın kendisi için yaratıldığı düşüncesiyle züccaciye dükkânına giren fil misali etrafını yıkıp döken insanlar, sahip oldukları kibirlerinin gözlerini kör etmesi sebebiyle farkında olmasalar da son derece aşağılık söz ve eylemler sergilerler. Bu noktada kula düşen sahip olduğu üstünlükler sebebiyle büyüklenmek değil bu üstünlüğün yüce Allah'ın bir lütfu olduğunu bilerek şükretmek, tevazu içinde olmak ve sahip olduğu üstünlükleri Allah yolunda hayırlı işler için kullanmaktır. Bununla beraber hiç şüphesiz asıl önemli olan bu dünya hayatındaki üstünlük değil âhiret yurdundaki üstünlüktür. Bu üstünlüğü sağlayacak olan ise insanların Allah'a olan yakınlık ve bağlılıkları yani takvalarıdır.

69

Şeytandan Korkmayın

بسم الله الرحمن الرحيم

İşte size şeytan. O yalnız kendi dostlarını korkutur.
Eğer inananlarsanız onlardan korkmayın,
benden korkun.

3 Ali İmran Suresi Ayet 175

Şeytanın inanan kullar üzerinde bir hâkimiyeti söz konusu değildir. Ayetlerde: **"Onun gücü, sadece onu dost edinenlerle Allah'a ortak koşanlar üstündedir." (16/100)** diye buyrulmakta ve inanan kulların şeytandan da şeytana dost olanlardan da korkmaması gerektiği ifade edilmektedir. İnanan kullar yalnız Allah'tan korkarlar. Ancak bu korkunun altındaki en büyük pay Allah'ın rızasına aykırı hareket etmekten kaynaklanan sevgi ve hürmetle karışık korkudur. Şeytan da Allah'ın kudreti karşısında çaresiz olduğunun farkındadır. Ancak bununla birlikte kendini ispat etme derdi içinde insanları azdırıp hak yoldan saptırmak için türlü hile ve tuzaklar kurmak peşindedir. Allah'a gönülden bağlı ihlâs sahibi kulların şeytanın bu tuzaklarına karşı koruma altında olduğu şeytan tarafından itiraf edilmektedir: **"Dedi: Rabbim. Beni azdırmana yemin**

ederim ki, yeryüzünde onlar için mutlaka süslemeler yapacağım ve onların tümünü kesinlikle azdıracağım. İçlerinden riyaya sapmamış, ihlâs sahibi/samimi kulların müstesna.” (15/39-40). Bu yüzden ihlâs sahibi kulların şeytandan korkacağı bir şey ya da başka bir ifadeyle kendi aleyhlerinde şeytanın elinde bir şey bulunmamaktadır. Bulunmadığı için de şeytan bu kullara yanaşmaya dahi cesaret edememektedir. Ama biraz dahi olsa açık bir kapı bulduğunda şeytan o kapıyı sonuna kadar zorlamaya ve belki bir daha kapattırmamak üzere türlü oyun ve hilelerle kişiyi saptırmaya çalışır. İhlâs sahibi kullar ise şeytanın içinde bulunduğu acizliğin farkında olarak yalnız Rablerine dayanıp güvenirler ve yalnız yüce Allah’tan korkup O’na sığınırlar.

70

Yalan Söylemeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Yalanı ancak, Allah'ın ayetlerine inanmayanlar uydururlar. Yalancılık edenler onların ta kendileridir.

16 Nahl Suresi Ayet 105

Daha önce de ifade edildiği gibi inanan bir kişi sözünden emin olunan ve sözüne itibar edilen kişidir. Pek çok insanın etrafına hava atmak ya da dünyevi bir çıkar sağlamaya çalışmak gibi çeşitli nedenlerden ötürü sürekli olarak yalan konuştuğuna şahit oluruz. Hatta öyle ki bu kötü huyları sebebiyle bazı insanların söylediği hiçbir şeye inanasınız gelmez. Bu insanlar size güven vermez. Bu sebeple inananlar özü sözü bir olmalı ve geçerli bir sebep olmadığı takdirde mümkün olduğunca yalandan uzak durmalıdırlar.

71
İnsanlar İle Alay Etmeyin ve Onlara Lakaplar Takmayın

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Ey inananlar! Bir topluluk başka bir toplulukla alay etmesin! Olabilir ki, alay ettikleri topluluk kendilerinden hayırlıdır. Kadınlar da başka kadınlarla alay etmesinler. Alay ettikleri, kendilerinden hayırlı olabilir. Birbirinizde kusur aramayın; birbirinizi kötü lakaplarla çağırmayın.

49 Hucurat Suresi Ayet 11

Ayetten de görüldüğü gibi Kur'ân'da insanlar ile alay edilip onlara çeşitli lakaplar takmak yasaklanmıştır. İnsanları çeşitli sebeplerden dolayı alay konusu yapmak kibirlenmenin yani kendisini, alay konusu edindiği insanlardan üstün tutmanın bir göstergesidir. Oysaki yüce Allah alay edilen kişi ya da toplumun alay edenlerden daha hayırlı olabileceğini buyurmakta ve bu hataya düşmemeleri için insanları uyarmaktadır. Yine çoğu zaman insanlara çeşitli lakaplar takıldığı, sahip oldukları bir aksama veya kusur ile ya da korkaklık ve endişe gibi kişi-

sel özellikleriyle dalga geçildiği görülür. Bu tavrın da bir inanana yakışması mümkün değildir. İnanan kişi insanlarda kusur arayarak onlara çeşitli lakaplar takan ve onları alay konusu edinen değil aksine kusurları örten ve insanlara güzel sözler ile hitap eden kişidir.

72
İnsanların Allah'tan Başka Taptıklarına Sövmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Allah'tan başka yalvarıp-yakardıklarına (taptıklarına) sövmeyin; sonra onlar da haddi aşarak bilmeksizin Allah'a söverler.

6 En'am Suresi Ayet 108

Kur'ân ayetleri insanları yalnız Allah'a kulluk etmeye ve O'na hiç kimseyi ortak koşmamaya çağırmaktadır. Bu çağrı, tüm insanlar için gönderilmiş evrensel bir mesajdır. Ancak buna rağmen insanların bir kısmının çeşitli sebeplerden dolayı bu çağrıya uymayacakları ve atalarından kendilerine kalan geleneksel inançlara bağlı kalmaya devam edecekleri de bir gerçektir. Tektanrıcı üç büyük dinin dışındaki çeşitli inanç ve kabulleri takip eden insanların kendilerine çeşitli ilahlar edindikleri ve bu ilahlara ibadet ederek bir manada kulluk ettiklerini görmekteyiz. İşte ayetler, bu gibi insanların Allah'tan başka taptıklarına sövüp hakaret edilmemesini söylemektedir. Allah tarafından gelen dinlerin hiç birinde baskı ve zorlama yoktur. İnsanlar diledikleri gibi inanmakta serbesttirler. Ayetlerde peygamberimize dahi: **"Tebliğ etmek sana, hesap**

sormak bize düşer." (13/40) diye buyrulmakta ve din konusunda elçilere ve dolayısıyla inananlara düşen görevin insanları Allah'ın ayetlerinden haberdar etmek olduğu anlaşılmaktadır. Bu yüzden gerek insanların Allah'tan başka tapındıkları ilahlara gerek dinlerine hakaret etmeyerek inançlarına müdahalede bulunmamak ve aynı hakaret ve müdahalenin hak dinlere yapılmasına da fırsat vermemek gerekir.

73

Kendinizi Temize Çıkarmayın

بسم الله الرحمن الرحيم

O, sizi daha topraktan yarattığı zaman ve siz annelerinizin karınlarında bulunduğunuz sırada (bile), sizi en iyi bilendir. Bunun için kendinizi temize çıkarmayın. Çünkü O, kötülükten sakınanı daha iyi bilir.

53 Necm Suresi Ayet 32

İnsanları Allah'ın emrine uymaya çağırdığınızda zaman zaman, biz zaten iyi insanlarız ve kimseye bir kötülüğümüz yok şeklinde cevaplarla karşılaşabiliyorsunuz. Şüphesiz dini emirlerin çizmiş olduğu sınırlar dâhilinde iyi insan olunması arzulanan bir şeydir. Ancak bu yolla pek çok insanın kendini temize çıkararak bu şekilde kendini yeterli gördüğüne tanıklık etmekteyiz. Oysaki kişinin iyilik ya da kötülüğü hakkında hüküm verecek olan yüce Allah'tır. Kişinin kendisini adaletli bir şekilde değerlendirmesi oldukça zordur. İnsanoğlu yaptığı kötülükleri değil iyilikleri hatırlamak eğilimindedir. Aynı şekilde çoğu zaman kendisine yapılan iyilikleri değil kötülükleri hatırlar. İnsanın bu yönü de göz önünde bulundurulduğunda ayetlerde: **"Kendisini ısrarla kınayan benliğe de yemin ede-**

rim." (75/2) diye buyrulmakta ve insanın kendi hakkında sürekli olarak bir muhasebe yapması gerektiğine vurgu yapılmaktadır. Yine ayetlerde peygamberlerin dahi kendi sonlarının ne olacağını bilmediklerini ifade ettikleri görülür: **"De ki: Ben, elçiler içinden bir türedi değilim. Bana ve size ne yapılacağını da bilmiyorum. Bana vahyedilenden başkasına da uymam. Ve ben, açıkça uyaran bir elçiden başkası da değilim." (46/9)**. Allah'ın elçileri dahi âhiretteki akıbetleri ile ilgili olarak Allah'ın rahmet ve merhametine ümit bağlayıp Allah'ın hükmüne teslim olmuşken insanların bir kısmının sanki sonsuz kurtuluşu elde etmiş gibi kendini aklayıp temize çıkarması anlaşılabilir değildir. İnanan bir kula düşen gönülden Allah'a teslim olarak emirlerini yerine getirmek için çalışıp çabalamak ve âhirette hayırlı bir durumda olmak için yüce Allah'a dua ve niyazda bulunmaktır.

74

Hırsızlık Yapmayın

بسم الله الرحمن الرحيم

Hırsızlık yapan erkek ve kadının, yaptıklarına karşılık Allah'tan bir ceza olarak ellerini kesin. Allah kudret ve üstünlüğün kaynağıdır (Azîz), tüm hikmetlerin kaynağıdır (Hakîm). Kim zulmünden sonra tövbe eder, halini düzeltirse kuşkusuz Allah onun tövbesini kabul eder. Allah çok affedici (Gâfur), çok merhametlidir (Rahîm).

5 Maide Suresi Ayet 38-39

Ayetlerde hırsızlık açık bir şekilde yasaklanmış ve boyutuna göre kimilerince oldukça sert görülebilecek bir ceza ile karşılık bulmuştur. Hırsızlık yapan kişinin elinin kesilmesinin emredilmesi oldukça açık ve net bir ifadedir. Ancak burada önemli olan iki nokta vardır. Birincisi hırsızlığın tanımının doğru bir şekilde yapılması, diğeri ise Kur'ân'daki kullanımda elin kesilmesi ifadesinin küçük bir çizik ya da kesikten, koparılmaya kadar geniş bir anlam ifade ediyor olmasıdır. Örnek olarak Yusuf suresinin 31. ve 50. ayetlerinde, hırsızlık yapanın elinin kesilmesinin emredildiği Maide suresi 38. ayetteki aynı fiil yer almakta ve Yusuf suresinden de görüldüğü gibi bir

sofra başında otururken Hz. Yusuf'u karşılarında gören kadınlar Hz. Yusuf'un güzelliği karşısında kendilerinden geçmekte ve ellerindeki bıçaklarla farkında olmadan kendi ellerini kesmektedirler. Ayetten anlaşılan kadınların ellerini kopardıkları değil çizik şeklinde küçük yaralar aldıklarıdır. Aynı şekilde Türkçedeki kullanımı da konunun anlaşılmasını kolaylaştıracaktır. Örneğin bir meyveyi soyarken bıçakla elimi kestim dediğimizde kimse bundan elimizi kökünden kopardığımızı anlamaz. Görüldüğü gibi ayetin ifadesi çizerek yara vermekten koparmaya kadar geniş bir anlamı ihtiva etmektedir. Bu cezanın uygulanması noktasında bir tereddüt olmasa da az önce de ifade edildiği gibi hangi durumlarda ne oranda uygulanacağı konu ile ilgili ayrı bir pencere açmaktadır. Çoğu zaman insanların güç yetirebildikleri insanları yargılayabildikleri, ekmek ya da baklava çalan bir çocuğun şiddetle cezalandırma yoluna gidildiği ama binlerce insanın hakkına girerek yolsuzluk yapan bir zenginin görmezden gelindiği hesaba katıldığında bu ölçüyü belirleyebilmek için akıl ve vicdan sahibi olunması ve tam anlamıyla adaleti sağlama endişesinin duyulması gerekir.

Her ne kadar kimi çevreler tarafından insanlık dışı bir uygulama olarak görülse de esasen bu şekilde hırsızlığın en aza indirileceğinde şüphe yoktur. Yaptığı hırsızlık sonucu elinin kesileceği ve insanlar içinde alenen hırsızlığının teşhir edileceğini bilen biri bu kadar kolay bir şekilde insanların mallarına kastedemez. Oysa hırsızlık, bırakın ihtiyaç duymak için

yapılmasını, adeta bir meslek haline getirilmiş, hatta kimi kişiler için bir heyecan ve zevke dönüştürülmüştür. Ayetler ise açık bir biçimde hırsızlık etmeyi yasaklamakta ve insanların hakkına girilen her türlü yolsuzluk ve usulsüzlüğün bu kapsama alınmasını mümkün kılmaktadır.

75

Emanetlere Hıyanet Etmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Bunlar, kendilerindeki emanetlere ve sözlerine sadık kalırlar.

70 Mearic Suresi Ayet 32

İnanan kişi kendisinden emin olunan kişidir. Kendisine emanet edilen şeylere sahip çıkar. Bu emanet hem Allah'ın kendisine vermiş olduğu beden ve imkânlar hem de başkaları tarafından kendisine verilen çeşitli metalar olabilir. Bununla birlikte gerek devlet yönetiminde gerekse kamu ve özel kuruluşların yönetiminde söz sahibi olan insanlar, kendilerine verilen vazifelerle makam ve imkânları emanet kabul ederek sahip çıkmalı; bu emanetleri kendi ya da bir yakınının menfaatleri için kullanarak bundan çıkar sağlamamalı, adaletli davranmalı ve adam kayırmamalıdır. Allah'ın her an kendisini gördüğünü ve yaptığı her işten haberdar olduğunu bilerek hareket etmeli ve kendisine verilen emanete en güzel şekilde sahip çıkarak onu hıyanete çevirmemelidir.

76

İsraf Etmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Yiyin, için fakat israf etmeyin.
Allah israf edenleri sevmez.

7 A'raf Suresi Ayet 31

İslâm dini her açıdan ölçülü olma dinidir. Gereksiz aşırılıklara karşı çıkar. Ayetlerde Allah'ın insanlar için çıkardığı nimetlerin temiz ve helal olanlarından yenilip içilmesi ama israftan kaçınılmasını buyrulur. Dünya üzerinde biyolojik yaşamının devamı için dahi oldukça zorluk çeken milyonlarca insan yaşamaktadır. Birleşmiş Milletler verilerine göre dünya nüfusunun yarısının, günde 2 dolardan az bir parayla geçinmeye çalıştığı bilinmekte. Dünya üzerinde, 1.2 milyar kişi ise günde 1 dolardan az parayla yaşamlarını sürdürmeye çalışıyor. Söz konusu veriler dikkate alındığında aşırı tüketim ve israfa yönelik eylemlerin ne denli insanlık dışı olduğunu anlamak zor değildir. Ayetler insanlar arasında mümkün olduğunca eşit ekonomik ve sosyal şartların oluşmasını sağlamaya yönelik tavsiyelerde bulunmakta, zekât ve sadaka gibi ibadetlerle de ihtiyaç sahiplerinin gözetilmelerini buyurmaktadır.

Dünya üzerinde yapılan israfı bir yerde toplama imkânımız olsaydı şayet emin olun yeryüzü üzerinde açlık ya da yoksulluk çeken tek bir kimse dahi kalmazdı. Ancak insanların küçük bir kesimini oluşturan zenginler alabildiğine israf ederken oldukça büyük kısmını oluşturan fakirler ise yeri geldiğinde yiyecek bir ekmek ya da içecek temiz bir su bulamamaktadırlar. Şüphesiz bu dengesizlik gözünü madde bürümüş insanlığın bir ayıbıdır. Bu tutumda olanların âhiretteki hesapları ise son derece çetin olacaktır.

77

Faiz Yemeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

O ribayı yiyenler, şeytanın bir dokunuşla çarptığı kişinin kalkışından başka türlü kalkamazlar. Bu böyledir, çünkü onlar, "Alış-veriş de riba gibidir." demişlerdir. Oysaki Allah, alış-verişi helal, ribayı haram kılmıştır.

2 Bakara Suresi Ayet 275

Ayetlerde geçen 'riba' kelimesi sahip olunan para ya da mal üzerinden edinilen haksız kazancı ifade etmektedir. Günümüzde daha çok tefecilik ya da faizcilik olarak bilinen uygulamadır. Allah açık bir şekilde bu yolla elde edilen kazancı haram kıldığını bildirmektedir. Ayetlerde: **"İnsanların malları içinde artsın diye riba olarak verdiğiniz, Allah katında artmaz. Allah'ın yüzünü isteyerek verdiğiniz zekâta gelince, işte onu verenler kat kat artıranların ta kendileridir." (30/39)** buyrulmakta ve yine **"Ey iman sahipleri, Allah'tan korkun. Ve eğer inanıyorsanız ribadan geri kalanı bırakın." (2/278)** buyrularak da riba yoluyla elde edilen kazancın terk edilmesi emredilmektedir. Bununla birlikte yine ayetlerde riba yoluyla elde edilecek kazançların insana hayır getirmeye-

ceği, sadakaların ise artış ve hayır getireceği ifade edilmektedir: **"Allah, ribadan beklenen artışı mahveder, sadakalar karşılığında artışlar getirir. Allah, nankörlüğe batmış günahkârların hiçbirini sevmez." (2/276)**. Ayetler kazancın helal yollardan elde edilmesini söylemekte ve bırakın ihtiyaç içindeki birine verdiğiniz bir değeri misli ile geri istemeyi size borçlu olan birini sıkıştırmadan elinin genişlemesini beklemenizi hatta borcunu bu kişiye sadaka olarak bağışlamanızı dahi tavsiye eder: **"Eğer borçlu zorluk içinde ise eli genişleyinceye kadar beklenir. Borcunu sadaka olarak ona bağışlamanız sizin için daha hayırlıdır; eğer bilirseniz." (2/280)**. Görüldüğü gibi nerede Kur'ân'ın ortaya koymuş olduğu inanç sistemi nerede insanların haksız ve zalimce elde etmeye çalıştıkları riba sistemi.

78
Başarısızlıkta Üzülmeyin, Başarıda Büyüklenmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Bu, yitirdiğiniz bir şey için üzülmemeniz ve O'nun size verdiği nimetlerle de şımarmamanız içindir. Allah kendini beğenip övünenleri sevmez.

57 Hadid Suresi Ayet 23

İnanan kullar sahip oldukları her şeye yüce Allah'ın lütuf ve inayeti sayesinde sahip olduklarını bilir ve bu yüzden Allah'a çok şükrederler. Hem Allah yolunda hem de dünyevi rızıklarını helal yoldan temin etmek uğruna çalışıp didinirler. Ellerinden gelenin en iyisini yaparlar. Ancak başarısızlığa uğradıklarında hemen ümitsizliğe kapılıp üzülmezler. Bunun kendileri için bir imtihan olduğunu bilirler. Başarılı olduklarında da gereğinden fazla sevinip büyüklenmezler. Yine bunun da Allah'ın bir imtihanı olduğunu bilirler. Çevremizdeki pek çok insan garip bir şekilde başarılarını kendilerine başarısızlıklarını ise başka birine bağlamaya meyillidirler. Başarılı olduğu anlarda bu başarısına kimseyi ortak etmek istemeyen insan başarısızlık anında suçu ve kabahati atacak birini arar. Hatta bu öyle boyutlara varabilir ki bazı insanlar başarısızlık-

ları sebebiyle Allah'ı dahi suçlamaya cesaret ederler. Başarılı anlarında ise kasılıp kabarır ve bu başarısı namına Allah'ı hiç anıp hatırlamazlar. İnanan bir kula düşen ise elinden gelenin en iyisini yapıp gerekli tedbirleri aldıktan sonra karşılaştığı sonuç ne olursa olsun büyük bir saygı ve hürmet içinde Allah'a şükür ve tevekkül etmektir (güvenmektir).

79

Boş Yere Yemin Etmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Yeminlerini kalkan edinip Allah'ın yolundan alıkoydular. Küçük düşürücü bir azap var onlar için.

58 Mücadile Suresi Ayet 16

Yemin vermek Allah'ı kendisine tanık tutmak anlamında kullanılmaktadır. Allah'ı tanık tutmak ise sorumluluk gerektirir. Ayetlerde: **"Allah sizi, yaptığınız kasıtsız yeminlerinizden sorumlu tutmaz; fakat kalplerinizin kazandığı (bile bile yaptığınız) yeminlerden sorumlu tutar." (2/225)** buyrulmakta ve Allah adına bilerek yapılan yeminden kişinin sorumlu olacağı bildirilmektedir. Yine Allah adına yapılan yeminin kefaret gerektirdiği ayetlerde şu şekilde bildirilir: **"Allah sizi yeminlerinizdeki boş lakırdıdan ötürü hesaba çekmez, ama bilinçli olarak gerçekleştirdiğiniz yeminlerden sizi sorumlu tutar. Böyle bir yeminin kefâreti, ailenize yedirmekte olduğunuzun orta derecesinden on yoksulu doyurmak yahut onları giydirmek yahut da özgürlüğünden yoksun kalmış bir benliği özgürlüğüne kavuşturmaktır. Bunlara imkân bulamayan üç gün oruç tutar. Yemin ettiğinizde yeminlerini-**

zin kefâreti işte budur. Yeminlerinizi koruyun. Allah size ayetlerini böyle açıklar ki şükredebilesiniz." (5/89). Yine insanlar arası ilişkilerde de yeminlerin bir hile ve aldatma aracı yapılması yasaklanmış ve sürekli yemin edip duran insanlardan uzak durulması tavsiye edilmiştir: **"Yeminlerinizi aranızda hile ve aldatma aracı yapmayın." (16/94)**. **"Şunların hiçbirine itaat etme: Yemin edip duran, aşağılık…" (68/10)**.

80

Yeryüzünde Fesat Çıkarmayın

بسم الله الرحمن الرحيم

Yeryüzünde, bozguncular olarak fesat çıkarmayın.

26 Şuara Suresi Ayet 183

Fesat kelimesi bozgunculuk yapmak anlamına gelmektedir. Ayetler açık bir şekilde bozgunculuktan uzak durulmasını ve insanlar arasında fesat çıkarmaya sebep olacak şeylere engel olunmasını emretmektedir. Fitne ve fesat ayrılık ve düşmanlıktan başka bir şey sağlamaz. Barış ise birleştirici, bütünleştiricidir. Yeryüzündeki barışın sağlanması ve fitneden uzak durulması inananlar üzerine bir borçtur. Ayetlerde: **“Sizden önceki kuşakların söz ve eser sahibi olanları, yeryüzünde bozgunculuktan alıkoymalı değiller miydi? Ama içlerinden kurtarmış olduklarımızın az bir kısmı dışında hiçbiri bunu yapmadı. Zulme sapanlar ise içine gömüldükleri servet şımarıklığının ardına düşüp suçlular haline geldiler.” (11/116)** buyrulmakta ve özellikle toplumun ileri gelen bireylerinin toplumsal düzen ve barışın sağlanmasında elçilik yapmalarının önemine vurgu yapılmaktadır. Bozgunculuk ise inkârcılığın bir göstergesidir. Ayetler inkârcılar için: **“Onlar yeryüzünde**

bozgun çıkarırlar, barış için çalışmazlar" (26/152) diye buyurmakta ve **"Allah, bozguncuları sevmez."(5/64)** ayetiyle de bozgunculuk edip duranların Allah tarafından sevilmediklerine dikkat çekilmektedir.

81

Yoksulluk Korkusuyla Çocuklarınızı Öldürmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Yoksulluk korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin. Onları da sizi de biz rızıklandırıyoruz. Kuşkusuz, onları öldürmek büyük bir günahtır.

17 İsra Suresi Ayet 31

Yaşam hakkı yüce Allah tarafından insanoğluna bahşedilmiş en doğal haktır. Ayetler daha doğmamış ya da yeni doğmuş bir çocuğun dahi yaşam hakkını korumakta ve yoksulluk endişesiyle çocukların öldürülmelerine karşı çıkmaktadır. Yüce Allah Rezzâk isminin tecellisi olarak yarattığı tüm varlıkların rızıklarını fazlasıyla vermektedir. Bu hem insan hem de diğer canlılar için de böyledir. Ayetlerde: **"Yerde hiçbir canlı yoktur ki, rızkı Allah'ın üzerinde olmasın." (11/6)** buyrulmakta ve yüce Allah'ın yarattığı varlıkların rızıklarını da nasip ettiğine dikkat çekilmektedir. Şüphesiz hayatı veren de dilediği takdirde geri alma gücü elinde olan da ancak Allah'tır. Bu sebeple bir anne ya da babanın çocuk yapıp yapmamayı tercih

etmeleri -Allah'ın nasip etmesiyle birlikte- kendi istek ve niyetleriyle alakalı bir durum olsa da doğacak ya da doğan çocuklarının yaşayıp yaşamayacağına karar vermek anne ve babanın hakkı değil yüce Allah'ın takdiridir.

82

Hakkında Bilginiz Olmayan Şeyin Ardına Düşmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Hakkında bilgin olmayan şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz ve gönlün hepsi bundan sorumlu tutulacaktır.

17 İsra Suresi Ayet 36

Kur'ân-ı Kerîm ayetleri her konuda 'beyyine' yani açık delil üzerinde olunmasını söyler. Yüce Allah tarafından insanlara bahşedilmiş olan vücut organları onları hayırlı işlerde kullanmak için var edilmişlerdir; insanların bilgisizlik ve cahillikle peşine düştükleri işlerde kullanılmak için değil. Kul olarak yaptığımız her davranışın, sarf ettiğimiz sözlerin, kulak kesildiğimiz ve görmediğimiz halde görmüşçesine hakkında görüş beyan ettiğimiz şeylerin üzerimize sorumluluk getirdiğini bilmemiz gerekir. Gerek dini konularda gerekse insanların özel durumlarıyla ilgili konularda bilgi sahibi olamadığımız noktalarda bilgi sahibi oluncaya ya da bir bilene danışıncaya kadar ısrarcı ve iddia sahibi olmamamız, açık bir delile dayanmadan zan ve tahminler ile hareket etmememiz gerekir.

83

Zalimlere Eğilim Göstermeyin

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Zulmedenlere eğilim göstermeyin.
Yoksa ateş sizi sarmalar.

11 Hud Suresi Ayet 113

Zalimlik pek çok ayette kınanan bir davranıştır. Kur'ân ayetleri açık bir şekilde zulme karşı durulmasını ve insanlar arasında barış ve adaletin sağlanmasını emreder. Ayetlerde: **"Allah, zalimleri sevmez." (3/57)** buyrulmaktadır. Allah'ın sevmediği bu kişilerin zulümlerine karşı tepkisiz ve duyarsız kalmak inanana yakışacak bir davranış değildir. Yeryüzünün çeşitli bölgelerinde zulüm, baskı ve eziyete uğrayan çocuk, kadın, genç, yaşlı pek çok kişinin çekmekte oldukları ızdırap karşısında bir müslümanın sessiz kalması kabul edilemez. Elden geldiğince ilimle, bilimle, siyasi, ekonomik ve hatta gerektiğinde askeri destek ile bir şekilde zulme karşı durmak gerekir. Ayetlerde: **"Size ne oluyor da Allah yolunda ve "Ey Rabbimiz bizi, halkı zulme sapmış şu kentten çıkar; katından bize bir dost gönder, katından bize bir yardımcı gönder!" diye yakaran mazlum ve çaresiz erkekler, kadınlar, yavrular için savaşmıyorsunuz!" (4/75)** diye buyrulmakta ve

sadece kendi içimizdeki değil dünyanın her neresinde yaşanıyorsa yaşansın zulme karşı tepkisiz kalınmamasının önemi vurgulanmaktadır. Yeryüzündeki zulme karşı tepkisiz kalmak bir şekilde bu insanların zalimliklerine göz yummaktır ki bu da dolaylı da olsa zulme iştirak etmek anlamına gelecektir. Bununla birlikte zalimlik yapan kişi ya da toplumların siyasi, askeri ve ekonomik açılardan güçlü olması durumunda aynı zulmü kendilerinin de görmemesi uğruna bir şekilde bu zulme destek olmak ya da bu kişilere eğilim göstermek de söz konusu suça ortak olmak demektir. Zulme karşı durmak uğruna zarar ve azap görmek, sonsuz bir zarar ve azaba uğramaktan çok daha hayırlıdır.

84
Allah'ın Rahmetinden Ümit Kesmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

De ki: Ey benlikleri aleyhine sınırı aşan/aşırı giden kullarım. Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin.

39 Zümer Suresi Ayet 53

Yüce Allah rahmeti gereği kullarını affetmek istemekte ve hatalarından pişmanlık duyarak affedilmeyi uman kullarına her defasında fırsatlar sunmaktadır. Yüce Allah eşsiz isimlerinin birer tecellisi olarak **Afüvv** yani affeden, hata ve günahları bağışlayandır. **Gâfur** yani sürekli bir biçimde günahları affedendir. **Halîm**dir; davranışlarında yumuşak ve şefkatlidir. **Rahman** ve **Rahîm**dir; rahmet ve merhameti sınırsız olan, bağışlayan, esirgeyendir. **Raûf**tur; acıma, şefkat ve esirgemesi sınırsız olandır. **Tevvâb**tır; tövbeleri çok kabul eden ve tövbe nasip edendir. Görüldüğü gibi yüce Allah'ın rahmetinden ümit kesmek için bir neden bulunmamaktadır. Ayetler: **"Allah, kendisine ortak koşulmasını affetmez ama bunun dışında kalanı/bundan az olanı dilediği kişi için affeder. Allah'a ortak koşan, dönüşü olmayan bir sapıklığa dalıp gitmiştir." (4/116)** diye buyrulmakta ve Allah'ın, şirk yani kendisine ortak koşulması dışındaki tüm günahları bağışlayabileceği müj-

delenmektedir. Şüphesiz rahmet kapısının alabildiğine açık olması hatalarından pişmanlık duyan kullara fırsat verilmesi içindir. Ancak kulun buna güvenerek hayatını Allah'ın emirleri dışında geçirmesi ve sonunda da affedilmeyi umması iki yüzlülükten başka bir şey olmayacaktır. Ayetlerde: **"O yaman aldatıcı, o çok gururlu, sakın sizi Allah ile (Allah'ın rahmeti ile) aldatmasın." (35/5)** diye buyrulmakta ve nasıl olsa Allah affeder düşüncesinin şeytani planın bir parçası olduğu bildirilmektedir. Bununla birlikte kimsenin hatalarından pişman olup hal ve hareketlerini düzeltmeye fırsat bulacak kadar yaşayacağı garanti değildir. Günah ve çirkinliğin içindeyken ölebilir kişi. Ya da tüm gençliğini hatalar ile geçirdikten sonra yaşlılığında fark edebilir bir takım gerçekleri. Yüce Allah bu kullarını affetse bile kul hayatı boyunca Allah'ın emirlerinin dışında bir yaşam sürmenin ve yaşarken alınacak sevap ve hayırlardan mahrum olmanın mahcubiyet ve yoksunluğu içinde Allah'ın huzuruna geldiğinde derin bir pişmanlık duyacaktır. Kula düşen Allah'ın rahmetini fırsat bilip bile bile hata ve günaha saplanmak değil her ne durumda olursa olsun Allah'ın rahmetinden ümit kesmemek ve Allah'a yaklaşmak için vesileler aramaktır. Şüphesiz hüküm yalnız Allah'ındır ve din günü Allah kulları arasında dilediği şekilde hükmedecektir.

85

Dinde Fırkalara Ayrılmayın

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Dini dosdoğru tutun;
onda bölünüp fırkalara ayrılmayın.

42 Şura Suresi Ayet 13

Fırka kelimesi ayırmak ve bölmek gibi anlamlara gelmektedir. Siyasî ve itikadî (inanç esaslarını konu edinen) mezhepler için kullanılan bir terimdir. Fark kökünden gelen bu terim ayetlerde aynı kökten gelen benzer kelimeler ile kullanılarak gerek dini gerekse sosyal hayat içindeki her türlü bölünmeye karşı olmayı ifade etmekte ve ayetlerde: **"Hep birlikte Allah'ın ipine yapışın, fırkalara bölünüp parçalanmayın; Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın." (3/103)** buyrularak tevhit yani birleyicilik dini etrafında buluşulması emredilmektedir. Yine ayetlerde: **"Kendilerine açık-seçik kanıtlar geldikten sonra, çekişmeye girip fırkalar halinde parçalananlar gibi olmayın. Böyle olanlar için çok büyük bir azap vardır." (3/103)** diye buyrularak insanlar uyarılmakta ve dinlerini parça parça edip fırkalara, hiziplere bölünenlerin hükmünün Allah'a kaldığı ve Allah'ın bu yapılanlardan haberdar olduğu ifade edilmektedir (6/159). Ayrılıktan hayır çıkmaz. İnananların fırka-

lara bölünmekten uzak durması, Kur'ân-ı Kerîm çatısı altında birleşmesi ve peygamberimizin Kur'ân ayetlerinden hareketle ortaya koymuş olduğu uygulamaları esas alması gerekir. Yüce Allah'ın kulları için çizmiş olduğu yol budur. Ayetlerde: **"O halde sen yüzünü, bir hanîf (Allah'ı birleyen) olarak dine, Allah'ın insanları üzerinde yarattığı fıtrata çevir." (30/30)** diye buyrulmasına rağmen yine **"Onlar ki, dinlerini parçalayıp hizipler/fırkalar haline geldiler. Her hizip kendi elindekiyle sevinip övünür." (30/32)** ayeti ile de insanların düştükleri bu hataya dikkat çekilerek inananlar uyarılmaktadırlar. Yine ayetler: **"Kendilerine ilim geldikten sonra, sadece aralarındaki kıskançlık ve azgınlık yüzünden fırkalara bölündüler." (42/12)** diye buyurarak da insanlar arası kıskançlık ve çekişmeler sebebiyle de çeşitli mezhep ve fırkaların ortaya çıktığına dikkatleri çekmektedir.

86

Allah'ın Haram Etmediği Şeyleri Haramlaştırmayın

بسم الله الرحمن الرحيم

Ey iman sahipleri! Allah'ın size helal kıldığı şeylerin temiz ve güzel olanlarını haramlaştırmayın; azıp sınırı aşmayın; Allah azıp sınırı aşanları sevmez.

5 Maide Suresi Ayet 87

Dinde hüküm yetkisi yalnız Allah'ındır. Allah tarafından haram edilen şeylerin bilgisi ise Kur'ân-ı Kerîm ayetleri ile peygamberimize vahyedilmiş ve bizzat peygamberimizin tebliğ ve uygulamaları ile insanlığa bildirilmiştir. Bu yüzden pek çok yasa ve kuralda olduğu gibi Kur'ân-ı Kerîm ayetlerine de bakılarak nelerin helal olduğu değil nelerin haram olduğu aranır. Her ne kadar ayetler insanlara helal olan şeylerden de bahşetmişse de esas olan haramlardır ve haram kılınanların dışındaki şeyler doğrudan helal kılınmışlardır. Ayetlerde: **"Allah'ın kendilerine verdiği rızıkları, Allah'a iftira ederek haramlaştıranlar gerçekten hüsrana uğramışlardır." (6/140)** ve **"De ki: "Allah'ın, kulları için çıkardığı süsü, güzel ve tatlı rızıkları kim haram etmiş?" (7/32)** buyrularak Allah'ın haram ettiği dışında haramlar uydurmanın Allah'a iftira etmek

anlamına geldiği ifade edilmektedir. Yine ayetlerde dini konularda neyin haram neyin helal olduğunun belirlenmesi işinin insanlar tarafından yapılmasının söz konusu olmadığı şu şekilde ifade edilmektedir: **"Yalan düzerek Allah'a iftira etmek için, dillerinizin uydurma nitelendirmeleriyle 'Şu helaldir, şu da haramdır!' demeyin. Yalan düzerek Allah'a iftira edenler kurtulamazlar." (16/116)**. Görüldüğü gibi Allah hiç kimseye kendisinin haram kılmadığı bir şeyi haram etme yetkisi vermemiş ve bunu yapanların da asla kurtulamayacaklarını bildirmiştir.

87

Müşrik Kadın ve Erkeklerle Evlenmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Müşrik kadınlarla, onlar iman edinceye kadar evlenmeyin. Özgürlüğünden yoksun inanmış bir kadın, müşrik bir kadından -müşrik kadın sizin hoşunuza gitse de- çok daha hayırlıdır. Müşrik erkeklerle de onlar iman edinceye kadar nikâhlanmayın. İnanmış bir köle, müşrik bir erkekten -o hoşunuza gitse de- çok daha hayırlıdır. Bu müşrikler sizleri ateşe çağırır. Allah ise sizi, izniyle cennete ve affa çağırır. Ve ayetlerini insanlara açık açık bildirir ki, düşünüp öğüt alabilsinler.

2 Bakara Suresi Ayet 221

Müşrik (Allah'a ortak koşan) erkek ve kadınlarla evlenmek inananlara haram kılınmıştır. Ayette de görüldüğü gibi Allah'a ortak koşan biri ile evlenmek insanı ateşe sürükleyen bir tercihtir. Evlilik sonucunda kurulan ailenin tüm bireylerinin hem bu dünyadaki hem de âhiretteki mutlulukları için evlenilmek üzere seçilen eşlerin müşrik ya da inançsız olmamaları gerekir. Bir çocuk için dini ve ahlâki terbiyenin ilk olarak alındığı yer aile ortamıdır. İnanan kişi sadece kendi zevk ve beğenisini

değil; severek yuva kuracağı eşinin ve ileride dünyaya gelmesi muhtemel çocuklarının da hem bu dünyasını hem de âhiretini düşünmeli ve ona göre tercihlerde bulunmalıdır. Aşk da dâhil hiçbir şey Allah'ın emir ve yasaklarının üzerinde değildir. Hiç şüphesiz bu hassasiyeti gösteren kişiler Allah tarafından daha hayırlısıyla ödüllendirileceklerdir.

88
Adet Dönemindeki Eşlerinizle Cinsel İlişkiye Girmeyin

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Sana kadınların aybaşı halini sorarlar.
De ki: O, bir rahatsızlıktır. Aybaşı halinde kadınlardan ayrılın ve temizlenmelerine kadar onlara (cinsel anlamda) yaklaşmayın.

2 Bakara Suresi Ayet 222

Ayetten de görüldüğü gibi adet dönemlerinde eşler ile cinsel ilişkide bulunmak yasaklanmıştır. Adet dönemi ile ilgili ayetlerde geçen tek yasak cinsel ilişkiye girilmesi yasağıdır. Bunun dışında adetli kadınların namaz kılamayacağı, oruç tutamayacağı, Kur'ân okuyamayacağı ve mescitlere giremeyeceği gibi inanç ve uygulamalar Kur'ân da yer almaz. Açıkçası bu durum peygamberimizden sonraki dönemlerde ortaya çıkarılmış mezhepsel inanç ve uygulamalara dayanmaktadır. Şayet adet dönemindeki kadınların yukarıda sayılan şeylerden herhangi birini ya da tamamını yapması yasak olsaydı, aynen bu dönemlerinde kadınlarla cinsel ilişkiye girmenin yasak olduğunun beyan edilmesi ya da **"Sarhoşken ne söylediğinizi bilinceye kadar namaza yaklaşmayın" (4/43)** ayetindeki gibi

"Adetli kadınlar namaza yaklaşmasın" gibi bir ifadeyle bu konudaki yasak bildirilirdi. Oysaki hiç bir ayette böyle bir yasak bildirilmemiştir. Kur'ân'da dayanağı bulunmayan bir uygulamanın adeta farzlaştırılarak Allah adına hüküm haline getirilmesi ve bu sebeple söz konusu dönemlerinde kadınların Allah'ın emretmiş olduğu ibadetlerden uzaklaştırılmaları çok büyük bir suçtur. Ayette de ifade edildiği gibi adet hali kadın için bir eza yani rahatsızlık ve zorluktur. Ancak çok ileri safhadaki istisnai durumlar dışında ibadetlerin yapılmasına engel teşkil etmemektedir.

89
Dinde Baskı ve Zorlama Yapmayın

بسم الله الرحمن الرحيم

Dinde zorlama yoktur. Doğruluk, sapıklıktan seçilip belli olmuştur. Kim tağutu (şeytanı/putları) inkâr edip Allah'a inanırsa, muhakkak ki o, kopmayan, sağlam bir kulpa yapışmıştır. Allah işitendir (Semî), bilendir (Âlim).

2 Bakara Suresi Ayet 256

Yüce Allah kullarının hem bu dünyadaki hem de âhiretteki yaşantılarının hayırlı ve mutlu olması ve onlara doğru ile yanlışı göstermek için peygamberler ve kitaplar vasıtasıyla çeşitli bildirimlerde bulunmuştur. Ancak bununla birlikte kendi yaratmış olduğu kullarının bile kendisine zorla inanıp, baskı altında emirlerini yerine getirmelerini istememiş aksine onları kendi seçim ve kararlarıyla inanmaya çağırmıştır. Bu sebeple hiçbir peygamberin gönderildiği toplum içinde insanlara doğru ve güzeli gösterip onları uyarmaktan başka baskı ve zorbalık gibi bir uygulaması olmamıştır. Ayetlerde peygamberimize: **"Biz onların neler söylediklerini çok iyi biliyoruz. Sen onların üstüne bir zorba değilsin. O halde, benim tehdidimden korkanlara sadece Kur'ân ile öğüt ver." (50/45)** diye buyrulmakta ve bu şekilde dini konularda insanlara baskı ve zorlama

yapılmasının önüne geçilmektedir. Şüphesiz yüce Allah'ın kimsenin inanıp emirlerini yerine getirmesine ihtiyacı yoktur. İhtiyaç içinde olan kuldur ve Allah'ın emirlerini yerine getirmek kula fayda sağlar. Bu sebeple yüce Allah emir ile yasaklarından emin olarak insanlara doğru olanı göstermekte ve kararı onlara bırakmaktadır. Sonuçta kişinin seçeceği yaşam tarzının hesabını vermek yine kişiye kalmış bir durumdur. İnananlara düşen ise dünya hayatının süsüne aldanıp gaflet içinde ömür sermayesini tüketen insanlara Allah'ı ve imanı sevdirmek ve ebedi kurtuluşları için onlara destek olarak doğruları göstermektir. Bir anlamda adeta din polisliğine soyunarak insanlar üzerinde baskı kurmak değil. Az önce de ifade edildiği gibi kişi canı isterse inanır istemezse inanmaz. Hesap vermek kula, hesap sormak ise Allah'a kalmıştır.

90

Allah'a ve Elçisine İhanet Etmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Ey inananlar, Allah'a ve elçisine ihanet etmeyin.

8 Enfal Suresi Ayet 27

Allah'a ve elçisine ihanet etmek yüce Allah'ın peygamberimiz aracılığı ile göndermiş olduğu emir ve yasakları önemsemeden yaşamakla olur. Allah'ın insana lütfetmiş olduğu sayısız nimet ve imkâna rağmen ondan istediği sınırlı şey karşısında nankörlük etmek bir anlamda ihaneti de beraberinde getirmektedir. Bununla birlikte Allah ya da peygamber adına bilip bilmeden söz etmek yani aslı esası olmadan bu Allah'ın sözüdür ya da bu peygamberin sözüdür demek de Allah'a ve elçisine ihanet etmek anlamına gelecektir. Daha geniş bir bakış açısıyla değerlendirildiğinde Allah tarafından tarih boyunca gönderilen tüm elçiler ve kitaplar için de bu ihanet yasağını düşünmek mümkündür. Kur'ân'dan öğrendiğimize göre bazı topluluklar kendilerine gönderilen peygamberleri öldürmüş, kimine eziyette bulunmuş çoğu zamanda yalanlayarak hak elçilerine karşı çıkmışlardır. Kendilerini doğruya iletmek üzere gönderilen kutsal kitaplarda tahrifatlar yapmış, Allah'ın ve elçilerinin

sözlerini değiştirme yoluna giderek dini anlaşılması ve yaşanılması güç bir hale sokmuşlardır. İşte tüm bunlar ve benzerleri Allah'a ve elçilerine yönelik yapılan ihanetleri temsil etmekte, tüm müslümanlar için de ibret ve örnek teşkil etmektedirler.

91
İnkâra Sapanları Gönül Dostu Edinmeyin

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

İnananlar, inananları bırakıp da inkâra sapanları gönül dostu edinmesinler.

3 Ali İmran Suresi Ayet 28

İnananların bir arada olmaları ve hem dünyevi hem de uhrevi konularda birbirleriyle yardımlaşıp güç birliği yapmalarının önemine dikkat çekildiği kısımlarda da görüldüğü gibi inananlar birbirlerinin dostudurlar. İnkârcılar da birbirlerinin dostudurlar. Bu yüzden inananların inkârcılarla gönül bağı kurmaları, onlarla yakın ve sıcak ilişkilerde bulunmaları yasaklanmıştır. İnkârcılarla toplumun şartlarının gerektirdiği şekilde ilişki ve mesafede bulunmak gerekir. Bunun dışında bir inananın kendisi gibi inanan kardeşleri varken inkârcılardan gönül dostu edinmesi net bir şekilde yasak edilmiştir.

92

Kendi Canlarınıza Kıymayın

بسم الله الرحمن الرحيم

Kendi canlarınıza kıymayın/intihar etmeyin.
Hiç kuşkusuz, Allah, size karşı çok merhametlidir.
Kim düşmanlık ve zulümle intihar günahını işlerse
onu ateşe sokacağız. Bu, Allah için çok kolaydır.

4 Nisa Suresi Ayet 29-30

Haksız yere insanların canına kıymanın yasak edilmesinde olduğu gibi kişinin kendi canına kıyması da yasak edilmiştir. Şüphesiz yaşamı veren de gerektiğinde alma hakkına sahip olan da yalnız Allah'tır. Bu yüzden her ne kadar kişi canının sahibi olduğunu zannediyorsa da esasen bu can ona emanet olarak verilmiştir. Ayetten de görüldüğü gibi düşmanlık ve zulüm ile intihar günahını işleyenin cezasının ateş olacağı bildirilmektedir. Ancak psikolojik rahatsızlık içinde Allah'a karşı düşmanlık içinde olmadan intihar eden kişilerin hakkındaki hükmü yalnız Allah bilmektedir. Allah dilerse ruhsal bunalım sebebiyle kontrol dışı intihar eden kişileri affedebilir. Tüm bunların üzerinde her türlü olumsuz duruma rağmen yaşamak ve yaşayabilmek için hayata tutunmaya çalışmak güzel bir şeydir. Başa gelen sıkıntı ve belaları Allah'ın bir imtihanı

sayıp bu belalar karşısında sabır göstererek Allah'ın yasak ettiği bir şeyden uzak durmanın karşılığı Allah tarafından verilecektir. Bu dünyadaki sınırlı ömrümüzde daha fazla acı çekmemek uğruna canımıza kıyıp farkında olmadan ahirette bir azap ve sıkıntı ile karşı karşıya kalabiliriz. Bu yüzden her ne durumda olunursa olunsun Allah'a sığınmak ve yalnız O'na dayanıp güvenmek gerekir.

93

Başkalarının Sahip Olduğu Nimetlere Göz Dikmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Allah'ın, bir kısmınıza bir kısmınızdan farklı olarak lütfettiği şeyleri isteyip durmayın. Erkeklere kendi kazandıklarından bir pay var; kadınlara da kendi kazandıklarından bir pay var. Allah'tan, O'nun lütfunu isteyin! Allah, her şeyi en iyi şekilde bilmektedir.

4 Nisa Suresi Ayet 32

Yüce Allah imtihanı gereği insanları farklı özelliklerde yaratmış ve onları dilediği şekilde çeşitli nimet ve imkânlar ile rızıklandırmıştır. Gönülden Allah'a inanıp güvenen bir kulun Allah'ın kendisi için takdir etmiş olduğu şeylere razı olması gerekir. Allah nimetleri nasip ederken insanların inanıp inanmamalarına ya da erkek veya kadın olmalarına bakmaksızın kullarını çeşitli şekillerde imkân sahibi yapmaktadır. Bu, dünya hayatındaki imtihanın kendi içinde bir sırrıdır. İnanan kişi başkalarının sahip olduğu şeyleri değil Allah'ın lütuf ve rahmetini istemeli, âhiretini kurtarmaya yönelik şeyleri, dünyalık istek ve tutkularının önüne geçirmelidir.

İmanın ve hayırlı bir kul olmanın kıymetini bilemeyen kişiler dünyevi mal ve mülke hırs yaparlar. Zenginliğe, şan ve şöhrete özenirler. Zengin olan kişilere Allah'ın çok büyük lütufta bulunduğunu düşünerek sürekli olarak zenginlik ister dururlar. Oysaki insanı gerçek manada insan yapan şey sahip olduğu iman ve erdemli davranışlardır. Yoksa zengin ya da fakir olduğu değil. Bu konuda Kur'ân kıssalarında geçen ve Hz. Musa'nın kavminden olan Karun oldukça güzel bir örnek teşkil etmektedir. Karun'a çok fazla dünya malı ve zenginliği verilmiştir. Oysaki o şımarıklık, doymazlık ve azgınlık sergilemektedir. Karun'un sahip olduğu mala mülke imrenen ve Allah'ın ona çok büyük bir lütufta bulduğunu düşünerek benzerlerinin kendilerine de verilmesini arzulayan kişilerin Karun'un yaptığı azgınlıklardan dolayı kendisinin ve sarayının yerle bir edilmesi üzerine gerçekleri anlamaları ve asıl lütufta bulunulanın kendileri olduğunu fark etmeleri oldukça çarpıcıdır (28/76-83).

Yüce Allah, **"Âhiret ekini isteyenin o ekinini artırırız; dünya ekini isteyene de ondan veririz. Ama böylesi için âhirette bir nasip yoktur" (42/20)** buyurarak sahip olunan dünya mallarının gereğince kullanılmadığında âhirette sonu hüsranla biten bir akıbeti olduğunu bildirmektedir. Allah kullarına rızkı alabildiğine açar da dilediğince sınırlayıp kısar da (13/26). Bu Allah'ın bileceği bir durumdur. Kimi nasıl ve ne şekilde imtihan edeceğini sadece Allah bilir. Zenginliğinden dolayı şanslı görülen bir kişi para ile satın alınamayacak tür-

den çeşitli nimet ve imkânlardan mahrum bırakılabilir. Ya da bunun tam tersi bir durum da söz konusu olabilir. Nice fakir insanlar kendilerinden binlerce kere zengin pek çok insandan daha sağlıklı ve mutlu bir hayat sürebilmektedirler. Yani paranın çok olması da dünya saadeti için yeterli değildir. Önemli olan az olsun çok olsun kişinin sahip olduğu nimetin şükrünü yerine getirebilmesi ve ihtiyaç sahiplerinin bu nimet ve imkânlardan istifade etmesini sağlamasıdır. Allah'tan bol para ve zenginlik dilemek yerine hem bu dünya da hem de âhirette hayırlısının dilenmesi gerekir. Tek başına dünyevi zenginlik kişiyi sadece bu dünya hayatındaki sınırlı ömrü içinde tatmin edip mutlu kılabilir. Oysaki iman zenginliği ve ihlâslı bir yaşam kişiyi hem bu dünyada hem de sonsuzluk yurdu olan âhirette tatmin edip mutlu kılacaktır.

94
Allah'ın Ayetleri İle Alay Edilen Yerlerde Durmayın

بسم الله الرحمن الرحيم

Allah'ın ayetlerinin inkâr edilip bu ayetlerle alay edildiğini işittiğinizde, bir başka lakırdıya dalıp gittikleri zamana kadar, o ikiyüzlülerin yanında oturmayın. Aksi halde siz de onlar gibi sayılırsınız. Hiç kuşkusuz Allah, ikiyüzlülerle inkârcıları cehennemde bir araya getirecektir.

4 Nisa Suresi Ayet 140

Ayetten de açık bir şekilde anlaşıldığı gibi Allah'ın ayetlerinin inkâr edildiği ve bu ayetlerin alay konusu yapıldığı yerlerin terk edilmesi gerekir. Allah'a inanmayan ya da ayetlerini inkâr eden kişilerle ilmi ve bilimsel çerçevede tartışmaya girilmesi mümkündür. Ancak bu şekilde bir durumun olmadığı ortamların terk edilerek bu insanların alaycı tavırlarına karşı tepki gösterilmesi gerekir. Şüphesiz yüce Allah ayetlerini alay konusu edinenlerden bunun hesabını soracaktır. Bu yüzden inanan bir kula düşen şiddet ve hakaret gibi eylemlerle bu kişilere karşı koymak yerine bu kişiler başka konularda muhabbete girinceye kadar o ortamı terk etmektir.

95

Sarhoş ve Cünüpken Namaz Kılmayın

بسم الله الرحمن الرحيم

Ey iman edenler! Sarhoşken, ne söylediğinizi bilinceye kadar, cünüpken (cinsel ilişkide bulunmuşken) de -yolculuk halinde olmanız müstesna- yıkanıncaya kadar namaza yaklaşmayın.

4 Nisa Suresi Ayet 43

Görüldüğü gibi sarhoşken ayılıp ne söylediğinin farkında oluncaya ve cinsel ilişkiye girdikten sonra yıkanıncaya kadar namaz kılınmaması emredilir. Söz konusu hallerden çıkılması durumundaysa normal zamandaki gibi namazın yerine getirilmesi gerekir. Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir husus vardır ki bu da her ne kadar içki içmek günah olsa da nefsine yenilerek Allah'ın bu yasağını çiğneyen kişilerin dahi kendilerini namaz kılmaktan alı koymamaları ve sarhoşluk hallerinin geçmesiyle namaz kılabilecek olmalarıdır. Bazı geleneksel kabul ve inançlarda olduğu ya da halk arasında aslı esası olmadan uydurulduğu gibi içki içen kişilerin namaz ya da oruç gibi ibadetleri yapamayacakları ve şayet ibadet yapmak istiyorlarsa içki içmeyi terk etmeleri gerektiği şeklindeki beyanlar doğru değildir. Bir günahın yapılıyor olması bir farzın yerine getiril-

mesine engel değildir. Günah ayrı sevap ayrı değerlendirilir. Ancak ne yazık ki bu gibi anlayışlar sebebiyle pek çok insan nefsine yenilip içki içtiği ve daha sonradan da içki kullanacağı düşüncesiyle namazdan da uzaklaşmakta ve bu yüzden Allah ve din ile olan bağı daha da zayıflamaktadır. Kur'ân'da bu konuda açık bir yasak bulunmuyorken insanları namazdan alıkoyarcasına hükümlerde bulunmak, Allah'ın hükümlerini yeterli görmeyip onlara karşı çıkmak anlamına gelecektir.

96

Leş, Kan, Domuz Eti Yemeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

O size ancak şunları haram kılmıştır: Ölü, kan, domuz eti, Allah'tan başkası adına kesilen hayvan. Bununla birlikte, zorda kalan, başkasının hakkına tecavüz etmemek, sınırı da aşmamak şartıyla bunlardan yerse, şüphesiz Allah bağışlayandır (Gafûr), merhamet sahibidir (Rahîm).

16 Nahl Suresi Ayet 115

Ayette açık bir şekilde yenilmesi yasak olan şeyler sayılmakta ve bu sayılanlar dışındaki şeylerin yenilmesini haram ilan etmek yasaklanmaktadır. Daha önce de ifade edildiği gibi din konusunda hüküm yalnız Allah'ındır. Allah'ın haram ettiği haram, helal kıldığı ise helaldir. Allah'ın hükümleri dışında başka helal ve haramlar icat etmek ise Allah'a iftirada bulunmak anlamına gelecektir. Ayetlerde peygamberimize: **"De ki: Bana vahyolunanlar içinde, bu haram dediklerinizi yiyecek birine yasaklanmış bir şey bulamıyorum. Yalnız şunlardan biri olursa başka: leş, akıtılmış kan, domuz eti -ki o bir pisliktir- Allah'tan başkası adına boğazlanmış bir**

murdar." (6/145) diye buyrulmakta Allah'ın açık bir şekilde haram kıldıkları dışındaki şeylerin haramlaştırılmalarının söz konusu edilemeyeceğine dikkat çekilmektedir. Allah'ın açık bir şekilde yasak ettiği haramları çeşitli gerekçelerle çekiştirerek artık günümüzde haram kabul edilmelerine gerek olmadığı şeklindeki dayanaksız iddiaların dini açıdan bir geçerliliği bulunmamaktadır. Domuzun pislik içinde yaşamasından dolayı haram edildiği ve günümüzde oldukça sağlıklı ortamlarda barındırıldıkları gibi anlamsız yorum ve değerlendirmelere gerek yoktur. Allah'ın haram ilan ettiği yiyecekler görüldüğü gibi oldukça sınırlı ve zaten zaruri ihtiyaç duyulmayacak şeylerdir. Bu noktada Allah'ın herhangi bir şeyi haram etmiş olmasını yeterli görmek ve hakkında bilgimiz olmayan konularda spekülatif yaklaşımlarda bulunmamak gerekir. Sebebi ne olursa olsun önemli değildir. Önemli olan Allah'ın, domuz etinin yenilmesini yasak etmesidir. Kula düşen yaratıcısının yasaklarına uymaktır; sorgulamak değil. Allah bir konuda hüküm verdiyse bu hüküm ile beraber illaki bir gerekçe de bildirmeye ihtiyacı yoktur. Bu, kendi içinde bir imtihandır aslında. Günümüzde kendini müslüman kabul etmesine rağmen kendini kurallar üstü görerek gelişmişliğin bir göstergesiymiş gibi bunca et çeşidi varken domuz eti yemekten sakınmayan kişilerin varlığı, bu kişilerce basit bir imtihanın dahi önemsenmediğinin bir göstergesidir.

97

Uyuşturucu ve İçkiden Uzak Durun.
Kumar Oynamayın

بسم الله الرحمن الرحيم

Ey iman edenler! Uyuşturucu/içki, kumar, tapılmak için dikilen taşlar, fal okları şeytan işi birer pisliktir; bunlardan uzak durun ki kurtuluşa eresiniz. Şeytan; uyuşturucu ve kumara sokularak aranıza düşmanlık ve şiddetli nefret yerleştirip sizi Allah'ı anmaktan, namazdan geri çevirmek ister. Artık son veriyorsunuz değil mi?

5 Maide Suresi Ayet 90-91

Aklı örten her türlü kuru ya da sıvı maddenin kullanımı açık bir şekilde yasak edilmiştir. Şeytan insanları en gafil oldukları anlarında yakalamak ve bu fırsattan istifade ederek onları saptırmak için çalışır. Ayette de ifade edildiği gibi şeytan, uyuşturucu ve kumarı kullanarak insanlar arasında şiddetli nefret ile düşmanlık yerleştirmeye ve insanları Allah'ın anılmasından ve namaz gibi ibadetlerden alıkoyarak kendi tarafına çekmeye uğraşmaktadır. Yüce Allah bu konuda bizi uyarmasına rağmen pek çok ailenin içki ve kumar batağından dolayı dağılıp perişan olduğuna, insanların intiharla sonuçla-

nan çıkmazlara girdiğine ve en normal davranışlara sahip kişilerin bile sarhoş olduklarında ne denli rezil durumlara düştüklerine ve yine bir park ya da sokak köşesinde kullandığı uyuşturucudan komaya giren bazen de hayatını yitiren insanların dramına şahit olmaktayız. Zaten insanların büyük çoğunluğu dünya hayatının süsü ve ışıltısı altında adeta sarhoş gibi ortalıkta dolanıp durmaktayken bir de içki ve uyuşturucu gibi maddeler sebebiyle gerçek anlamda da sarhoş olmaları kişileri doğruluktan daha da uzaklaştıracak ve geri dönüşü mümkün olmayan çıkmazlara sürükleyecektir. Allah kulları için en hayırlısını istemektedir. Bu sebeple emrettiği ve yasak ettiği şeyler de kullar için en hayırlı olacak şeylerdir.

98

Şu Kadınlar İle Evlenmeyin

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Size, şu kadınlarla evlenmek haram kılınmıştır: Analarınız, kızlarınız, kız kardeşleriniz, halalarınız, teyzeleriniz, erkek kardeş kızları, kız kardeş kızları, sizi emziren sütanneleriniz, süt kız kardeşleriniz, karılarınızın anneleri, kendileriyle birleştiğiniz hanımlarınızdan doğmuş olup evlerinizde oturan üvey kızlarınız -eğer anneleriyle birleşmemişseniz o takdirde sizin için bir günah yoktur- ve öz oğullarınızın karıları. İki kız kardeşi birlikte almanız da haram kılınmıştır. Eskide kalanlar müstesna. Allah çok affedici (Gâfur), çok merhametlidir (Rahîm).

4 Nisa Suresi Ayet 23

Ayetler kimler ile evlenilemeyeceğini açık bir şekilde ifade etmekte ve bu konuda bir tereddüt bırakmamaktadır. Daha önce de ifade edildiği gibi ayetlerde: **“Müşrik kadınlarla, onlar iman edinceye kadar evlenmeyin.” (2/221)** ve **“Nikâhlı kadınlarla evlenmeniz de haram kılınmıştır.” (4/24)** buyurarak Allah’a ortak koşan bir kadın ya da erkekle ve evli olan bir kadınla evlenilmesinin yasak edilmesi gibi yine hangi ka-

dınlarla evlenilemeyeceğinin de detayı verilmiştir. Dikkat edilirse söz konusu ayet anneleriniz, kızlarınız, kız kardeşleriniz diye başlamakta ve daha önce de ifade edildiği gibi dini konuda hiçbir açık ve şüpheli konu bırakmayan yüce Allah Kur'ân'da, en azından hak dinlerin etkisinde kalmış toplumlarda yaşayan milyarda bir insanın aklından geçirmeyeceği bir konuda yani örneğin bir insanın annesi, kızı ya da kız kardeşiyle evlenmesi gibi bir konuda dahi nasıl olsa kimse bunu yapmaz demeyerek din adına gerekli olan detayı bildirmektedir. Bu ve benzeri ayetler, din adına Kur'ân'ın yeterli olduğunun ve peygamberimiz Hz. Muhammed'in tüm uygulamalarının Kur'ânî çerçeve içinde bulunduğunun göstergelerindendir.

99

Bilgisizlerin Yolunu İzlemeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Doğruluktan şaşmayın.
Bilgisizlerin yolunu izlemeyin.

10 Yunus Suresi Ayet 89

Kur'ân ayetleri her fırsatta inananların dosdoğru ve şaşırtmayan bir yol üzerinde olmaları gerektiğine ve hakkında bilgi sahibi olmadığımız şeylerin ardı sıra gitmememiz gerektiğine vurgu yapmaktadır. Tarih, bilgisizlikleri sebebiyle yakınlarını ya da toptan koca bir toplumu felakete sürükleyen kimselerin hikâyelerine tanıklık etmiştir. Ayetler her konuda kesin bilgiye sahip olunması gerektiğine dikkat çekmektedir. İnsanların büyük çoğunluğu aslında ne kadar az bilgiye sahip olduklarının farkında olmadan genellikle kulaktan dolma diye tabir edilen ve gerçekliğinde şüphe bulunan bilgilerle hareket ederler. Bununla birlikte yine pek çok insanın, gerçekte bilgisiz kişilerin peşinden gittiğini ve birçok konuda düşünüp araştırmadan peşin hükümlere vardığını görmek de mümkündür. Belki bu durum çeşitli alanlar için bir noktaya kadar hoş görülebilir. Ancak söz konusu olan din ise kişinin güvenilir bir bilgiye sahip

olması gerekir. Allah'ın açık hükümleri ile çelişen ya da hiç olmamasına rağmen dini konularda dayanaksız emir ve yasaklar türeten kişilerin yollarının izlenmesi kişiyi hem bu dünyada hem de âhirette hüsrana sürükleyebilir.

100
Mallarınızı ve Çocuklarınızı Allah'ın Önüne Geçirmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Ey iman edenler! Mallarınız ve çocuklarınız sizi Allah'ı anmaktan alıkoymasın. Kim bunu yaparsa işte onlar ziyana uğrayanlardır.

63 Münafıkun Suresi Ayet 9

Mal da evlatlar da Allah'ın kullarına bahşetmiş olduğu nimetlerdir. Ancak gerçek manada inanan bir kul için malın da evlatların da Allah'ın karşısında bir değeri yoktur. Allah, sahip olduğumuzu zannettiğimiz her şeyin gerçek anlamda sahibidir. İnananlar Allah'a olan sevgilerinde son derece kararlı ve samimidirler. Ayetler inananların bir özelliği olarak: **"Onlar, ne ticaret ne de alış verişin kendilerini Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan ve zekât vermekten alıkoyamadığı insanlardır. Onlar, kalplerin ve gözlerin allak bullak olduğu bir günden korkarlar." (24/37)** diye buyurmakta ve gerçek manada inanan birinin sahip olduğu hiçbir şeyi hatta kendi canını dahi Allah'ın önüne geçirmemesi gerektiğine vurgu yapmaktadır.

101
Yapmayacağınız Şeyleri Söylemeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Ey iman sahipleri! Yapmayacağınız şeyi neden söylüyorsunuz? Yapmayacağınız şeyi söylemeniz, Allah katında büyük bir günahtır.

61 Saff Suresi Ayet 2-3

İnanan kişiler özü sözü bir olan ve kendisine güvenilir kişilerdir. Bu sebeple sözleri aynı zamanda senet sayılır. Ayetlerde inananların yapmayacakları şeyleri söylememeleri gerektiği ve bu davranışın büyük bir günah olduğu ifade edilmektedir. İnsanların bir kısmının çevrelerine hava atmak ya da çeşitli beklentiler içinde bulunmak üzere sürekli olarak bir takım vaatlerde bulundukları, reklam amaçlı olarak çeşitli yardım kuruluşlarına maddi destek sağlamaya dair söz vermelerine rağmen sözlerinde durmadıklarına şahit oluruz. Bu gibi asılsız vaatler gerçek bir inanana yakışmaz. Bununla birlikte sadece maddi konularda değil yine hayır işlerinde ya da Allah yolunda yapılacak işlerin görev dağılımlarında sorumluluk alarak bu sorumluluğu en güzel şekilde yerine getireceğine dair söz veren bazı kişilerin de sözlerinde durmayarak insanları yanılttıkları görülür. Ancak şüphesiz verilen sözler sorumluluk gerektirir.

102
Kötülük ve Düşmanlık Üzerine Yardımlaşmayın

بسم الله الرحمن الرحيم

İyilik ve takva sahibi olmada yardımlaşın, günah ve sınırı aşmada yardımlaşmayın! Allah'tan korkun; çünkü Allah'ın cezası çok çetindir.

5 Maide Suresi Ayet 2

İnsanlara hayırlı işlerde yardımlaşmaları söylenirken günah ve Allah'ın sınırlarını aşmada yardımlaşmaları yasaklanır. İnsanların bir kısmı farkında olmadan başka insanlar tarafından işlenen suç ve günahların bir parçası olurlar. Ya da bazen kimileri sevdiği birini kırmamak adına onun suçuna ortak olur. Yapmayı planladığı bir kötülük ya da çirkinliği gerçekleştirmesi için ona destek olur. Oysaki inanan biri her ne sebeple olursa olsun kötülüğün bir parçası olmamalı ve bu kötülüğü yapan çok sevdiği bir yakını dahi olsa bu işte onun karşısında bulunmalıdır.

103
İnsanların Evlerine Habersiz ve Selam Vermeden Girmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Ey iman edenler! Kendi evleriniz dışındaki evlere, sahipleriyle kaynaşıp izin almadan, bir de ev sakinlerine selam vermeden girmeyin. Düşünüp taşınmanızı sağlamada bu sizin için daha hayırlıdır.

24 Nur Suresi Ayet 27

Kur'ân ayetleri insanların özel yaşamlarına saygı gösterilmesi gerektiğine dikkat çekmekte ve bu konuda hassas olunmasını tavsiye etmektedir. Ayetler inanan insanlar arasındaki ilişkilerin olabildiğince saygı ve sevgi çerçevesinde gelişmesine yönelik ifadeler içermekte ve bu sayede gerek bireysel gerekse toplumsal anlamda huzurlu bir toplumun oluşmasına imkân sağlamaktadır. Özellikle geçmiş dönemlerde ve halen daha ülkemizde bile kırsal kesimlerde modern şehirlerdeki gibi bir ev yapısı ve kapı sisteminin bulunmadığı bir gerçektir. Bazı evler itildiğinde rahatlıkla açılabilen kilitsiz tahta kapılardan oluşabildiği gibi evlerinin bahçesi ya da avlusunda da insanlar ev hayatlarını yaşayabilmektedirler. Evler ailelerin özelleridir. Bu sebeple başkalarının evlerine girerken onlardan izin istemek ve selam vermeden girmemek gerekir.

104
Size Selam Verene Sen Mümin Değilsin Demeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Ey inananlar, Allah yolunda savaşa çıktığınız zaman iyi anlayın, dinleyin, size selam verene/barış ve esenlik temennisinde bulunana, dünya hayatının geçici menfaatini gözeterek: "Sen mümin değilsin!" demeyin. Çünkü Allah'ın yanında çok ganimetler vardır. Önceden siz de öyle idiniz, Allah size lütfetti (imana geldiniz). O halde iyice anlayın (dinleyin, peşin hüküm vermeyin). Çünkü Allah yaptıklarınızı haber almaktadır.

4 Nisa Suresi Ayet 94

Kur'ân ayetleri her durum ve şartta inanan kişilerin adaletten, sağduyulu davranıştan ve doğruluktan ödün vermemeleri gerektiğini vurgular. Ayetten de görüldüğü gibi savaş halinde dahi inananlara selam vererek barış ve esenlik temennisinde bulunan kişilere sen inanan değilsin diyerek selamını karşılıksız bırakmak ve savaş durumunu bahane ederek inanmayanlardan oldukları gerekçesiyle insanların haklarına girmek yasaklanır. Kimin gerçek manada inanıp inanmadığını şüphesiz yalnız yüce Allah bilir. Bununla birlikte selam veren kişi ger-

çekten de inanan biri olmasa da belki inanmak isteyen ya da inanan birinden alacağı yumuşak ve hoşgörülü bir karşılık sebebiyle kalbi İslâm'a ısınacak biri olabilir. Bu sebeple Allah'a ortak koşmayan ya da onu inkâr ettiği açık bir biçimde belli olmayan ve inananlara karşı savaşmayan kimselerin selamlarının alınmasına, ayette de ifade edildiği gibi uyarıda bulunulan kimselerin de daha önceden inanmadıklarının ve Allah'ın lütfu sayesinde imana geldiklerinin unutulmamasına dikkat çekilmektedir. Sadece savaş esnasında değil, günümüzde insanlar arası ilişkilerde de hakkında sağlam bilgiye sahip olmadığımız kişiler için önyargılı davranmamak ve özellikle insanların imanı noktasında peşin hükümde bulunmayarak bu konuda hassas olmak gerekir. İslâm dini barış ve esenlik dinidir. Kuşatıcı ve birleştiricidir. Bu gerçeği görmezden gelerek Allah'ın sınırlarını ihlal eden ve kafasına göre insanları inanan ya da inanmayan şeklinde ayırarak kendi kabulleri ile örtüşmeyen kimseleri inkârcı kabul eden kişilerin işlemiş oldukları bu günahın hesabını vermeleri çok zor olacaktır.

105

Gevşemeyin, Tasalanmayın

بسم الله الرحمن الرحيم

Gevşemeyin, tasalanmayın. Eğer gerçekten inanıyorsanız üstün olan sizlersiniz.

3 Ali İmran Suresi Ayet 139

Bir kişi için Allah'a gönülden bağlı ve samimi bir kul olabilmek yeryüzündeki en şerefli şeydir. İnanan kişi inancından emin ve kararlı olmalıdır. İnancından dolayı başına gelebilecek olumsuz şeyler sebebiyle gevşeklik göstermemeli endişe ve tasaya düşmemelidir. Allah yolunda yapmaya çalıştığı hayırlı işlerinin dünyevi anlamda karşılık bulmaması durumunda da şüphe ve endişelere kapılmamalı ve Allah'ın emirlerini yerine getirmenin vermiş olduğu huzur ve kararlılıkla O'na olan bağlılığından taviz vermemelidir. Zaman zaman inkârcıların yeryüzünde çıkarmış oldukları fitne ve fesat sebebiyle insanlık dışı hadiselerin yaşanması inanan bir kişiyi yılgınlığa sevk etmemelidir. Ayette de ifade edildiği gibi inanmak, inanmayan insanlardan üstün konumda olmanın en önemli göstergesidir. Bu anlayış ve bilinçle hareket etmek ve insanlık için hayırlı olacak işlerde aşk ve şevk ile çalışmak gerekir. İnanan kişi için bu dünya yalnızca bir oyun sahnesinden ibarettir. Bir

gün gelip perdeler kapanacak ve bu dünyaya veda edilecektir. Bu yüzden gerçek yurt olan âhirette sonsuz mutluluk ve güzellikler için bu dünyadaki sıkıntı ve elemleri ciddiye almayarak Allah'ın inanan kullarına vaat ettiği hedefe gevşeklik göstermeden ulaşmaya çalışmak gerekir.

106

Kendi Ellerinizle Kendinizi Tehlikeye Atmayın

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Allah yolunda infak edin ve kendinizi kendi ellerinizle tehlikeye atmayın. İyilik edin. Şüphesiz Allah, iyilik edenleri sever.

2 Bakara Suresi Ayet 195

Yüce Allah gerek göndermiş olduğu peygamberler gerekse kitaplar vasıtasıyla insanları uyarmakta ve bu uyarıları, doğru ile yanlışı birbirinden ayırabilmeleri için onlara kılavuz kılmaktadır. Allah'ın bu kadar açık olan sayısız öğüt ve uyarısına rağmen halen daha bazı insanların bu uyarıları umursamaz bir şekilde hayatlarını yaşamaya devam etmeleri kendi elleriyle kendi sonlarını hazırlamaları anlamına gelmektedir. Şüphesiz yüce Allah kullarının her iki dünyada da iyiliklerini istemekte, bu yüzden onları iyilik etmeye teşvik edici uyarı ve öğütler göndermektedir. Pek çok insan ise dünya hayatının geçici ışıltısına aldanıp sonsuz bir yaşam ve mükâfatı adeta elinin tersiyle itmekte ve kendi acı sonunu hazırlamaktadır.

107

Yarın Ben Bunu Kesinlikle Yapacağım Demeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Hiçbir şey için, ''Ben bunu yarın kesinlikle yapacağım.'' deme. Ancak: 'Allah dilerse' (inşallah yapacağım de). Unuttuğun zaman Rabbini zikret ve de ki: 'Umulur ki, Rabbim beni bundan daha yakın bir başarıya yöneltip-iletir.

18 Kehf Suresi Ayet 23-24

Gerçek manada inanan bir kul Allah'a gönülden teslim olur ve her işinde kendine değil Allah'ın izin ve inayetine güvenir. Bu yüzden Allah, geleceğe dair planlarımızla ilgili olarak kesinlik ifade eden sözlerden kaçınmamızı ve 'Allah Dilerse' (İnşallah) yapmaya niyetliyim şeklinde sözlerle her iş ve oluşun ancak Allah'ın dilemesi halinde gerçekleşebileceğine yönelik teslimiyetimizi ifade etmemizi ister. Yüce Allah her an her şeye hâkim bir kudret olarak kulları ile yakın bir ilişki içinde bulunmakta ve kendisine yönelen kullarını karşılıksız bırakmamaktadır. Bu sebeple geleceğe dair her işimizi Allah'a havale etmek ve niyetlerimizin ancak O'nun dilemesi sayesinde gerçekleşeceğinin farkında olarak söz etmek gerekir.

108
Kitap Ehliyle En Güzel Olan Bir Tarzın Dışında Mücadele Etmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

İçlerinde zulmedenleri hariç olmak üzere, Kitap Ehliyle en güzel olan bir tarzın dışında mücadele etmeyin. Ve deyin ki: 'Bize ve size indirilene iman ettik; bizim ilahımız da, sizin ilahınız da birdir ve biz O'na teslim olmuşuz.'

29 Ankebut Suresi Ayet 46

Kur'ân ayetlerinde Ehli Kitap olarak ifadelendirilen Yahudi ve Hıristiyanlar ile Kur'ânî sınırlar çerçevesinde iyi ilişkiler kurmak ve mümkün olduğunca ortak noktalarda buluşmaya gayret göstermek gerekir. Ayetler: **"De ki: Ey Kitap Ehli, bizimle sizin aranızda ortak (olan) bir kelimeye (tevhide) gelin. Allah'tan başkasına kulluk etmeyelim, O'na hiç bir şeyi ortak koşmayalım ve Allah'ı bırakıp bir kısmımız (diğer) bir kısmımızı Rabler edinmeyelim. Eğer yine yüz çevirirlerse, deyin ki: Şahit olun, biz gerçekten müslümanlarız." (3/64)** şeklinde buyurarak kitap ehlini tevhit dini üzerinde ve ortak noktalarda buluşmaya davet etmektedir. Ayetlerde Ehli

Kitap içinden inkâra sapıp Allah'ın ayetlerini yalanlayanlar, Allah'ın haram etmediği şeyleri haramlaştıranlar ve dinlerinde aşırılık ve azgınlığa gidenler eleştirilip kınandığı gibi onların içinde Allah'ı çok anan ihlâs sahibi kulların olduğu da bildirilir: **"Ehlikitap'tan öyleleri var ki, Allah'a, size indirilene ve kendilerine indirilene inanırlar. Allah karşısında ürperirler; Allah'ın ayetlerini basit bir ücret karşılığı satmazlar. İşte bunlar için Rableri katında kendilerine özgü ödüller vardır. Allah, hesabı çabucak görüverir." (3/199)**. **"Onların hepsi bir değildir. Kitap Ehli'nden bir topluluk vardır ki, gece vaktinde ayakta durup Allah'ın ayetlerini okuyarak secdeye kapanırlar." (3/113)**. Yine kitap ehli içinde kendisinden emin olunan yani güven duyulan kişilerin de bulunduğu haber verilir: **"Ehlikitap'tan öylesi vardır ki, ona yüklerle emanet teslim etsen onu sana iade eder." (3/75)**. Bununla birlikte kitap ehli ile evlenilmesi de onların yemekleri de inananlara helal kılınmıştır: **"Bugün size bütün temiz nimetler helal kılındı. Kendilerine kitap verilmiş olanların yemekleri size helaldir. Sizin yemekleriniz de onlara helaldir. Mümin kadınların iffetlileriyle, sizden önce kendilerine kitap verilmiş olanların iffetli hanımları da mehirlerini (evlenme bedellerini) verdiğiniz takdirde; iffetinizi korumanız, zinadan uzak kalmanız ve şunu-bunu dost tutmamanız şartıyla size helaldir." (5/5)**. Görüldüğü gibi esasen kendilerine kitap verilmiş olan Yahudi ve Hıristiyanlar ile sandığımızdan çok

daha yakın bir bağımız ve ortak bir mirasımız bulunmaktadır. Bu yüzden onlarla Kur'ânî ilkelerden ödün vermeden mümkün olduğunca iyi ilişkiler kurmak ve onları hak yolda buluşmaya davet etmek gerekir.

109
Allah'a Dininizi Öğretmeye Kalkmayın

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

De ki: Siz Allah'a dininizi mi öğreteceksiniz?
Oysaki Allah, gökte ne var, yerde ne var hepsini bilir.
Allah her şeyi çok iyi bilmektedir.

49 Hucurat Suresi Ayet 16

Ayetten de açık bir şekilde görüldüğü gibi dinin tek sahibi yüce Allah'tır. Kula düşen ise dini emir ve yasakları uygulayarak Allah'a olan teslimiyetini ifade etmektir. Kur'ân'daki ayetlerden tarih boyunca Allah tarafından gönderilen dini buyruklara karşı çeşitli eleştiri ve değişiklikler yapmaya kalkan ve dini gönderildiği saf şeklinden uzaklaştırarak çeşitli insani inanç ve kabuller ile karıştıran insanların var olduğunu öğrenmekteyiz. Bazı insanlar Allah'ın insanlara doğru yola iletici bir rehber olarak indirdiği hükümleri beğenmeyerek "bu şöyle, diğeri böyle olmalı değil miydi?" şeklinde soru ve öneriler ile Allah'a akıl vermeye ve bir anlamda Allah'tan geleni Allah'a öğretmeye kalkmaktadırlar. Dinin hükümleri açık ve nettir. Yüce Allah buyruklarını sadece belirli seviyedeki kesimlerin anlayabileceği şekilde değil tüm insanları kuşatacak

bir anlaşılırlıkta bildirmiştir. Bu yüzden dini hükümler karşısında anlamsız spekülasyonlara girmekten kaçınmak ve bizi yaratanın her şeyi bizden daha iyi bildiğine teslim olmak gerekmektedir.

110
Çirkin İş ve Edepsizliği Yaymayın

بسم الله الرحمن الرحيم

İnananlar içinde çirkin işlerin/edepsizliğin (fuhşun) yayılmasını isteyenler için dünyada da, âhirette de acı bir azap vardır. Allah bilir, siz bilmezsiniz.

24 Nur Suresi Ayet 19

Ayette geçen 'fahşa' kelimesi öncelikli olarak cinsel suçları kapsamakla birlikte bu kelimenin her türlü çirkinlikler olarak anlaşılması da mümkündür. İnananlara haram kılınmış çirkinliklerin inananlar arasında yayılması için uğraşan, bu çirkinliklerin yayılmasına fırsat tanıyan ve doğrudan ya da dolaylı olarak bu çirkinliklerin bir parçası olan kişilerin dünyada da âhirette de acı bir azap ile tehdit edildikleri görülmektedir. Günümüzde toplumsal yaşamın içinde yer almasının yanında özellikle internet ve kitlesel iletişim araçları yoluyla da insanları fuhuşa teşvik eden yayınlara karşı durmak ve bu gibi çirkinliklerin her türlüsüne verilecek desteklere engel olmak gerekir. İnananlara düşen bu gibi ahlâksızlıkların bir parçası olmaktan uzak durmak ve bunlara karşı mücadele etmektir. Hiç şüphesiz çirkin iş ve edepsizlikler, bireyleri ve toplumları felakete sürükler.

111

Allah'a Nankörlük Etmeyin

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Anın beni ki, anayım sizi. Şükredin bana,
sakın nankörlük etmeyin.

2 Bakara Suresi Ayet 152

İnsan kelimesi 'nisyân' yani unutma kökünden gelmektedir. İnsanoğlu, yaratıcısının kendisine bahşetmiş olduğu sayısız nimet ve imkânı kendi becerisi sayesinde elde ettiği zannına kapılmakta ve tüm bu nimet ve imkânın asıl sahibini unutmaktadır. Bu unutkanlığı ise kaçınılmaz olarak Allah'a karşı nankörlük yapmasını beraberinde getirmektedir. Ayetler: **"Allah, nankörlük edenleri sevmez" (30/45)** diye buyurmakta ve yine ayetlerde pek çok defa yüce Allah'ın insanların emrine sunduğu sayısız nimet ve imkâna dikkat çekilerek de insanlardan şükretmeleri beklenmektedir. Bu durum sadece kulun Allah ile olan ilişkisi noktasında değil insanlar arası ilişkilerde de ortaya çıkmaktadır. Pek çok insan ihtiyaç duyduğu zamanlarda menfaatiyle çatışmadığı müddetçe diğer insanlarla iyi ilişkiler kurmakta ancak dünyevi bir menfaatiyle çeliştiği noktada hemen nankörlük yapıp kendisine yapılan iyilikleri unutmaktadır. Ayetler insanın bu yönünü dikkate alarak

uyarılarda bulunmakta ve yüce Allah'a karşı yapılan nankörlüğün nankörlüklerin en büyüğü olduğuna dikkat çekmektedirler. Alacağı bir sonraki nefesini dahi Allah'a borçlu olan insan Allah'ın kendisine sunmuş olduğu hayati nimetleri kullanmakta ama buna rağmen tüm bunları yaratan yüce Allah'a karşı nankörlük yapmaktadır. Ayetlerde: **"Rablerine nankörlük edenlerin amelleri, fırtınalı bir günde rüzgârın tarumar ettiği küle benzer. Kazandıklarından hiçbir şey elde edemezler. İşte bu, dönüşü olmayan sapıklığın ta kendisidir." (14/18)** diye buyrulmakta ve Allah'a nankörlük edenlerin yapmış oldukları hayırlı işlerin nankörlükleri sebebiyle yok olup gideceğine vurgu yapılmaktadır.

112

Allah'a İftira Etmeyin

بسم الله الرحمن الرحيم

Yalan düzerek Allah'a iftira eden yahut
O'nun ayetlerini yalanlayan kişiden daha zalim
kim var? Şu bir gerçek ki, suçlular iflah etmezler.

10 Yunus Suresi Ayet 17

Allah'a iftira etmek, hakkında açık bir hüküm göndermemesine rağmen Allah adına hükümde bulunmak, helali haram, haramı helal kılmak ve dini olmayan şeyleri dinselleştirmek gibi yollarla yapılır. Ayetlerde bu kişilerin barınaklarının cehennem olacağı (29/68), bu kişilerin zalimler olduğu ve Allah'ın lanetinin zalimler üzerine olduğu (11/18) bildirilmektedir. Yine ayetlerde insanların bir kısmının inananları bölmek ve aralarında fitne çıkarmak için Allah adına yalan sözler uyduracakları, kitapta olmayan şeyleri insanlar kitaptan sansın diye ağızlarını eğip bükecekleri ve bu yalan sözler Allah katından sanılsın diye Allah hakkında yalan söyleyecekleri bildirilir (3/78). Kur'ân ayetleri bu gerçeğe dikkat çektiğine göre sadece Allah'a iftira etmekten değil, hakkında bilgi sahibi olmadığımız konularda Allah adına söylenen sözlerin doğruluğunu araştırıp öğrenmeden bu sözlere inanmaktan da sakınmalıyız.

113
Şeytana Kulluk Etmeyin,
Şeytanın Adımlarını İzlemeyin

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Ey âdemoğulları! Ben size, "Şeytana kulluk etmeyin, o sizin için açık bir düşmandır!" demedim mi?

36 Yasin Suresi Ayet 60

Kulluk yalnız Allah'a yapılır. Bu kulluğun gereğince yapılmasının yegâne yolu ise Allah'ın emir ve yasaklarına uymak için çaba sarf etmektir. Allah'ın emir ve yasaklarını dikkate almayıp haram ve günahlara dalanlar ise farkında olmadan şeytanın yolunu izliyor ve bir anlamda şeytana kulluk ediyor demektir. Ayetlerde: **"Şeytanın adımlarını izlemeyin. Çünkü o, sizin için apaçık bir düşmandır." (2/208)** diye buyrularak şeytanın insan için düşman olduğu ve onun yolunun takip edilmemesi bildirilmektedir. Yine ayetlerde: **"Şeytanın adımlarını izlemeyin. Kim şeytanın adımlarını izlerse, şeytan ona iğrençlikleri ve kötülüğü emreder." (24/21)** diye buyrularak insanlar uyarılmakta ve bu hataya düşmekten korunmaya çağırılmaktadırlar. Şeytan bir anlamda uğrayacağı sonsuz azaba ortak edecek taraftarlar aramakta ve bu amacına ulaşmak için de insanlara türlü hile ve tuzaklar kurmaktadır. Ancak ayet-

lerde ifade edildiği gibi: **"Galip gelecek olanlar Allah'ın taraftarlarıdır." (5/56)**.

Kur'ân ayetleri bir yandan insanlara doğru ve iyi olanı gösterirken bir yandan da sapkınlık ve azgınlıklardan uzak durulması için uyarılarda bulunmaktadır. Ayetler şeytanın insanları saptırmaya çalışmasından, vesvese ve oyunlarından bahsetmekte, bu tür tuzaklara düşmemeleri için insanları uyarmakta ve insana düşman olan şeytanın insanlar tarafından da düşman bellenmesini öğütlemektedir. Şeytan insanların tekrar diriltilecekleri güne kadar yüce Allah'tan süre istemiş ve şöyle söylemiştir: **"Dedi: Rabbim. Beni azdırmana yemin ederim ki, yeryüzünde onlar için mutlaka süslemeler yapacağım ve onların tümünü kesinlikle azdıracağım. İçlerinden riyaya sapmamış, samimi kulların (ihlâs sahibi) müstesna." (15/39-40)**. Görüldüğü gibi ilk insan olan Hz. Âdem'den itibaren şeytan ve yandaşları ile insanlar arasında bir hesaplaşma yaşanmakta ve ayetlerde şeytanın adımlarını izleyerek onun yoluna uyanların âhirette korkunç bir azap ile karşılık bulacağı buyrulmaktadır. Şeytan kendi hakkında verilen azap hükmüne insanları da ortak etmeye ve onları saptırarak kendisi gibi sefil kılmaya çalışmaktadır. Ayetlerde: **"Ne yazık ki kalpleri katılaştı; şeytan, yapmakta olduklarını onlara süslü-püslü gösterdi." (6/43)** buyrulmakta ve insanların bir kısmının şeytanın adımlarını izlediklerine ve yapmış oldukları kötülüklerden hoşnut olduklarına dikkat çekilmektedir. Oysaki ayetlerde:

"İğreti/sefil hayat inkâra sapanlara süslü gösterilmiştir; onlar, iman sahipleriyle alay ederler. Takvaya sarılanlar, kıyamet günü onların tepelerinde olacaktır. Allah, dilediğini hesapsız bir biçimde rızıklandırır." (2/212) denilmekte ve şeytanın adımlarını izleyerek iman sahipleri ile alay edenlerin kıyamet günü sefil ve perişan bir halde bulunacakları müjdelemektedir. Yine: **"Şeytandan bir dürtü seni dürtüklediğinde hemen Allah'a sığın…" (7/200)** buyrularak da şeytanın oyunlarına meyletme ile karşı karşıya kalındığında Allah'tan yardım dilenmesi ve daima Allah'ın tarafında yer alınması tavsiye edilmektedir.

114
Allah'ın Sınırlarını Aşmayın

بسم الله الرحمن الرحيم

Allah'ın sınırlarını aşanlar,
zalimlerin ta kendileridirler.

2 Bakara Suresi Ayet 229

Allah'ın sınırlarının aşılması, emir ve yasaklarının dışına çıkılması anlamına gelmektedir. Bununla birlikte Allah'ın insanları doğruya ve iyiye yöneltmek için göndermiş olduğu dini buyruklarda aşırılıklara sapmamak ve Allah'ın belirlediği sınırlara riayet etmek gerekir. Şüphesiz dinin tek sahibi yüce Allah'tır. Bu yüzden kulun, Allah'ın din adına belirlediği sınırları aşması yasaklanmıştır. Ayetlerde: **"De ki: Siz Allah'a dininizi mi öğretiyorsunuz? Oysaki Allah, gökte ne var, yerde ne var hepsini bilir. Allah her şeyi çok iyi bilmektedir." (49/16)** diye buyrulmakta; din adına asılsız iddialarda bulunan kişilere de: **"Yoksa sizin bir kitabınız var da ondan ders mi görüyorsunuz?" (68/37)** ve **"Eğer doğru sözlülerseniz, hadi getirin kitabınızı." (37/157)** denilerek meydan okunmakta ve dini konularda Allah'ın sınırlarına riayetin önemine dikkat çekilmektedir. Ayetlerde Hıristiyan din adamlarının Allah'ın rızasını kazanmak için dinde olmayan inanç

ve uygulamaları dine ilave ettikleri ancak buna riayet edemediklerine dikkat çekilir: **"Bir bidat (sonradan ortaya çıkan) olarak ortaya çıkardıkları ruhbaniyeti, onlar üzerine biz yazmamıştık. Allah'ın rızasını kazanmak için ortaya çıkardılar. Ama ona gerektiği şekilde saygılı olmadılar." (57/27)**. Görüldüğü gibi niyet iyi dahi olsa kul için sınırı çizen yüce Allah'tır. Bu sebeple kula düşen Allah'ın sınırlarına riayet etmek ve bu yolla Allah'a olan teslimiyetini ifade etmektir.

Kur'ân-ı Kerîm'de Bir Arada Sıralanan 11 Emir

بسم الله الرحمن الرحيم

1. Allah'tan başkasına kulluk/ibadet etmeyin.
2. Anaya-babaya çok iyi davranın.
3. Akrabaya hakkını verin. Çaresize ve yolda kalana da. Fakat israf ederek saçıp savurmayın. Elinizi bağlayıp boynunuza asmayın. Ama onu büsbütün de salıvermeyin.
4. Yoksulluk endişesiyle çocuklarınızı öldürmeyin.
5. Zinaya yaklaşmayın. Çünkü o iğrenç bir iştir.
6. Allah'ın saygıya layık kıldığı cana haklı bir sebep yokken kıymayın.
7. Yetimin malına yaklaşmayın. Ancak rüştüne erişinceye kadar, güzel bir yolla ilgilenebilirsiniz.
8. Ahdinize vefalı olun. Çünkü verilen söz sorumluluk gerektirir.
9. Ölçtüğünüz zaman tam ve dürüst ölçün. Hilesiz teraziyle tartın.
10. Hakkında bilginiz olmayan şeyin ardına düşmeyin. Çünkü kulak, göz ve gönlün hepsi bundan sorumlu tutulacaktır.
11. Yeryüzünde kasılıp kabararak yürümeyin. Çünkü siz, yeri asla yırtamazsınız, uzunlukça da dağlara ulaşamazsınız.

17 İsra Suresi Ayet 23-38